

ราชดำเนิน

ฉบับที่ 28 ประจำเดือนตุลาคม 2557

เกียรติภูมิ...อันยั่งยืนได้ ?

CONTENTS

หน้า **7**

เกียรติภูมิสื่อมวลชนอันพันไฟ ?

บทหนึ่งในบันทึกประวัติศาสตร์แห่งความเศร้า เมื่อเสรีภาพที่สื่อมวลชนไทยหากลับถูกตีตรวนล่ามด้วยมาตรการคุมเข้มของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

แต่ละวัน ... มีประกาศและคำสั่งหลากหลายฉบับถูกบังคับใช้ ตั้งแต่ขอความร่วมมือด้วยท่าทีที่แข็งกร้าว ไปจนถึงปิดตายองค์กรสื่อไม่ให้เผยแพร่หรือออกอากาศ

ซากปรักหักพังทางความรู้สึกละเอียดอ่อนไปเรื่อย ๆ ผู้สื่อข่าวบางรายถูกเลิกจ้างเพียงเพราะแสดงจุดยืนส่วนตัว ผู้สื่อข่าวบาง

รายถูกเชิญตัวแกมบังคับเพื่อปรับทัศนคติใหม่ ผู้สื่อข่าวบางรายถูกเรียกตัวไปกักขัง 7 วัน หรือแม้แต่ผู้บริหารสื่อบางรายก็ถูกล็อกตัวออกจากสถานี

ยังไม่แนบกำลังทหารที่บุกเข้าไปยังสำนักงานสื่อ เข้าไปถึงห้องควบคุมการออกอากาศและห้องประชุมข่าว รวมถึงการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสอดส่องสื่อมวลชนจำนวน 5 คณะ

ภายใต้สภาพการณ์เช่นนี้ จริยหรือที่สื่อมวลชนยังหลงเหลือเกียรติภูมิ ?

ชะตากรรม “พืราบ” บนปากกระบอกปืน

ส่องเข้าไปยังการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าว ลงลึกถึงข้อจำกัดในแต่ละด้าน ปรากฏความจริงที่น่าหดหู่

อุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งข่าว-ความหวาดกลัวของแหล่งข่าว คือข้อจำกัดประการหนึ่ง แต่ไหนเลยจะมีเดบอดเท่าการถูกเซ็นเซอร์ และถูกยื่นข้อเสนอสื่อที่ปฏิเสธไม่ได้

“แม้ว่าจะปรับตัวถึงขั้นยอมเซ็นเซอร์ตัวเองแล้ว แต่ก็ยังมีผู้สื่อข่าว หัวหน้าข่าว คอลัมน์นิสต์บางราย ที่ถูกเชิญตัวไปในทางลับ” คือบางช่วงบางตอนจากเนื้อนี้

หน้า **21**

มรดกฐัประหาร เมื่ “ป็น” มา ... “ลือ” ก็เียบเสยงล

บาดแผลจากรัฐประหารที่เกิดขึ้นกับวงการสื่อ
ต้องใช้เวลากว่ทศวรรษจึงจะสมานเป็นหนึ่งเดียว

ปี 2501 มีการออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 17 ...
16 ปีให้หลังจึงสามารถยกเลิกได้

ปี 2519 มีการออกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
ฉบับที่ 42 ... ล่วงเลยไปถึง 14 ปี จึงโค่นล้มสำเร็จ

มรดกบาปที่ถูกทิ้งไว้ คือรอยด่างพร้อยและแผลเป็น
อันเจ็บปวด ซึ่งไม่อาจหลงลืม

เด่นในฉบับ

หน้า

คำสั่งเชือดวิพากษ์ “ท่านผู้นำ”	
ผู้จัดการ “ปกดำ” หยุดพิมพ์ 1 เดือน	11
‘บทนำ’ แสดงจุดยืน - สะท้อนความกล้าหาญ	13
ส่องอนาคต ‘ทีวีการเมือง’ จอดับ	
เอสทีวี-บลูสกาย-เอเชียอัปเดต	16
มหากาพย์แห่งความเศร้า	
จงจำ ‘เสรีภาพ’ เพื่อความอยู่รอด	18
ส่อง ‘ห้องแถลงข่าว’ คสช.	
คุมเข้มเนื้อหา !!?	20
เสี่ยงจากภาคสนาม	23
ถอดสลักอุดมการณ์สื่อ 2 ขั้ว	
“หนู-ตัน” รัฐประหาร	24
ในม่านหมอก แห่งความกลัว...	
‘กุหลาบ-อิสรา’ ไม่เคยนิ่งเฉย	27
ย้อนรอย ‘อารยะ’ ขัดขืน	
(นัก) หนังสือพิมพ์ในอ้อมกอดเผด็จการ	30
สยามรัฐ ๑๕ ‘ถ้าผมปฏิวัติ’	32
‘คืนปฏิวัติ’	34
เปิดคำตอบแทน “นักข่าวยุคดิจิทัล”	38
Investigative Reporting ปฐมบทล้มรัฐบาล	
นิยาม ‘ข่าวเจาะ’ ที่เปลี่ยนแปลงไป	40

คณะกรรมการบริหารสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

นายประติษฐ์ เรืองดิษฐ์ (บางกอกโพสต์)

กรรมการบริหาร สมาคมฯ

นายวันชัย วงศ์มีชัย (แนวหน้า)

ดร.สุรศักดิ์ จิรวัดธรรม (ASTV ผู้จัดการ)

นายมานพ ทัพย์โอสถ (บางกอกโพสต์)

นางสาวกรรณก รักษาเสรี (เดอะเนชั่น)

นางสาวธนิศา อิศรา (บ้านเมือง)

นายไพรัช มิ่งขวัญ (เดลินิวส์)

นางสาวสุดิมนทน์ ศรีชา (บ้านเมือง)

นายวิสัยศ งามชา (บางกอกโพสต์)

นางสาวนิภาวรรณ แก้วจากมุกข์ (กรุงเทพธุรกิจ)

นายยุทธนา นวลจรัส (เอสทีวีผู้จัดการ)

ว่าที่ร้อยตรี กานต์ เหมสมิต (ไทยรัฐ)

นายเคนเน จิรัฐติพงศ์ (แนวหน้า)

นายสนธยา พิทักษ์ทอง (สยามรัฐ)

นางสาวตติกานต์ เดชขพงศ์ (ไทยรัฐ)

สำรองกรรมการ

นางสาวมณีนรัตน์ ศรีปัญจะ (เดลินิวส์)

กรรมการควบคุมจริยธรรม

นายสมาน สุดโต (โพสต์ทูเดย์)

นายบรรยงค์ สุวรรณผ่อง (อีคอนนิวส์)

นายสุวิชัย บำรุงสุข (สยามรัฐ)

อุปนายกฝ่ายบริหาร

อุปนายกฝ่ายวิชาการ

อุปนายกฝ่ายสิทธิเสรีภาพ

และการปฏิรูปสื่อ

อุปนายกฝ่ายต่างประเทศ

เหรียญ

นายทะเบียน สวัสดิการ

และสมาชิกสัมพันธ์

เลขาธิการ

รองเลขาธิการ ฝ่ายสิทธิเสรีภาพ

และการปฏิรูปสื่อ

รองเลขาธิการฝ่ายวิชาการ

กรรมการฝ่ายวิชาการ

กรรมการฝ่ายสวัสดิการและสมาชิกสัมพันธ์

กรรมการฝ่ายสิทธิเสรีภาพและสมาชิกสัมพันธ์

กรรมการฝ่ายสิทธิเสรีภาพและการปฏิรูปสื่อ

กรรมการฝ่ายต่างประเทศ

นางสาวขวัญชนก อดทน (สยามรัฐ)

นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ (มติชน)

นายบุรดา ศรีเลิศชัย (เดลินิวส์)

รายนามคณะกรรมการสภามวลสื่อหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 7

นายจักรกฤษ เพิ่มพูล	ประธาน
นางสุลัด คีตวรนาฏ	รองประธานคนที่ 1
ศ.พิเศษ สิทธิโชค ศรีเจริญ	รองประธานคนที่ 2
นายวิโรจน์ วัฒนธนากุล	เลขาธิการ
ดร.เฉลิมชัย ยอดมาลัย	รองเลขาธิการ
นางสาวเจียมจิตต์ แซ่ฮ้อ	เหรียญ

กรรมการสภามวลสื่อหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

นางอุบลนิตดา สุภาวรรณ
นายพรชัย ปุณณวัฒนาพร
นายธเนศ มิ่งม
นายบรรหาร บุญเขต
นายธีรวัฒน์ ธรรมสกุล
นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ
นายภัทร คำพิทักษ์
นายณัฐพร พรนุช
นายสุริยะ คชินทร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามวลสื่อหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์
นายทวี จงกิจถาวร
รศ.ดร.ดร.นิ หิรัญรักษ์
นายวิฑิต สันตพงษ์
นางสาวสวารี อ่องสมหวัง
รศ.ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก

Editor's Talk

แม้ว่า “เสรีภาพ” ของสื่อมวลชนภายใต้สถานการณ์พิเศษ นับตั้งแต่ช่วงเย็นของวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ยังหลงเหลืออยู่บ้าง แต่ใช่หรือไม่ว่าคุณค่าอันสมบูรณ์เหล่านั้นถูกลิดรอนไปแล้วโดยสิ้น

หากว่ากันในเชิงปริมาณ ... พื้นที่การสำแดงของสื่อมวลชนยังเท่าเดิม จำนวนหน้าสิ่งพิมพ์หรือโหมงแยมการออกอากาศของรายการวิทยุ-โทรทัศน์ ก็สุดแล้วแต่, แต่ใช่หรือไม่ที่เราต่างประจักษ์แก่หัวใจของตัวเองว่า เรา กำลังตกอยู่ในข้อจำกัดเดียวกัน

ความกระอักกระอ่วนกังวลใจ (ในบรรยากาศความกลัวเข้าปกคลุม) ด้วยพื้นที่ซึ่งเคยหยั่งอยู่ถูกระงับจนทุกตัวอักษรตกอยู่ในอาการแข็งทื่อ ... ใครจะซึมซับได้เท่าพวกเราเล่า?

ถ้อยคำค่อนข้างซ้ำแล้วซ้ำเล่าที่เข้าสู่ตลอด 2 เดือนที่ผ่านมาอีกเล่า ... “ก็สาสมแล้วนี่ในเมื่อสื่อมวลชนคือต้นตอของปัญหา” “ตอนมีเสรีภาพไม่เคยรับผิดชอบตอนนี้กลับมาตีกองทัพ” ... เหล่านี้อาจทำให้หัวใจของเราสุมด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจระคนอารมณ์หดหู่

ในวันที่ “เสรีภาพ” กลับกลายเป็นของมีคมทิ่มแทงเราอย่างไม่รู้สิ้น วันแล้ววันเล่า ไม่แปลกหรอกที่ใครจะรู้สึกสิ้นคลอน และยิ่งคำปราชญ์เหล่านั้นหล่นออกจากปากบุคคลในวิชาชีพเดียวกันด้วยแล้ว ความเสื่อมศรัทธาจะมีต่อใครก็คงไม่ใช่เรื่องใหญ่อะไรอีก

มาตรว่า “เสรีภาพ” คือบุตรสาววัยกำดัด หากเธอจะวิ่งเตลิดออกนอกทางก็ด้วยมีพ่อแม่ที่ไร้ความรับผิดชอบอย่างเรา แต่ถึงแม้เธอจะใจแตกส่อพฤติกรรมล้ำสอนเพียง

แด่เสรีภาพที่ขาดวิน

ใดก็ให้ว่าใครจะอ้างสิทธิเพื่อย้ายเธอได้

ไม่ใช่เพียง “เสรีภาพในการนำเสนอ” หากแต่ “เสรีภาพในการรับรู้” ของประชาชน ก็ถูกขำเราไม่มีเว้น

จริงละหรือที่สาระสำคัญแห่งห้วงเวลานี้ คือการตอกย้ำซ้ำเติมกันเอง ? ... “สมน้ำหน้า ก็พวกคุณเลี้ยงเธอไม่ดีเองนี่”

ส่องกระจกสอบทานตัวเองจากสายตาคนนอก **สถณี อาชวานันทกุล** นักวิชาการอิสระ ให้สัมภาษณ์กับ “ราชดำเนิน” ฉบับนี้ไว้ตอนหนึ่ง

“ในขณะที่สถานการณ์เสรีภาพสื่อล่องลอยมาถึงขั้นนี้ แต่บุคลากรในวงการสื่อกลับยังมานั่งเถียงกันเองอยู่ มันก็คงไปไม่รอด และก่อนหน้านี้เคยเชื่อกันว่าเมื่อใดที่สื่อมวลชนถูกละเมิดคนในแวดวงสื่อจะรวมตัวกันต่อสู้ ซึ่งก็พิสูจน์แล้วว่า มันไม่ได้เกิดขึ้นจริง นี่คงหมดหนทางเยียวยาแล้ว”

“เป็นเรื่องที่น่าละอายต่อนักคิด-นักเขียน-นักสู้ รุ่นก่อนๆ ไม่ว่าจะเป็นคุณอิศรา อมันตกุล หรือคุณกุหลาบ สายประดิษฐ์”

“ราชดำเนิน” ฉบับเดือนตุลาคม 2557 ขออุทิศหน้ากระดาษ บันทึกความขมขื่น ... แต่ “เสรีภาพ” ที่ขาดวิน

ธันวัดน์ เพ็ชรหล่อเหลียน

บรรณาธิการจุลสารราชดำเนิน

กองบรรณาธิการจุลสารราชดำเนิน

คณะที่ปรึกษา

นายสวีย์ ปาฐกฤษ
นายบุตรดา ศรีสุชัย
นายสุริยะ อธิบุตร
น.ส.อิศรินทร์ หนูเมือง
นายเสกขีร์ วิเศษพรธรรพวงศา
น.ส.หทัยรัตน์ พลสิทธิ์
บรรณาธิการ
นายธนวัฒน์ เพ็ชรหล่อเหลียน

กองบรรณาธิการ

นายกิตติพงษ์ ใจบุญ
นายสุภาวดี เสือบาท
นายไพฑูรย์ กรจำวงศ์ชัย
นายพงศ์พิพัฒน์ ปันงามนท์
นายภูวณัฐ กรนัยโสภณ
นางสาวกัญญาวิมล เวทกลัยทอง
นายปรานศ หลิกพิพิธ
นายอรรถพล กิตติธรรมากร

นายเกียรติชัย ยมเยี่ยม
นายอินกรรณีย์ พากนิษฐกุล
นายวิจิตรพันธุ์ หานสายวง
นายสุเมธ สมคน
นายพรพัฒน์ บุญภาธร
นางสาวณิษฐา เทพพร
นายอัษฎา นิลกุล
พิสูจน์อักษร
น.ส.สุภากรณ ธีรบุญกุล

ติดต่อ กองบรรณาธิการจุลสารราชดำเนิน ได้ที่ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เลขที่ 538/1 ถนนลาบเสน ดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทร.02-668-9422 โทรสาร. 02-668-7505

พิมพ์ที่ บริษัท ออฟฟิศ จำกัด เลขที่ 58/434 ซอยรามอินทรา 68 แขวง/เขต คันนายาว กรุงเทพมหานคร 10230 โทร.02-918-0096 โทรสาร.02-918-0095

สงวนลิขสิทธิ์ ข้อเขียน หรือบทความ ห้ามคัดลอก แจกจ่าย ทำซ้ำก่อนได้รับอนุญาต

โรงพยาบาลมาตรฐานสากล

Joint Commission International

THAILAND
TRUSTED QUALITY
Thailand Trusted Quality

ISO50001
ENERGY MANAGEMENT SYSTEM
ISO 50001

Vejthani . Victory for Life

www.vejthani.com

เลขที่ 1 ถนนลาดพร้าว 111 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทร. 0-2734-0000 โทรสาร 0-2734-0044
1 LARDPRAO 111 KLONG-CHUN BANGKAPI BANGKOK 10240 TEL.0-2734-0000 FAX. 0-2734-0044

“**แพ้เล็กน้อย**กว่าที่รู้...
หายเร็วกว่าที่คิด”

ศูนย์แพ้คัดผ่านกล้อง

ภาพ : ธิตี วรรณภมร

เกียรติภูมิ

สื่อมวลชน อันฟันไฟ ?

เป็นอีกครั้งที่สื่อมวลชนต้องเผชิญความยากลำบากในการปฏิบัติหน้าที่ ภายใต้โมฆะแห่ง “รัฐประหาร” ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตีกรอบการนำเสนอผ่านประกาศ-คำสั่ง คสช.อย่างเข้มงวด

จะว่าไปแล้ว ตั้งแต่ที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ประกาศใช้ พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.2457 ในวันที่ 20 พ.ค.2557 เป็นต้นมา เสรีภาพของสื่อมวลชนทุกสำนักต่างตกอยู่ในสภาพ “ระหองระแหง” กันถ้วนหน้า และที่สุดแล้วต้องมา “ขาดสะบั้น” ในช่วงปลายของวันที่ 22 พ.ค.2557

แน่นอนว่าทุกประกาศ-คำสั่ง ล้วนอ้างถึง เหตุผลความมั่นคงและความสงบทั้งสิ้น ย้อนกลับไปตั้งแต่วันที่ 20 พ.ค. (ก่อนรัฐประหาร 2 วัน) กองอำนวยการรักษาความสงบแห่งชาติ (กอ.รช.) มีคำสั่ง “ขอความร่วมมือ” มายังสื่อมวลชนและผู้ประกอบการ รวดเดียว 7 ฉบับ

ประกอบด้วย คำสั่งที่1/2557 ให้สถานีวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เคเบิลทีวี และทีวีดาวเทียมทุกสถานี งดรายการประจำของสถานีเพื่อถ่ายทอดรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ของกองทัพบกเมื่อได้รับการประกาศ

ต่อด้วยคำสั่งที่ 3/2557 ที่ห้ามนำเสนอ

ข่าวสารทั้งวิทยุ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ และห้ามจำหน่าย แจกจ่าย สิ่งพิมพ์ที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารอันอาจจะก่อให้เกิดผล กระทบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อย

คือการจัดระเบียบสื่อมวลชนเข้มข้นมากยิ่งขึ้นเมื่อ กอ.รส. ออกคำสั่งที่ 6/2557 ให้สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม 10 แห่งและสถานีวิทยุชุมชนที่ไม่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่กำหนด “ระงับการออกอากาศ” โดยมีสถานีชั้นนำ อาทิ **เอเชียอาฟเทค บลูสกาย ทีวี เอเอสทีวี**

จากนั้นก็คำสั่งที่ 7/2557 ให้สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมอีก 4 แห่งระงับการออกอากาศเช่นกัน โดยมี **วอยซ์ทีวี** รวมอยู่ด้วย

ด้านสื่อออนไลน์ก็ถูก กอ.รส. ขอความร่วมมือผ่านคำสั่งที่ 8/2557 ที่ระบุว่า “ขอความร่วมมือ” ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับสื่อสังคมออนไลน์ ระงับการให้บริการในการส่งข้อความเชิงปลุกระดม และหากยังมีการดำเนินการอยู่ กอ.รส. จะระงับการให้บริการทันที รวมทั้งเรียกตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ต่อด้วย **คำสั่งที่ 9/2557** ซึ่งห้ามเจ้าของกิจการสื่อสิ่งพิมพ์และรายการวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท บรรณาธิการ พิธีกร และสื่อมวลชน เชิญบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งราชการในปัจจุบัน ทั้งในส่วนของนักวิชาการและข้าราชการ รวมทั้งอดีตผู้ปฏิบัติงานในศาล และกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนองค์กรอิสระ ให้สัมภาษณ์หรือแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง หากฝ่าฝืนจะถูกดำเนินคดีและระงับการจำหน่ายจ่ายแจกสื่อสิ่งพิมพ์และการออกอากาศรายการดังกล่าวทันที

ขณะที่สื่อโทรทัศน์ก็ไม่หลุดรอดจากสายตาเพ่งเล็งของ กอ.รส. เมื่อพบว่ายังมีความพยายามท้าทายอำนาจด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารสร้างความขัดแย้ง (ในมุมมองของ กอ.รส.) จึงมีการออกคำสั่งที่ 11/2557 ให้สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม 14 แห่ง และสถานีวิทยุชุมชนที่ผิดกฎหมายระงับการออกอากาศ

ในทุกช่องทางทันที

ทว่า เมื่อความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างผู้ชุมนุม กปปส. กับรัฐบาลไม่อาจจบลงบนโต๊ะเจรจา ท่ามกลางความสับสนของกระแสข่าวลือ-ข่าวลวง พล.อ. ประยุทธ์ ได้สร้างความชัดเจนด้วยการประกาศ “ยึดอำนาจ” ในวันที่ 22 พ.ค. พร้อมทั้งจัดตั้ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ขึ้นมาบริหารประเทศชั่วคราว

ตั้งแต่นั้นที่นั่น ... สื่อมวลชนถูกผลักดันให้เข้าสู่ยุคคุมเข้ม “ครั้งประวัติศาสตร์” เป็นต้นมา

วันที่ 22 พ.ค. เพียงวันเดียว มีการออกประกาศ “ขอความร่วมมือ” สื่อมวลชนอีก 6 ฉบับ โฉมตั้งแต่ฉบับที่ 4/2557 ให้สถานีวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ โทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิลทีวี งดรายการประจำของสถานีเพื่อถ่ายทอดรายการของกองทัพ

ฉบับที่ 12/2557 ขอความร่วมมือผู้ประกอบการสื่อสังคมออนไลน์ ระงับการให้บริการในการส่งข้อความเชิงปลุกระดมต่อต้านการทำงานของ คสช. โดยหากยังมีการดำเนินการอยู่ คสช. จะระงับการให้บริการทันทีและดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ฉบับที่ 14/2557 ห้ามเจ้าของกิจการสื่อสิ่งพิมพ์และรายการวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท เชิญบุคคลมาให้สัมภาษณ์หรือแสดงความคิดเห็น ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง “โดยเด็ดขาด” หากฝ่าฝืนจะถูกเรียกตัวมาดำเนินคดีและระงับการจำหน่ายสื่อสิ่งพิมพ์และการออกอากาศของรายการดังกล่าวทันที

ฉบับที่ 15/2557 ระงับการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิลทีวี โทรทัศน์ระบบดิจิทัล และ สถานีวิทยุชุมชน ทันที

ฉบับที่ 17/2557 ให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายดำเนินการตรวจสอบและยับยั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่มีการบิดเบือน ยุแหย่ ปลุกปั่น อันอาจก่อให้เกิดความไม่สงบภายในราชอาณาจักร หรือมีผลกระทบ ต่อความมั่นคงของรัฐหรือศีลธรรมอันดีของ

ประชาชน พร้อมกับให้มา “รายงานตัว” ที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในวันที่ 23 พ.ค.

ฉบับที่ 18/2557 วางหลักเกณฑ์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ โดยมีสาระสำคัญห้ามไม่ให้ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการด้านสื่อมวลชนทุกประเภท งดเว้นการเสนอข้อมูลอันเป็นเท็จ การวิพากษ์การทำงานของ คสช.

ขณะเดียวกัน ในวันที่ 22 พ.ค. ยังได้เกิดเหตุการณ์สำคัญกับสื่อมวลชนขึ้นอีกด้วย คือ การเชิญ (ควบคุม) ตัว **วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์** รองผู้อำนวยการสถานีฝ่ายรายการ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส หลังจากมีการออกอากาศผ่านทางเว็บไซต์ยูทูบก่อนที่ “วันชัย” จะได้รับการปล่อยตัวในเวลาต่อมา

ทั้งนี้ ภายหลัง คสช. ออกมาตรการที่เข้มงวดกับสื่อมวลชนไปแล้ว เช้าวันต่อมาในวันที่ 23 พ.ค. ทาง คสช. ก็ได้ลดความเข้มงวดลงมาเล็กน้อย เมื่อได้มีประกาศฉบับที่ 23/2557 ให้ **สถานีโทรทัศน์ ช่อง 5 เอ็นบีที โมเดิร์นไนน์ ไทยพีบีเอส ช่อง 3 และ ช่อง 7** สามารถออกอากาศรายการของสถานีได้ตามปกติ เช่นเดียวกับสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ถูกกฎหมาย ก็ได้ออกอากาศตามปกติ แต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของ คสช. อย่างเคร่งครัด

ไม่เพียงเท่านั้น ในวันดังกล่าวเกิดกรณีที่น่าสนใจขึ้น เมื่อ **พรทิพย์ โม่งใหญ่** ผู้สื่อข่าวภาคสนามประจำช่องโมโน 29 ถูกองค์กรต้นสังกัด “เล็กจ้าง” ภายหลังที่เธอแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ด้วยการใช้เทปกาต้มน้ำปิดปากตัวเองและถ่ายภาพคู่กับทหารรักษาความปลอดภัยที่สโมสรทหารบก เมื่อวันที่ 22 พ.ค.

ภาพดังกล่าวแพร่กระจายส่งต่อไปตามสื่อออนไลน์จนกระทั่งในวันที่ 23 พ.ค. ผู้บริหารโมโนกรุ๊ป ได้ออกแถลงการณ์ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความคิดเห็นโดยส่วนบุคคลของ “พรทิพย์” ซึ่งบริษัทมิได้มีส่วนรู้เห็น และ “พรทิพย์” ได้พ้นสภาพการเป็นพนักงานแล้ว

ขณะที่ “พรทิพย์” ได้ชี้แจงด้วยการออก

แถลงการณ์ว่า การกระทำที่เกิดขึ้นเป็นเจตนาที่ต้องการสื่อถึงสถานการณ์การทำงานของสื่อมวลชนท่ามกลางการประกาศกฎอัยการศึก โดยไม่ได้มีเจตนาที่จะฝ่าฝืนกฎอัยการศึกแต่อย่างใด หรือทำไปเพื่อสนับสนุนฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ทว่า จนถึงวันนี้ ยังไม่มีความชัดเจนว่า “พรทิพย์” ถูกเลิกจ้างอย่างเป็นทางการหรือไม่

ในวันที่ 24 พ.ค. คสช.ออกประกาศฉบับที่ 26/2557 มอบหมายให้ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) แต่งตั้งบุคคลเป็นคณะทำงานด้านสื่อสังคมออนไลน์ มีอำนาจหน้าที่ “ตรวจสอบการใช้เว็บไซต์-สื่อสังคมออนไลน์” ทั้งข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และคลิปเสียงที่เผยแพร่ในเชิงปลุกระดมต่อต้านการทำงานของคสช. โดยมีอำนาจจะรับการเผยแพร่เว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์ ได้ทันที

ตามมาด้วยประกาศฉบับที่ 27/2557 ในวันเดียวกัน โดยให้ผู้บริหารโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและแบบบอกรับสมาชิก ออกอากาศได้ตามปกติ ยกเว้นสถานีโทรทัศน์ตามประกาศคสช.ฉบับที่ 15/2557 (สถานีโทรทัศน์วอยซ์ทีวี) แต่ห้ามนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะปลุกปั่น ยั่วยุ ต่อต้าน คสช.

อีกด้านหนึ่ง คสช.ได้ออกคำสั่งที่ 6/2557 ให้ **ประวิตร โรจนพฤกษ์** ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น มารายงานตัว ณ หอประชุมกองทัพบก ในวันที่ 25 พ.ค.โดย คสช.ระบุถึงเหตุผลของการให้มารายงานตัวว่าเพื่อให้การรักษาความสงบและการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ก่อนที่ “ประวิตร” จะได้รับการปล่อยตัวในอีก 7 วันต่อมา

มีปฏิกริยาจากสื่อต่างประเทศที่แสดงออกถึงสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชนไทยด้วย โดยในวันที่ 24 พ.ค. เว็บไซต์ทวิตเตอร์ twitter.com **สำนักข่าวซีเอ็นเอ็น** (CNN) ในชื่อ CNN International @cnni ได้ทวีตข้อความเป็นภาษาไทยจำนวน 3 ครั้ง โดยระบุว่า “For our Thai readers: ประชาชนคนไทยมีสิทธิ

ที่จะรับรู้ความคืบหน้าสถานการณ์ของบ้านเมือง และเราจะให้ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง” ซึ่งถือว่าเป็นสื่อต่างประเทศสำนักแรกที่รายงานข่าวรัฐประหารในประเทศไทยด้วยภาษาไทย

เช้าวันรุ่งขึ้น คือในวันที่ 25 พ.ค. เป็นวันที่ประวัติศาสตร์สื่อมวลชนไทยต้องบันทึก เมื่อคณะผู้บริหารสื่อสิ่งพิมพ์รวม 19 ฉบับ ได้แก่ คมชัดลึก กรุงเทพธุรกิจ เดอะเนชั่น ข่าวสด เดลินิวส์ ไทยรัฐ ไทยโพสต์ แนวหน้า บ้านเมือง บางกอกโพสต์ บางกอกทูเดย์ ประชาชาติธุรกิจ เอเอสทีวีผู้จัดการ พิมพ์ไทย สุวันเศรษฐกิจ โพสต์ทูเดย์ มติชน โลกวันนี้รายวัน และสยามรัฐ เข้าร่วมประชุมกับ **พล.ท.ภาณุวัชร นาควงษ์** ผู้ช่วยเสนาธิการฝ่ายกิจการพลเรือน เพื่อรับทราบการทำงานเกี่ยวกับแนวทางการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่นำไปสู่ประชาชนภายใต้จรรยาบรรณของสื่อ ที่สโมสรทหารบก ถนนวิภาวดีรังสิต

วันดังกล่าว คณะผู้บริหารสื่อสิ่งพิมพ์ต่างนำเสนอต่อ คสช.ตรงกันว่า ควรเคารพ “เสรีภาพ” ในการทำงานของสื่อมวลชน และ “สิทธิในการรับรู้” ข่าวสารของประชาชน และขอให้ คสช.ยกเลิกคำสั่งทั้งหมดที่ปิดกั้นเสรีภาพสื่อ พร้อมกันนี้ขอให้กองทัพหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ที่ถูกมองว่าเป็นการคุกคามสื่อด้วย

ขณะที่ทาง คสช. ยืนยันว่าเปิดโอกาสให้สื่อได้ทำงานตามปกติตามจรรยาบรรณและวิชาชีพ และหากสื่อมวลชนมีแนวทางใดที่จะนำเสนอ คสช. เพื่อนำไปสู่ความเรียบร้อย คสช. ก็เปิดโอกาสให้เข้ามาพูดคุย

ทว่าเพียง 2 วันให้หลัง คือในวันที่ 27 พ.ค. **พล.ต.พลภัทร วรรณภักตร์** เลขานุการกองทัพบก กลับเชิญตัว ศุภฤกษ์ ธงไชยฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวสายทหารหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และ **วาสนา นาน่วม** ผู้สื่อข่าวสายทหารหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เข้าพบที่ห้องทำงานเพื่อแจ้งข้อความจาก “พล.อ.ประยุทธ์” ให้รับทราบ และขอความร่วมมือกรณีการตั้งคำถามกับ พล.อ.ประยุทธ์ หลังจาก พล.อ.ประยุทธ์ ถูกผู้สื่อข่าวทั้งสองคนตั้ง

คำถามในเชิงรุกได้ จนทำให้กระทบความเชื่อมั่นในตัวผู้นำประเทศ

ถัดมาในวันที่ 3 มิ.ย. คสช. ออกคำสั่งเรียก **ขรรค์ชัย บุนปาน** ผู้บริหารหนังสือพิมพ์มติชน มารายงานตัวที่สโมสรทหารบก เทเวศร์ ในวันที่ 4 มิ.ย. ต่อมา **ฐากร บุนปาน** ได้เป็นตัวแทนเดินทางไปยังหอประชุมกองทัพบกตามนัดหมาย โดยนำหลักฐานและเอกสารรับรองทางการแพทย์ไปยื่นต่อ คสช. เพื่อยืนยันว่า “ขรรค์ชัย” ได้เข้าผ่าตัดตั้งแต่วันที่ 30 เม.ย.และพักรักษาตัวต่อเนื่องในโรงพยาบาลมาตลอด ไม่สามารถมารายงานตัวได้ซึ่งคสช.ได้รับทราบเอกสารทั้งหมด

เป็นเวลาร่วม 10 วัน ที่ คสช.ไม่ออกคำสั่งใดๆ เกี่ยวกับสื่อมวลชนเพิ่มเติม กระทั่งวันที่ 14 มิ.ย. คสช. ได้ออกประกาศฉบับที่ 65/2557 ผ่อนปรนให้สถานีโทรทัศน์ **วอยซ์ทีวี** และสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม **ทีนิวส์** ออกอากาศได้ แต่ห้ามนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่นำไปสู่ความขัดแย้ง

อีก 1 ฉบับในวันเดียวกัน คือประกาศฉบับที่ 66/2557 ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงที่ได้รับอนุญาตทดลองประกอบกิจการ (วิทยุชุมชน) จาก กสทช. สามารถออกอากาศได้ก็ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของ กสทช.

สัปดาห์ต่อมา มีคำสั่งที่ “รุนแรง” และพุ่งเป้าตรงต่อ “เสรีภาพ” สื่อมวลชน คือคำสั่งเป็นการเฉพาะที่ 12/2557 ซึ่งออกในวันที่ 19 มิ.ย. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามการเผยแพร่ข่าวสารต่อสาธารณะ โดยให้ **พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว** รองหัวหน้า คสช. ฝ่ายกิจการพิเศษ เป็นประธาน

คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการกลั่นกรอง ติดตาม ตรวจสอบ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีการบิดเบือนยุยง ปลุกปั่น อันจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร พร้อมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชน และสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์และการดำเนินการของ คสช.

ที่ว่า “รุนแรง” เนื่องจากการจัดโครงสร้างคณะกรรมการเพื่อติดตามการเผยแพร่ข่าวต่อสาธารณะขึ้น จำนวน 5 คณะครอบคลุมการทำงานของสื่อมวลชนทุกแขนง ได้แก่ 1.คณะทำงานติดตามการเผยแพร่ข้อมูลสื่อวิทยุ 2.คณะทำงานติดตามการเผยแพร่ข้อมูลสื่อโทรทัศน์ 3.คณะทำงานติดตามการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์ 4.คณะทำงานติดตามการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สื่อสังคมออนไลน์ 5.คณะทำงานติดตามการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านต่างประเทศ

วันที่ 23 มิ.ย. ศาลทหารได้ออกหมายจับ “ขรรค์ชัย” ในข้อหาฝ่าฝืนคำสั่งของ คสช. ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตามที่สุดแล้ว ศาลทหารได้เพิกถอนหมายจับหลังจากทราบ ว่า “ขรรค์ชัย” ไม่ได้มีเจตนาจะฝ่าฝืนคำสั่งของ คสช. เพราะอยู่ในระหว่างการรักษาตัว

นอกจากประกาศ-คำสั่ง ที่ออกมาเป็นตัวอักษรแล้ว มีปฏิบัติการคุมเข้มสื่อด้วยการใช้ “กำลังทหาร” ซึ่งเกิดขึ้นในวันที่ 25 มิ.ย. โดยเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของคณะกรรมการติดตามการเผยแพร่ข่าวสารฯ ได้เข้าไปในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์คมชัดลึก และสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี เพื่อสั่งระงับการนำเสนอข่าวของ **จารุพงศ์ เรืองสุวรรณ** อดีต รมว. มหาดไทย ที่ประกาศก่อตั้งองค์กรเสรีไทยเพื่อสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย

สองวันต่อมา ในวันที่ 27 มิ.ย. **ประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์** นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และ **วิสุทธิ์ คมวัชรพงศ์** นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เข้ายื่นจดหมายเปิดผนึกต่อ พล.ต.อ.อดุลย์ แสดงความกังวลต่อการตั้งคณะทำงานด้านสื่อของ คสช. โดย พล.ต.อ.อดุลย์ ยืนยันว่า ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ส่วนแนวทางการปฏิบัตินั้นจะมีขั้นตอนและการติดตามเฝ้าระวัง หากพบเหตุการณ์ผิดปกติก็จะมีการพูดคุยทำความเข้าใจและตักเตือนกันก่อน

วันเดียวกัน พล.อ.อุดมเดช สิตบุตร

รอง ผบ.ทบ.และ เลขาธิการ คสช. ได้เชิญผู้บริหารสื่อสิ่งพิมพ์ และโทรทัศน์ จำนวน 46 สำนัก มาหารือ (ถือเป็นการหารือกับผู้บริหารสื่อครั้งที่ 2) โดย พล.อ.อุดมเดช ยืนยันว่า ไม่ได้ปิดกั้นการนำเสนอข่าว แต่เป็นการประสานการทำงานร่วมกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของกองบรรณาธิการแต่ละสำนักข่าว และเชื่อว่าแต่ละกองบรรณาธิการจะเข้าใจว่าข้อมูลใดที่นำเสนอจะเป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ตลอดระยะเวลาร่วม 2 เดือน ภายใต้การคุมอำนาจเบ็ดเสร็จของทหาร ไม่มีคำสั่งใดรุนแรงและเด็ดขาดเท่า **ประกาศฉบับที่ 97/2557** ที่ออกในวันที่ 18 ก.ค. ซึ่งถือเป็นมาตรการจัดระเบียบสื่อที่ “ถอยหลัง-ย้อนยุค” โดยสาระสำคัญของประกาศฉบับนี้คือ

ห้ามเชิญบุคคลมาให้สัมภาษณ์หรือแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดหรือขยายความขัดแย้งและการวิจารณ์การทำงานของ คสช. แต่ผู้ให้บริการด้าน **ข้อมูลมวลชนทุกประเภทมีหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารตามที่ได้รับแจ้งจาก คสช.** ในกรณีที่ปรากฏว่ามีกรณีฝ่าฝืน จะดำเนินการระงับการจำหน่าย จ่าย แจก หรือเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งการออกอากาศของรายการดังกล่าวโดยทันที และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการ

ตามกฎหมาย

ผลจากประกาศฉบับที่ 97/2557 ของ คสช. ก่อให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อทวงสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนอีกครั้ง โดยในวันที่ 21 ก.ค. ตัวแทนจาก 4 องค์กรสื่อ ประกอบด้วยสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุโทรทัศน์ไทย สภาการนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และสหวิชาชีพข่าววิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ได้เข้าพบ พล.อ.สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ ปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อขอให้ คสช.ทบทวนประกาศฉบับดังกล่าวซึ่ง พล.อ.สุรศักดิ์รับปากว่าจะนำเรื่องนี้ไปเสนอให้ พล.อ.ประยุทธ์พิจารณาโดยเร็ว

ข้อเรียกร้องของ 4 องค์กรสื่อ ได้รับการตอบสนองในวันเดียวกัน คือช่วงกลางดึกของวันที่ 21 ก.ค. พล.อ.ประยุทธ์ ได้ออกประกาศฉบับที่ 103/2557 เพื่อแก้ไขประกาศ คสช.ฉบับที่ 97/2557 โดยยอมให้สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของ คสช. ได้ แต่ต้องไม่ทำลายความน่าเชื่อถือของ คสช. ด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ

ในกรณีที่หากปรากฏว่ามีผู้ใดนำเสนอข่าวสารอันเป็นเท็จพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถส่งเรื่องให้องค์กรวิชาชีพที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมได้ □

คำสั่งเฝ้าระวังวิพากษ์ “ก่านพูนำ” ผู้จัดการ “ปกดำ” หยุดพิมพ์ 1 เดือน

อำนาจตามประกาศฉบับที่ 103/2557

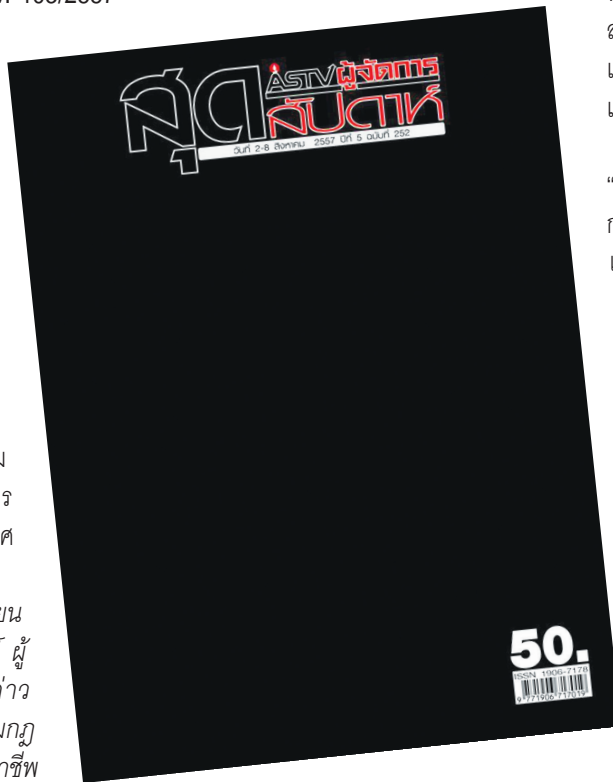
บังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม
ทันทีที่คณะกรรมการความสงบ
แห่งชาติ (คสช.) ออกคำสั่ง
ฉบับ 108/2557 เรื่องการตก
เดือนสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งฝ่าฝืนข้อ
ห้าม ในช่วงเย็นของวันที่ 26
ก.ค.2557

“... หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
สุดสัปดาห์ ฉบับที่ 251 วันที่ 21
ก.ค.-1ส.ค.2557 ตีพิมพ์ข้อความ
หลายเรื่องด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ
มีเจตนาไม่สุจริตเพื่อทำลายความ
น่าเชื่อถือของ คสช. ถือว่าเป็นการ
ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศ
ดังกล่าว ...”

“จึงเห็นสมควรตกเดือนผู้เขียน
บทความ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้
โฆษณา ของหนังสือพิมพ์ดังกล่าว
ซึ่งหากฝ่าฝืนอีกจะดำเนินการตามกฎหมาย
อาญา... พร้อมทั้งให้องค์กรวิชาชีพ
ที่ผู้ฝ่าฝืนดังกล่าวเป็นสมาชิกทำการ
สอบสวนจริยธรรมแห่งการประกอบ
วิชาชีพกับบุคคลเหล่านั้น แล้วรายงานให้ทาง
คสช.ทราบโดยเร็ว”

สิ้นสุดคำสั่ง เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์
อย่างหนักว่า ที่สุดแล้ว คสช. ได้ใช้อำนาจ
“ควบคุม-สั่งการ” ให้องค์กรวิชาชีพ (ซึ่งหมายถึง
สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ) ปฏิบัติตาม
คือสั่งให้สอบสวน “ผู้จัดการสุดสัปดาห์” และ
ให้รายงานผลกลับมาโดยเร็วหรือไม่?

ในขณะที่ท่าทีของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ
ก็ไม่ใช่ที่ปรากฏว่าจะ “แข็งขึ้น” หรือ “สยบ
ยอม” นั้นเพราะล่วงเข้าสู่วันที่ 28 ก.ค. (หลัง
จากมีคำสั่งถึง 2 วัน) แล้ว ก็ยังไม่มีคำอธิบาย
ต่อสังคม

อย่างไรก็ดี แม้ว่าเสียงวิพากษ์วิจารณ์จะ
ดังขึ้น-ดังคมเคลือบแคลงและตั้งคำถาม แต่ก็
เชื่อว่าสภาการฯ จะนิ่งเฉยราวกับว่าไม่มีอะไรต่อ
สิ่งเร้า นั้นเพราะเบื้องลึกเบื้องหลังเหตุการณ์
นี้มีการ “เจรจาในทางลับ” ระหว่างสภาการ
หนังสือพิมพ์แห่งชาติ กับ คสช. เกิดขึ้นแล้ว

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ยืนยันใน
หลักการไม่ยอมให้อำนาจนอกระบบมาชี้แนะ
สั่ง และเตรียม “ออกแถลงการณ์” ประกาศ
จุดยืน หากแต่ก็พร้อมจะสอบสวนหนังสือพิมพ์
ผู้จัดการสุดสัปดาห์ ถ้า คสช.ร้องเรียนมาตาม
กระบวนการในฐานะ “ผู้เสียหาย”

ด้าน คสช. ยอมรับข้อเสนอดังกล่าว โดย
รับปากว่าจะยื่นหนังสือร้องเรียนสู่สภาการ

หนังสือพิมพ์แห่งชาติตามขั้นตอน แต่ขอให้
สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ “ระงับ” การออก
แถลงการณ์ เพื่อบรรยากาศปรองดอง-ลดการ
เผชิญหน้าระหว่าง คสช.กับสื่อมวลชน

ในเมื่อทั้ง 2 ฝ่าย ต่างถอยคนละก้าวเพื่อ
“เปิดช่องหายใจ” ให้แก่กันและกัน จึงนำมาซึ่ง
การประชุมคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์
แห่งชาติ ในวันที่ 29 ก.ค.2557

จากถ้อยแถลงของ จักรกฤษณ์ เพิ่ม
พล ประธานสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ภายหลัง
ประชุมคณะกรรมการฯ นานกว่า 2 ชั่วโมง
ได้อธิบายต่อสังคมว่า คสช. ยอมยื่นข้อร้อง
เรียนตามขั้นตอนในฐานะผู้เสียหาย และที่
ประชุมได้รับทราบข้อร้องเรียนที่เป็น “ลาย
ลักษณ์อักษร” จาก คสช.แล้ว จึงมีมติ
ให้ สิทธิโชค ศรีเจริญ รองประธานสภา
การฯ ในฐานะประธานคณะกรรมการ
พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ นำเรื่องดังกล่าวไป
ตรวจสอบต่อไป

“คณะกรรมการพิจารณาเรื่อง
ร้องทุกข์ จะส่งข้อร้องเรียนดังกล่าวไป
ให้หนังสือพิมพ์เอเอสทีวีผู้จัดการสุดสัปดาห์
ดำเนินการชี้แจงแก้ไขตามที่ คสช.ร้องเรียน
หากทางหนังสือพิมพ์เอเอสทีวีผู้จัดการสุด
สัปดาห์พิจารณาแก้ไขและขอโทษผู้ร้องเรียน
แล้ว หากผู้ร้องเรียนพอใจถือว่าเรื่องเป็นที่ยุติ”
จักรกฤษณ์ ระบุ

ถัดจากวันประชุมคณะกรรมการสภาการ
หนังสือพิมพ์แห่งชาติ มาอีก 3 วัน คือในวันที่ 1
ส.ค.2557 กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เอเอส
ทีวีผู้จัดการสุดสัปดาห์ ได้ส่ง “คำชี้แจง” ต่อ
คณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ฯ เพื่อเข้า
สู่การพิจารณาตามกระบวนการต่อไป

แล้ว ก็ เบ๊ น อี ก หนึ่ง บท ใน หน้า
ประวัติศาสตร์สื่อมวลชนไทยที่ต้องจารึกไว้

เมื่อหนังสือพิมพ์เอสทีวีผู้จัดการสุดสัปดาห์
แสดงออกเชิง “สัญลักษณ์” ต่อคำสั่ง คสช.ฉบับ
ที่ 103/2557 ด้วยการตีพิมพ์ “ปกดำ” ในหนังสือ
ฉบับที่ 252 วันที่ 2-8 ส.ค.2557

ตอนหนึ่งของบทบรรณาธิการเรื่อง
“จนกว่าจะพบกันใหม่” ของหนังสือพิมพ์ฉบับ
นี้ ระบุว่า

... เนื่องด้วยสถานการณ์ทางการเมือง
ในขณะนี้ทำให้ ASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์
ไม่สามารถปฏิบัติการกิจในฐานะผู้ประกอบการ
วิชาชีพได้อย่างเป็นปกติเพื่อประโยชน์ของ
ประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวม
รวมถึงสร้างความลำบากใจให้แก่สภากา
หนังสือพิมพ์แห่งชาติในการปฏิบัติหน้าที่

ASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์จึงตัดสินใจที่
จะยุติการตีพิมพ์หนังสือเป็นเวลา 1 เดือน ซึ่ง
ก็เชื่อว่าผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้เป็นสมาชิก ASTV
ผู้จัดการสุดสัปดาห์ เข้าใจในการตัดสินใจของ
เราในครั้งนี้

สุดท้าย เราขอยืนยันว่า ASTV ผู้จัดการ
สุดสัปดาห์และสื่อในเครือเอสทีวีผู้จัดการ
เป็นสื่อที่ไม่หวั่นเกรงต่อการตรวจสอบที่มี
อำนาจกระทำอย่างต่อเนื่องในทุกยุคทุกสมัย
และจะเดินหน้าต่อไปอย่างไม่หวาดกลัวเพื่อ
เป็น “เทียน” ส่องทางให้แก่สังคม ... อีก 1 เดือน
พบกันครับ

ขณะที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา
หัวหน้า คสช. ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ในรายการ
คืนความสุขให้คนในชาติ เมื่อค่ำวันที่ 1 ส.ค.
2557 ตอนหนึ่งว่า ขอขอบคุณสมาคมสื่อที่
ช่วยกันสร้างความเข้มแข็งและจริยธรรมให้
กับองค์กรสื่อด้วยกัน คสช. ไม่ได้มุ่งหวังจะ
ปิดกั้นเพียงแต่ขอร้องให้อยู่ในกฎกติกา มี
จรรยาบรรณกันบ้าง และปรับปรุงคุณภาพ
วิชาชีพของสื่อทุกประเภทเพื่อช่วยกันลด
ความขัดแย้ง

“เราเป็นคนไทยด้วยกัน ถ้าหากมา
กล่าวหาในทางเสียหาย เด็กไม่เคารพนับถือ
กันซึ่งจะเกิดความเสียหาย ต้องให้เกียรติซึ่ง
กันและกัน จะวิพากษ์วิจารณ์ไปพอสมควร
ผมขอขอบคุณทุกคน” พล.อ.ประยุทธ์
ระบุ □

หนังสือร้องเรียนสภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

เรียน ประธานคณะกรรมการสภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 108/2557 เรื่อง
การดักเตือนสื่อสิ่งพิมพ์ที่ฝ่าฝืนข้อห้าม ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2557 จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่ 108/2557 เรื่องการดักเตือนสื่อสิ่งพิมพ์ที่ฝ่าฝืนข้อห้าม ลงวันที่ 26 กรกฎาคม
2557 อันสืบเนื่องจากกรณีหนังสือพิมพ์ผู้จัดการสุดสัปดาห์ ฉบับที่ 251 วันที่ 26
กรกฎาคม - 1 สิงหาคม 2557 ได้มีการตีพิมพ์ข้อความหลายเรื่อง เช่น บนหน้าปก
หนังสือและในหน้า 4 ซึ่งมีข้อความว่า “ธรรมนูญ “บิกตู” คสช.พอทุกสถาบัน” ซึ่ง
เป็นข้อความที่เสียศีล และอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าหัวหน้ารักษาความ
สงบแห่งชาติอยู่เหนือสถาบันเบื้องสูง

และในหน้าที่ 16 ที่มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ส่วนคนที่ได้รับอำนาจตรงในการ
เลือกสรรเครื่องสุภณณ์นั้น ไม่ใช่ “บิก คสช.” อย่างที่เข้าใจกัน แต่เป็นทายาทของ
“บิก คสช.” รายหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเล่นว่า “น้องตาล” ฟังผิวเผินชื่อ “ตาล” คล้ายกับชื่อ “ตู”
ที่มี ต.เต่า เหมือนกัน จนนึกไปว่า “น้องตาล” เป็นลูก “บิกตู” แต่หากลองคลิกเข้าไป
ใน “อาจารย์กุกเกิล” แล้วจะเจองานอ้างว่า “บิกตู” มีลูก 2 คน เป็นผู้หญิงทั้ง 2 คน
และไม่ได้ชื่อใกล้เคียงกับ “ตาล” เลย แต่ “น้องตาล” กลับเป็นชื่อทายาทของ “บิก
คสช.” ผู้ที่ยังมากบารมี แต่ขอลดบทบาท เพื่อแต่งตั้งวาระบางสิ่งบางอย่างที่กำลังจะ
เกิดขึ้นหรือไม่ เพราะอย่าลืมนะว่า การให้ “ลูกตาล” ซึ่งถือเป็นคนรู้ใจมาเลือกสิ่งอำน
ายความสะดวกใน “ทำเนียบรัฐบาล-ตึกไทยคู่ฟ้า” อาจจะส่งสัญญาณบางอย่าง
ออกมาให้เห็น “บิก คสช.” ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรี อาจจะไม่ใช่ “บิกตู” อย่างที่
คาดเดากัน แต่มี “ตาอยู่” ที่ “บิกตู” วางใจให้มาสานงานต่อ ก็เป็นไปได้ซึ่งก็ไม่ใช่ใคร
ที่ไหน ก็คนกันเองใน คสช.นั่นแหละ”

กับข้อความในหน้า 18 ซึ่งมีข้อความที่กล่าวถึง “การคัดสรรสมาชิกสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติว่ามีลักษณะเป็นการต่างตอบแทน เอาใจไปตามาแบ่งเค้ก” ซึ่ง
ข้อความดังกล่าวเป็นความเท็จ จึงถือว่าการกระทำดังกล่าวของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
สุดสัปดาห์มีเจตนาไม่สุจริตเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของคณะรักษาความสงบแห่ง
ชาติ ถือว่าเป็นการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับ
ที่ 97/2557 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2557 เรื่องการให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงาน
ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ และ
ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 103/2557 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมประกาศ
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 97/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 ราย
ละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงขอให้สภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
พิจารณาดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพกับบุคคล
ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว และรายงานผลให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ทราบ ทั้งนี้ ขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พล.อ.อุดมเดช สีตบุตร

เลขาธิการคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

‘บทนำ’

แสดงจุดยืน - สะท้อนความกล้าหาญ

บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ ฉบับวันที่ 23 พ.ค. 2557 ภายหลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ายึดอำนาจ สะท้อนถึงจุดยืนขององค์กรสื่อที่มีต่อการรัฐประหาร และทิศทางในการแก้ปัญหาประเทศที่น่าสนใจคือ หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเลือกที่จะแสดงจุดยืนในมุมมองที่ต่างกันอย่างออกไป “ราชดำเนิน” คัดลอกเฉพาะสาระสำคัญ มานำเสนอ ดังนี้

“คมชัดลึก”

: หยุดเพื่อตั้งต้น

“ในที่สุดคณะนายทหารในนาม คสช. ได้ควบคุมอำนาจการปกครองนับตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เอาไว้เป็นที่เรียบร้อย หลังจากที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก การประชุม 7 ฝ่ายเป็นเวลา 2 วัน อาจเรียกว่าล้มเหลวลงโดยสิ้นเชิง ด้วยท่าทีของฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มนักการเมืองที่ยังคงยืนกรานในหลักการเดิม ที่ยึดประโยชน์แห่งตนและพวกพ้องเป็นที่ตั้งจนถึงนาทีสุดท้าย ไม่สนใจใยดีว่าการ

ประกาศกฎอัยการศึกครั้งนี้มีขึ้นก็เพราะการเมืองเดินมาถึงทางตันจริงๆ

อย่างไรก็ตาม แม้เป็นที่เข้าใจได้ว่า คณะทหารได้เข้าควบคุมอำนาจด้วยความจำเป็นยิ่งดังกล่าวนั้น แต่ก็พึงตระหนักด้วยว่าการได้มาซึ่งอำนาจโดยไม่เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยครั้งนี้เป็นภาวะเพียงชั่วคราวเพื่อคลี่คลายสถานการณ์เท่านั้น หากแต่ในลำดับถัดไป คณะรักษาความสงบแห่งชาติจะต้องเร่งกระทำการให้เกิดกระบวนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามความต้องการของทุกฝ่าย ดังคำมั่นที่ พล.อ.ประยุทธ์ ประกาศไว้ก่อนหน้านี้ เพื่อคืนอำนาจให้ประชาชนด้วยการจัดการเลือกตั้งตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้”

“โพสต์ทูเดย์”

: ต้นทุนความขัดแย้ง

“... สาเหตุที่ทหารต้องตัดสินใจก่อรัฐประหารในรอบนี้ก็เพราะการหาทางออกตามกระบวนการประชาธิปไตยมีอุปสรรค

หลายด้านจนไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้ ส่วนหนึ่งเพราะทุกกลุ่มทุกฝ่ายต่างยึดมั่นในจุดยืนและผลประโยชน์ของฝ่ายตนเป็นที่ตั้ง ดังนั้นจึงไม่อาจปฏิเสธว่าทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความขัดแย้งในครั้งนี้ต่างก็มีส่วนอย่างสำคัญให้สถานการณ์เดินมาสู่จุดจบเช่นนี้

แน่นอนว่าประวัติศาสตร์การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วยกองทัพได้ให้บทเรียนต่อระบบการเมืองการปกครองของเรามาเป็นอย่างดี ในโอกาสนี้ทางกองทัพจึงควรนำความล้มเหลวในอดีตมาปรับวิธีการ และการดำเนินการเพื่อนำไปสู่ความสงบเรียบร้อยสู่สังคมโดยเร็ว

ฉะนั้น เพื่อความสงบสุขและความสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้กองทัพได้ใช้เครื่องมือและอำนาจที่มีจัดตั้งรัฐบาลมาบริหารบ้านเมืองโดยเร็ว เพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้เร่งฟื้นฟูความเสื่อมทรุดของประเทศ รวมทั้งให้เร่งคืนความเป็นประชาธิปไตยสู่ระบอบการปกครองที่ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชน เพื่อให้ภาคส่วนของสังคมได้ร่วมกันกำหนดอนาคตที่ดีของประเทศต่อไป”

“แนวหน้า”

: รัฐประหารเพราะจำเป็น

“การเข้ายึดอำนาจทางการเมืองของกองทัพแห่งชาติทั้ง 2 ครั้งหลังสุดนั้น มีสาเหตุที่คล้ายคลึงกันนั่นคือเกิดการแตกแยกทางด้านการเมืองในประเทศไทยอย่างรุนแรงระหว่างประชาชนทั้ง 2 ฝ่าย ที่แบ่งขั้วกันระหว่างประชาชนฝ่ายที่สนับสนุนระบอบทักษิณ ชินวัตร และประชาชนฝ่ายต่อต้านระบอบทักษิณ

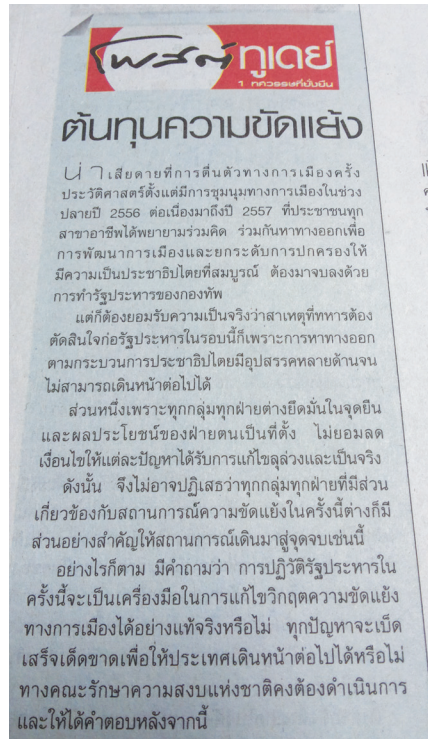
ด้วยเหตุผลที่สำคัญก็คือประชาชนสองฝ่ายมีที่พว้างจะใช้กำลังอาวุธเข้ามาต่อกันจนกลายเป็นสงครามกลางเมือง และเมื่อมีการประทุหมักทางออกแก้ไข ปัญหาความแตกแยกของประเทศ แต่ปรากฏว่าต่างตกลงกันไม่ได้ จึงเป็นเหตุผลที่พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก จำเป็นต้องแก้ไขปัญหามาทางตัน ปัญหาที่ คสช. ต้องเร่งดำเนินการโดยเร่งด่วนก็คือการรักษาสถานการณ์ในประเทศไม่ให้เกิดเหตุร้ายรุนแรงหรือป้องกันไม่ให้ประชาชนออกมาต่อกันหรือป้องกันและต้องรีบตั้งนายกรัฐมนตรีขึ้นมาบริหารประเทศโดยเร็วเพื่อให้ชาติกลับคืนไปสู่ภาวะปกติ ซึ่งจะทำให้ธุรกิจการค้าต่างๆ สาขาสามารถเดินหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคง”

“ข่าวสด”

: ปฏิวัติอีกครั้ง

“สิ่งที่ คสช. พิจารณาก็คือประสบการณ์ของคณะปฏิวัติต่างๆ ในอดีต ซึ่งแม้จะประสบความสำเร็จในการยึดอำนาจได้ แต่แทบจะไม่มีรัฐบาลชุดไหนเลยภายหลังการปฏิวัติที่ประสบความสำเร็จในการบริหารประเทศ และสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะการทำรัฐประหารครั้งล่าสุดเมื่อปี 2549 ที่สมเด็จชนวนแห่งความขัดแย้งมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

โอกาสที่รัฐประหารครั้งล่าสุดจะเดิน

ช้ารอยคือสร้างปัญหาให้หนักหน่วงยิ่งขึ้นมากกว่าจะแก้ปัญหาอย่างที่ตั้งใจ ก็มีความเป็นไปได้สูงยิ่งและโดยตนเอง การทำรัฐประหารเป็นสิ่งที่สังคมอารยะทั้งหลายไม่ว่าจะในประเทศหรือต่างประเทศไม่ให้การยอมรับอยู่แล้วตั้งแต่เบื้องต้น ต่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจเอาไว้โดยไม่มีเหตุแทรกซ้อนอื่นขึ้นมา ผลลัพธ์ของผู้ทำรัฐประหารก็เพียงเสมอตัว แต่สิ่งที่สำคัญกว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวของบุคคลหรือหมู่คณะ ก็คือความสงบสันติหรือความอลหม่าน ความรุ่งเรืองหรือหายนะของสังคมโดยรวม”

“กรุงเทพธุรกิจ”

: ประเทศไทยต้องเดินหน้า

“ท่ามกลางความตึงเครียดในสถานการณ์ทางการเมืองที่ถอยหลัง หากมองอีกด้านหนึ่งก็เป็นความท้าทายที่จะต้องทำทุกอย่างให้บ้านเมืองกลับสู่ภาวะ

ปกติโดยเร็ว โดยเร่งยุติความสับสนของสายตานานาชาติที่มองมายังไทย ขณะที่สื่อต่างชาติ รายงานว่าเลขาธิการองค์การสหประชาชาติก็แสดงความเห็นห่วงว่าคำสั่งของทหารอาจจะเมิดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ขณะที่อังกฤษนั้น ไม่โจมตีการยึดอำนาจของกองทัพแต่เรียกร้องให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าเจรจา นี่อาจเป็นต้นทุนแสนแพงที่ประเทศไทยต้องจ่ายเมื่อเกิดวิกฤติการเมืองที่ลุกลามมาถึงระบบเศรษฐกิจโดยรวม ซึ่งเป็นโจทย์ท้าทายอย่างน้อยใน 2 ปีนี้

แต่ความจริงที่คนไทยต้องร่วมกันแบกรับ ทำให้ทหารต้องออกมาเอ็กเซอร์ไซส์เพื่อให้ความมั่นคงของประเทศกลับคืนมา โดยเฉพาะการเรียกความเชื่อมั่นให้กับทั้งนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการเร่งคลี่คลายปัญหาใหญ่เฉพาะหน้าให้กับปัญหาของชาวนาและปัญหาอื่นให้เศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอีกครั้ง ก่อนที่จะนำประเทศไทยเดินหน้าสู่วาระของการปฏิรูปเชิงโครงสร้างอย่างจริงจัง”

“ฐานเศรษฐกิจ”

: คืนอำนาจให้ประชาชนโดยเร็ว

“ปัญหาทางการเมืองที่ยุ่งเหยิงอยู่ทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งมาจากการรัฐประหารในปี 2549 ตามด้วยการดำเนินการของทหารที่ทำให้เกิดรัฐบาลจากเสียงข้างน้อยที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี จนเกิดการประท้วงของคนเสื้อแดง แสดงให้เห็นชัดว่าการรัฐประหารครั้งนั้น นอกจากจะแก้ปัญหาให้กับประเทศไม่ได้แล้ว ยังได้กลายเป็นรากเหง้าจนเกิดปัญหาในวันนี้ด้วย

หากนายทหารทั้งหลายยึดกุมอยู่กับอำนาจเบ็ดเสร็จนานเกินความจำเป็น การรัฐประหารครั้งนี้อาจจะไม่ใช่เป็นการผ่าทางตันทางการเมืองหรือกฎหมาย แต่เป็นการเดินย้อนประวัติศาสตร์กลับไปในยุคเผด็จการทหาร ซึ่งจะสร้างปัญหาให้กับประเทศหนักหน่วงยิ่งกว่าเดิม

จึงขอเรียกร้องให้ คสช. เร่งคืนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนให้ครบถ้วนโดยเร็วที่สุด และขอให้สร้างความชัดเจนให้แก่ประชาชนคนไทยและนานาชาติว่า คสช. มีแผนการ และกำหนดการอย่างไรในการคืนอำนาจให้แก่ประชาชนภายใต้กระบวนการประชาธิปไตย”

“มติชน”

: รัฐประหาร

“การรัฐประหารทุกครั้งนำมาซึ่งความตระหนกตกใจของทุกฝ่ายในประเทศ ขณะเดียวกันก็ได้รับการจับตามอง และมักมีท่าทีอย่างเป็นพิเศษจากนานาชาติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติแถลงเจตนารมณ์บอกกล่าวโดยตรงกับประชาชนในประเทศ ขณะเดียวกันก็ยอมเป็นการสื่อสารกับชาติต่างๆ ให้ได้รับรู้ถึงเหตุผล ความจำเป็น รวมถึงเป้าหมายการนำความสงบสุขกลับมาสู่ประเทศ

การสื่อสารทำความเข้าใจในทุกระดับนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อที่จะได้บอกกล่าวว่าจะมีการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ที่แถลงไว้เป็นจังหวะขั้นตอนอย่างไร คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีหน้าที่ต้องนำประเทศกลับเข้าสู่ภาวะปกติ หรือสู่ระบบที่เป็นที่ยอมรับโดยเร็วที่สุด ตามที่ได้ประกาศเอาไว้เป็นคำมั่นสัญญา”

“ไทยรัฐ”

: ในที่สุดก็ต้องเกิดรัฐประหาร

“ถึงแม้ผลการหารือเพื่อหาทางออกให้ประเทศวันแรก ระหว่างองค์กร 7 ฝ่ายจะยังหาข้อสรุปไม่ได้ แต่ก็ต้องถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดี ที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก สามารถนำคู่ขัดแย้งมาพบเจรจากันเป็นครั้งแรก ในเวลาเกือบ 7 เดือน นับแต่มีการชุมนุมทางการเมืองและเกิดความขัดแย้งที่ยืดเยื้อยาวนาน

ในการพบกันวันแรก ผบ.ทบ.ได้ให้

“การบ้าน” 5 ข้อ ให้ทุกฝ่ายนำกลับไปปรึกษาหารือกัน และขอคำตอบในวัน ประชุมนัดต่อไป ถึงแม้จะไม่มีมีการเปิดเผยการบ้านทั้ง 5 ข้อ แต่เชื่อว่าน่าจะเป็นประเด็นต่างๆ ที่คู่ขัดแย้งยื่นกรานจุดยืนของตน เช่น เลือกตั้งก่อนปฏิรูปหรือปฏิรูปก่อนเลือกตั้ง มีนายกรัฐมนตรีคนกลางได้หรือไม่? รวมถึงบทบาทของวุฒิสภา

เรื่องนี้เป็น การพิสูจน์ธาตุแท้ของนักการเมืองไทย จะเห็นแก่ประโยชน์ประเทศชาติเป็นส่วนรวมหรือยึดมั่นในประโยชน์ส่วนตัว เมื่อนักการเมืองตกลงกันไม่ได้ ในที่สุดจึงนำไปสู่การรัฐประหาร เพื่อให้ฝ่ายทหารมีอำนาจเต็มในการหาทางออกให้ประเทศ โดยให้รัฐธรรมนูญ 2550 สิ้นสุดลงชั่วคราว แต่วุฒิสภาและองค์กรอิสระยังปฏิบัติหน้าที่ต่อไป”

“โลกวันนี้รายวัน”

: รัฐประหารครั้งที่ 13

“การทำการรัฐประหารครั้งนี้เป็นการยุติความขัดแย้งและแตกแยกทางการเมืองที่ยืดเยื้อมานานหลายเดือน หรืออาจกล่าว

ได้ว่าเป็นความขัดแย้งที่ร้าวลึกมานานเกือบทศวรรษ นับตั้งแต่การโค่นล้มรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ประเทศไทยถูกจัดอันดับว่ามีการทำรัฐประหารมากที่สุดเป็นอันดับ 4 ของโลก และการทำการรัฐประหารเท่ากับการฉีกรัฐธรรมนูญอีกครั้ง ซึ่งกว่า 80 ปีประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแล้วถึง 17 ฉบับ มีรัฐสภาทั้งจากการแต่งตั้งและเลือกตั้งมากกว่า 50 ชุด มีนายกรัฐมนตรี 24 คน และรัฐบาลบริหารประเทศมากกว่า 60 ชุด”

“ไทยโพสต์”

: ยึดอำนาจจาก คมช. ถึง คสช.

บทเรียนที่ต้องระวัง

“การแก้ไขปัญหาและลดความขัดแย้งอันนำไปสู่ความรุนแรง ในห้วงเวลาที่ คสช. ดำเนินการอยู่นั้นต้องทำอย่างเบ็ดเสร็จ และไม่ก่อให้เกิดปมขัดแย้งตามมาอย่างที่เคยเป็น อีกทั้งต้องไม่มีผู้เข้ามาเกี่ยวข้องหรือขึ้นการแก้ไขปัญหามาเหมือนเช่นที่ พลอ.สนธิ บุญยรัตกลิน ประธานคณะรักษาความมั่นคงแห่งชาติ เคยยึดอำนาจมา เพราะแน่นอนว่าคนเหล่านั้นย่อมต้องการผลประโยชน์หรือได้รับส่วนแบ่งอำนาจ นำมาซึ่งความยุ่งยากและทำให้การยึดอำนาจโดยทหารจบไม่สวยเนื่องจากตกหล่มอำนาจและผลประโยชน์

อย่างไรก็ตาม เราเชื่อว่าจากบทบาท คมช. ที่รุ่งรัง เทอะทะ ด้วยคนที่เข้าร่วมกระทำการหลายฝ่ายจะเป็นบทเรียนสำคัญของ คสช. ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และบริหารประเทศอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แก้ไขปัญหาอย่างลุล่วงและยั่งยืน ไม่ต้องกลับมาแก้ไขปัญหซ้ำอีกและที่สำคัญต้องระมัดระวังกิเลสที่มาพร้อมผลประโยชน์จากอำนาจที่ได้มา เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาเบื้องต้นในการเข้ามาแก้ไขปัญหประเทศอย่างแท้จริง” □

รายงาน

กันติพิชญ์ ใจบุญ

ส่องอนาคต ‘ทีวีการเมือง’ จอดับ เอเอสทีวี-บลูสกาย-เอชียโอพีดี

พลพวงจากคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 15/2557 เรื่องขอให้ระงับการถ่ายทอดออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิล โทรทัศน์ระบบดิจิทัล และสถานีวิทยุชุมชน ทำให้สถานีโทรทัศน์ที่เข้าข่าย “ทีวีการเมือง” ไม่สามารถเผยแพร่ออกอากาศได้ ส่งผลโดยตรงต่อความไม่มั่นคงในชีวิตบุคลากรในองค์กร

ระยะเวลากว่า 3 เดือนที่ต้องจำยอม “จอดับ” นานเพียงพอที่จะทำให้ “ธุรกิจสื่อ” พังครืน

แน่นอนว่า “ผู้สื่อข่าว” หลากหลายชีวิตได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะเรื่องปากท้องค่าครองชีพ ผู้สื่อข่าวบางสำนักถูกตัดเงินเดือนลง บางสำนักจ่ายไม่ตรงตามกำหนด บางสำนักระงับการจ่ายเงินเดือนชั่วคราว

บางสำนักหนักถึงขั้นอยู่ระหว่างประเมินสถานการณ์เพื่อตัดสินใจ “เลย์ออฟ” พนักงาน แม้ว่าปัจจุบัน คสช. จะผ่อนผันลดระดับความตึงเครียดลงแล้ว โดยเปิดให้เข้ามาพูดคุย หรือให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ประกอบด้วย การเปลี่ยนชื่อช่องใหม่ การปรับผังรายการ มุ่งหวังให้ “ทีวีการเมือง” ลดความบาดหมางในสังคม และหยุดเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนทางการเมืองให้กับกลุ่มผลประโยชน์ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และถึงแม้ว่าจะมีสื่อมวลชนหลายสำนักที่ยินยอมปรับผังรายการไปแล้ว

แต่สิทธิขาดการตัดสินใจ “คืนความสุขสถานีโทรทัศน์การเมือง” ก็ขึ้นอยู่กับ คสช. เพียงผู้เดียว

“ราชดำเนิน” สำนักรวชชะตากรรม “ทีวีการเมือง” ผ่านผู้บริหาร 3 สถานีโทรทัศน์ชื่อดัง

ASTVผู้จัดการ

“การที่เราเป็นสื่อมวลชนอาชีพ กำลัง

ทำให้เราตกที่นั่งลำบาก” คือคำพูดของ ปานเทพ พัวพงษ์พันธ์ จากเอเอสทีวี ที่บอกเล่าถึงสถานการณ์เอาตัวรอดในห้วงที่ถูกปิดสถานี

ปานเทพ ขยายความว่า เอเอสทีวีจะแตกต่างจากสถานีอื่นๆ ที่ถูกปิดเหมือนกันในขณะนี้ เพราะเอเอสทีวีคือสื่อมวลชนอาชีพที่แท้จริง ใช้วิชาชีพตรวจสอบความโปร่งใสของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลมาจากพรรคใด หรือมาจากรัฐประหารก็ตาม แตกต่างจากสถานีอื่นที่ถูกปิดเพราะพวกนั้นถือเป็นเครื่องมือทางการเมือง และเมื่อถูกปิดก็ยังคงมีทุนของพรรคการเมืองคอยหนุนอยู่ เพราะฉะนั้นพวกเขาก็อยู่ได้ แต่สำหรับเอเอสทีวีเมื่อถูกคำสั่งให้ปิดตัวชั่วคราว ผลกระทบก็ต้องมากมายมหาศาล โดยเฉพาะความเป็นอยู่ขององค์กร

“เอเอสทีวีก็ไม่มีทุนการเมือง ไม่มีภาคเอกชนมาสนับสนุน รายได้หลักก็ต้องมาจากโฆษณาเหมือนกับองค์กรสื่ออื่นๆ ทั่วไป ผิดต่างที่เอเอสทีวีมีความชัดเจนเสนอข่าวตรวจสอบอย่างตรงไปตรงมา องค์กรภาคเอกชนที่อยากเข้ามาทำธุรกิจลงโฆษณาก็มีน้อยอยู่แล้ว เพราะเขาเองก็ต้องระมัดระวังหากจะมาสนับสนุนเรา แล้วนี่มาปิดกันอีก เราจึงลำบากไม่มีน้ำเลี้ยงมาหล่อองค์กร”

“เอเอสทีวีไม่ได้ดื้อกับคสช. หรือทำอะไรผิด ล้ำสุด คสช. ให้ยื่นปรับผังรายการ หรือก่อนหน้าก็ให้ยื่นเรื่องขอเปิดสถานี เรายื่น

ขอพร้อมกับสำนักข่าวทีนิวส์ และวอยซ์ทีวี ซึ่งสององค์กรสื่อตรงนี้ก็ถือว่าเป็นสื่อที่รับใช้ทางการเมืองอย่างชัดเจน แบ่งฝักฝ่ายอย่างเห็นชัด แต่สององค์กรที่ผมบอกเขากลับได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการเปิดสถานีต่อไป แต่เอเอสทีวีที่ทำหน้าที่สื่ออย่างแท้จริงกลับถูกสั่งปิดต่อไป ผมก็ไม่เข้าใจ แต่คิดว่าเป็นการเลือกปฏิบัติแน่นอน”

“เรามีกัลมคนที่ขึ้นขอบและสนับสนุนเอเอสทีวีอยู่ผมเองก็ได้แรงจากพนักงานออกไปทำกิจกรรมหาเงินทุน ระดมสินค้าไปขายเพื่อเปลี่ยนเงินตรงนั้นมาต่อยอดเป็นทุนสำหรับการทำงานสื่อมวลชนต่อไป ยอมรับว่าหนักแต่เราก็ต้องพยุงสถานการณ์ต่อไปให้ได้นานที่สุด เงินเดือนของนักข่าวหรือพนักงานเอเอสทีวีก็อาจจ่ายช้าลง แต่ยืนยันว่าครบทุกเดือนพยายามหาเงินกันอยู่” ปานเทพ ระบุ

Bluesky

เช่นเดียวกับ “บลูสกาย” ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของคำสั่ง คสช. ให้ปิดเช่นกัน

เถกิง สมทรัพย์ ผู้อำนวยการสถานีดาวเทียม บลูสกาย ที่เทียบเคียงสถานการณ์ปัจจุบัน อย่างเห็นภาพ

“มันเหมือนคนกำลังจมน้ำ อากาศก็ไม่มี ต้องขออภัยอากาศคนอื่นเพื่อต่อชีวิต”

“เถกิง” เล่าว่า ได้นำเงินกำไรสุทธิของบริษัทที่เก็บสะสมไว้ตลอด 2 ปีที่ผ่านมา มาใช้จนเจือจายเป็นเงินเดือนให้กับพนักงานอีกเกือบ 100 ชีวิต แต่ทว่าเงินดังกล่าวก็ช่วยพยุงได้เพียงแค่ 2 เดือน เท่านั้น เมื่อล่วงเข้าสู่เดือนที่ 3 ต้องกู้เงินจากภายนอกราว 2-3 ล้านบาท มาจ่ายเงินเดือนให้กับพนักงาน

เถกิง บอกว่า ในทางธุรกิจถือว่าเป็นเรื่องที่สาหัส มันเหมือนกับเรามีร้านค้าแต่ไม่ได้เปิดขายเพื่อทำกำไร มีแต่จ่ายอย่างเดียว

“อย่างนี้ก็ร้อนวันเจ็ดเท่านั้น อย่าลืมนะ เราไม่มีทุนทางการเงินมาสนับสนุนอย่างที่เราเข้าใจกัน บลูสกายอยู่ได้ด้วยวิชาชีพสื่อสารมวลชน” เถกิง กล่าวชัด และเรียกร้องหา “ความชัดเจน” จาก คสช. ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการมากที่สุด

“ความชัดเจนที่ว่าคือจะปิดเราไปอีกนานแค่ไหน เท่าไหร่ บลูสกายไม่เคยขัดแย้งกับ คสช. หลายอย่างก็สนับสนุนเสียด้วยซ้ำ หรือหากจะให้ปิดถาวรเลยก็ขอให้บอกมา ผมจะได้เอาอุปกรณ์ต่างๆ ขายทิ้งเพื่อเอาเงินมาชดเชยให้นักข่าวให้ลูกน้อง”

“ตอนนี้พนักงานก็ไม่มีความสุข เงินเดือนได้รับทุกเดือนตามปกติ แต่เงินโอทีไม่มีแล้ว โบนัสปลายปีก็ไม่ต้องพูดถึง ที่ทำอยู่มันก็เข้าใจทำข่าวไปก็ไม่มีที่เผยแพร่ สิ่งที่ยากได้คือความชัดเจน เพราะเราก็อยากทำอาชีพนี้ต่อไป พนักงานส่วนใหญ่ของบลูสกายก็ยังไม่ทิ้งกัน เพราะเราอยู่กันด้วยใจ ปลุกปั้นกันมาจนถึงขณะนี้ ดังนั้นทุกคนอยากเห็นบลูสกายกลับมาผด

“

ตอนนี้พนักงานก็มีความสุข เงินเดือนได้รับทุกเดือนตามปกติ แต่เงินโอทีไม่มีแล้ว โบนัสปลายปีก็ไม่ต้องพูดถึง ที่ทำอยู่มันก็เข้าใจทำข่าวไปก็ไม่มีที่เผยแพร่ สิ่งที่ยากได้คือความชัดเจน

ดั้งเดิม” เถกิง ระบุ

Asia update

อีกแห่งคือเอเชียอาฟเทศ **วรุฑ ทัทพ** **สุนทร** ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ ซึ่งสถานการณ์ก็เ็นต่างไปจาก 2 สถานีข้างต้น

เจ้าด้วยยอมรับว่า “ลำบากพอสมควร” แต่กระนั้นก็ยังพออยู่ต่อไปได้จากเงินบริจาคของประชาชนที่ชื่นชอบและมีอุดมการณ์เดียวกัน รวมถึงรับจ้างจัดรายการ ทำสปรตโฆษณา สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่ง

รายได้เพื่อเลี้ยงปาก ท้องพนักงานในบริษัท แต่อีกด้าน วรุฑ บอกว่า ก็ต้องยอมรับอีกเช่นกัน สถานีของเอเชียอาฟเทศที่ผ่านมา มีส่วนในความขัดแย้งจนทำให้นำไปสู่การยึดอำนาจจากทางทหาร เมื่อคำสั่งและผล

ออกมาให้ปิดสถานีก็ต้องเข้าใจ

วรุฑ ขยายความว่า เอเชียอาฟเทศก็มีความเดือดร้อนเรื่องของการใช้จ่าย เพราะทุกอย่างต้องเข้ามาทั้งหมด ทั้งอาคารสำนักงาน อุปกรณ์ และที่สำคัญคือเงินเดือนของพนักงาน แต่หากถึงเดือน ก.ย.นี้ ยังไม่มีความคืบหน้าก็ต้องเรียกพนักงานทั้งหมดมาพูดคุยถึงชะตากรรมว่าจะเอาอย่างไรกันต่อไป เพราะหาก คสช. ไม่อนุญาตให้เปิดสถานี ทุกคนก็ถึงเวลาอันสมควรที่ต้องแยกย้ายกันออกไป

“มันยังไม่มีมีความชัดเจน แต่เอเชียอาฟเทศในช่วงนี้ก็พยายามเป็นเด็กดีมากที่สุด ไม่ก่อเรื่องให้กับคสช. เขาสั่งอะไรมาเราก็ทำทั้งหมด ทั้งปรับผังรายการ เปลี่ยนชื่อ และให้ยื่นการขออนุญาตใหม่ เราทำทั้งหมด รวมถึงชื่อช่องสถานีที่จะเปลี่ยนเป็นช่อง OPEN TV เราก็ก่อนแล้ว แต่ก็ยังไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไรต่อไป” วรุฑ กล่าว

ปลดล็อกแบบมีเงื่อนไข

24 ส.ค.2557 คสช. ทำหนังสือถึงคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เห็นชอบให้สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ถูกระงับการออกอากาศทั้ง 12 สถานี ตามคำสั่งฉบับที่ 15/2557 ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

ประกอบด้วย 1.ให้เปลี่ยนชื่อช่องรายการ 2.ปรับผังรายการใหม่ทั้งหมด 3.ห้ามละเมิดคำสั่งตามประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 เรื่องขอความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของ คสช. และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะเพื่อให้การปฏิบัติงานของ คสช. เป็นไปได้ความเรียบร้อย และเพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนเป็นไปด้วยความถูกต้อง ปราศจากการบิดเบือนและความเข้าใจผิดอันจะส่งผลกระทบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม □

สัมภาษณ์

อ.สวท กิตติธวัชรางกูร

มหากาพย์แห่งความเศร้า จองจำ ‘เสรีภาพ’ เพื่อความอยู่รอด

เป็นเรื่องปกติอยู่แล้วที่การทำงาน-การใช้ชีวิตของประชาชนตลอดจนองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในช่วงหลังการรัฐประหาร แม้ต่อให้มีการจัดตั้งรัฐบาล หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราวปี 2557 แล้ว แต่ “สิทธิ-เสรีภาพ” ของประชาชนก็ย่อมแตกต่างจากตอนที่ประเทศมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

เช่นเดียวกับสิทธิ-เสรีภาพสื่อมวลชน แม้ที่ผ่านมา พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะย้ำหลายครั้งว่า คสช.จะให้สิทธิเสรีภาพ

กับสื่ออย่างเต็มที่ในการแสดงความคิดเห็น การเสนอข่าวสารและการวิพากษ์วิจารณ์ คสช. แต่บริบทการใช้อำนาจของ คสช.บางอย่างโดยเฉพาะประกาศ คสช.บางฉบับ ก็ยังทำให้คนมองว่า คสช.ยังไม่ปล่อยให้สื่อมีเสรีภาพเต็มที่ 100 เปอร์เซ็นต์ ยิ่งกับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ โดยเฉพาะวิทยุชุมชน-ทีวีดาวเทียม หรือแม้แต่ที่จัดจลเองที่ต่างก็ได้รับผลกระทบไปเต็มๆ ในช่วงคสช.

ต่อกรณีดังกล่าว ความเห็นของ **สุภิญญา กลางณรงค์** หนึ่งในกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกรรมการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

(กสท.) ซึ่งเป็นอดีตนักเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิของสื่อมานับสิบกว่าปี ให้มุมมองกับเรื่องสิทธิ-เสรีภาพสื่อในยุคคสช.ไว้อย่างน่าสนใจ

การสัมภาษณ์ครั้งนี้ พูดคุยกันในช่วงหลังกสทช.-คสช.ไฟเขียวให้ Voice TV และทีนิวส์ กลับมาออกอากาศได้หลังโดนคำสั่งคสช.สั่งยุติการแพร่ภาพมาหลายสัปดาห์ แต่ที่ทีวีดาวเทียมอีกหลายช่องเช่น ASTV –Bluesky –Asia update รวมถึงวิทยุชุมชนจำนวนหนึ่ง ยังต้องลุ้นการกลับมาออนแอร์กันต่อไป

เมื่อถามไปว่า การที่สื่อบางส่วนเช่นทีนิวส์ –Voice TV ต้องยอมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ด้วยการปรับผังรายการเช่น นำรายการเกี่ยวกับการเมืองออกทั้งที่เป็น

จุดขายสำคัญของสถานีมีเรตติ้งเป็นอันดับ 1 ของสถานีออกไป คิดว่าสื่อทำแบบนี้เป็นการปรับตัวเองให้อยู่รอดในยุคที่อบบู้ตหรือไม? สุภิญญา พังคำถามแล้วถอนหายใจและบอกว่า เธอเองในฐานะกรรมการกสท.ที่เป็นคนตรวจผังรายการทั้งหมดที่ทุกสถานีโทรทัศน์ซึ่งโดน คสช.ระงับการออกอากาศยื่นเรื่องปรับผังรายการมายังกสท. เพื่อให้กลับมาออกอากาศอีกครั้ง ก็รู้สึกเห็นใจที่สื่อต้องยอมปรับตัวเช่นนี้เพื่อให้ตัวเองอยู่รอดได้กลับมาออกอากาศอีกครั้ง ที่เชื่อว่าสื่อเอง ก็เจ็บปวดที่ต้องทำแบบนี้

“ก็เจ็บปวดใจ คือเขายอมปรับโดยลดจิตวิญญาณลดเสรีภาพเขาเอง เพื่อให้ตัวเองอยู่รอด แต่หากเขาหึงไปสถานีก็ไม่ได้กลับมาออกอากาศ แล้วพนักงานของเขาจำนวนมากหลายร้อยคนจะทำไมยัง”

กรรมการกสท.รายนี้ ชี้ว่า คำสั่งของ คสช.ที่ออกมาแล้วกระทบกับการทำงานของสื่อหลักๆ มีด้วยกันทั้งสิ้น 3 ฉบับ คือฉบับที่ 14-15 และ 18 ที่ คสช.ควรต้องทบทวน เพราะทำให้แทนที่จะเป็นสื่อที่ต้องตรวจสอบอำนาจรัฐที่คือ คสช. ก็เลี่ยนขอสื่อแบบ “สายลม แสงแดด” เพื่อให้รอดพ้นช่วงนี้ไปก่อน

... อย่างประกาศฉบับที่ 14 และฉบับที่ 18 ที่จำกัดกรอบการทำงานของสื่อมวลชน และกระทบไปทุกสื่อ ห้ามวิจารณ์ ห้ามตั้งคำถาม ห้ามเชิญใครมา อันนั้นมันขัดกับหลักวารสารศาสตร์และสื่อมวลชนเลย

“เพราะสื่อหากไปเป็นกระบอกเสียงหรือคอยเชียร์อำนาจรัฐอย่างเดียว มันก็ไม่ใช่สื่อมวลชน จะให้แค่รายงานว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ตามหลัก 5 W 1 H มันไม่ใช่ เพราะหลักการทำข่าวมันต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุล หากไม่ให้สื่อทำเลย แต่ให้แค่รายงานว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไรและกึ่งๆ ต้องเชียร์รัฐด้วย ถ้าชั่วคราวสักพักหนึ่งอาจได้ แต่ถ้าเป็นแบบนี้ตลอดไป มันก็ย้อนยุคไปมาก”

... อย่าไปห้ามเขาสัมภาษณ์คนอย่าไปห้ามเขาตั้งคำถาม ไม่อย่างนั้นจะเป็นการไปผลักดันสื่อให้กลายเป็นสายลมแสงแดด คือไม่

กล้าทำอะไรที่แหกคอกหรือไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ ต้องมาเซ็นเซอร์ตัวเอง

สุภิญญา กล่าวต่อไปว่า ด้วยคำสั่งของ คสช. ที่ห้ามวิจารณ์ คสช. ก็ทำให้เหมือนกับมือที่จะเขียนมันถูกมัดไว้ ทำอะไรต้องระวังไปหมด เกิดการเซ็นเซอร์ตัวเองขั้นสูงสุด สร้างบรรยากาศแห่งความกลัว ซึ่งมันไม่ควรจะต้องคืนสิทธิการทำหน้าที่ขั้นพื้นฐานให้สื่อ เช่นสิทธิในการตั้งคำถามต่อแนวทางของรัฐ น่าจะต้องคืนกลับมา

“เพราะถ้าไม่ให้เขาทำหน้าที่ตรงนี้ก็ไม่ใช่สื่อมวลชน” กรรมการกสท.วิพากษ์แบบไม่มีอ้อมค้อม

อย่างไรก็ตาม สุภิญญา ยอมรับว่า สภาวะจำยอมในช่วงนี้ของสื่อโดยเฉพาะสื่อทีวีที่ต้องยอมปรับตัวเองเพื่อขอให้ได้กลับมาออกอากาศอีกครั้ง มันก็เกิดขึ้นเฉพาะช่วง คสช.เท่านั้น เมื่ออำนาจเปลี่ยนมือ สภาวะที่เป็นอยู่แบบนี้ก็ต้องเปลี่ยนไป โดยเธอ นิยามบริบทนี้ว่า **“เมื่อสายลมเปลี่ยนทิศ ทิศทางมันก็ต้องเปลี่ยน”**

ถามความเห็น ว่า จากที่รับผิดชอบกับเรื่องการดูผังรายการต่างๆ ที่แต่ละสถานีโทรทัศน์ส่งเรื่องมายัง กสท.คิดว่าสื่อยอมปรับเพราะโดนจำกัดหรือเพื่อให้อยู่รอด? กรรมการกสท. บอกว่า เธอก็เศร้าเหมือนกันเพราะเป็นคนตรวจผังที่เขายอมรับ แต่จะไปบอกเขาว่าไม่ควรปรับมันก็ได้ เพราะถ้าเขาไม่ปรับ เขาก็ไม่ได้ออกอากาศ เขาก็ต้องเลือกเพื่อความอยู่รอด

“ความเศร้าตรงนี้ก็ถือว่า เรื่องสิทธิเสรีภาพ เรื่องจิตวิญญาณเหมือนกับว่าต้องเก็บไว้ในใจก่อน เอาความอยู่รอดก่อน เขายอมปรับเพื่อให้สถานีได้กลับมา มีชีวิตต่อไปได้ ก็ต้องแลกกับเสรีภาพ ที่ทางเขาเป็นฝ่ายยอมเอง แต่ มันก็เหมือนกับถูกบังคับให้ยอม เพราะหากไม่ปรับก็ไม่รู้วันไหนจะได้กลับมาออกอากาศ”

จากนโยบายที่ คสช.ต้องการทำเรื่องปรองดองแล้วพบปะสื่อกับเรื่องปรองดองมองแล้วจะเป็นยังไง? สุภิญญา ตอบว่า สื่อ

กับการสร้างความปรองดอง สื่อต้องเยียวยาบาดแผลคนด้วยเพราะช่วงหลายปีที่ผ่านมา คนที่เขามีบาดแผลเขากระจายไปอยู่กับคนกลุ่มต่างๆ สื่อถ้าจะให้มืบทบทางด้านการสร้างความปรองดอง สื่อก็ต้องมีบทบาทในการเยียวยาบาดแผลสังคม บาดแผลผู้คนที่มีความคิดขัดแย้งด้วย การเยียวยาก็คือการต้องเปิดพื้นที่ให้เขาได้สะท้อนความคิดเห็น ความอ่านของเขาให้ได้สื่อสารความคิดเห็นกับผู้นำว่าเขาคิดและต้องการอะไร ให้เขาได้แลกเปลี่ยนกันเองจากที่เคยทะเลาะกัน

“แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์แบบนี้ ถูกปิดเหมือนกัน แต่สื่อก็ไม่กล้าทำ เพราะหากทำแบบนั้น ก็เหมือนกับไม่ยอมสลายสีเสื้อหรือไปเตะการเมือง สื่อก็จะเสี่ยงไปทำอะไรสายลมแสงแดด ทำเป็นเสมือนไม่เคยมีบาดแผลเกิดขึ้น อันนั้นมันจะไม่ปรองดอง มันเหมือนกับเราชูกะโหลกไว้ได้พรม ก็ต้องให้สื่อได้สะท้อนความจริง”

... อยากให้สื่อมวลชนได้กลับมาทำงานของตัวเอง และได้ทำหน้าที่อย่างที่เขาควรจะทำ ได้ทำหน้าที่ในความเป็นสื่อ คือสามารถตั้งคำถาม ตรวจสอบ ผู้มีอำนาจรัฐได้ด้วย เพราะการเชียร์อย่างเดียวก็คือกระบอกเสียง เป็นคำสรุปส่งท้าย ของ สุภิญญา ต่อทิศทางการทำงานของสื่อมวลชนในยุค คสช. เรื่องอำนาจ

ขณะนี้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ปี 2557 ประกาศใช้แล้ว หลายฝ่ายเชื่อกันว่าให้บรรยากาศประชาธิปไตย-สิทธิเสรีภาพอะไรหลายอย่างน่าจะดีขึ้น รวมถึงสิทธิ-เสรีภาพสื่อ ที่จะนำเสนอข่าว วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของ คสช.ได้แบบไม่ต้องหวั่นเกรงอะไร

อย่างไรก็ตาม เสรีภาพสื่อจะดีขึ้นก่อนจะมีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวหรือไม่ คงยากที่จะบอกได้ เพราะก็ต้องไม่ลืมว่าสื่อจะทำหน้าที่แบบสายลม-แสงแดดหรือไม่ จริงๆ แล้ว หาใช่เพราะรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว-ประกาศ-คำสั่ง คสช.

แต่น่าจะอยู่ที่จิตสำนึกภายในมากกว่า □

ส่อง ‘ห้องแกล่งข้าว’ คสช. คุมเข้มเนื้อหา !!?

*ภารกิจแกล่งข้าวจากแหล่งข้าวที่
กระจายกระจายตามพรรคการเมือง-
รัฐสภา-กระทรวง ทบวง กรม ถูกจำกัด
ให้เกี่ยวข้องกับหลังการรัฐประหาร*

เหลือเพียงการให้ข้าวผ่านทีมโฆษก
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่ง
ทุกคนมีตำแหน่งเป็นรองโฆษกกองทัพ
อยู่แล้ว ได้แก่ **พ.อ.หญิงศิริจันทร์
จาทอง และ พ.อ.ณัฐวัฒน์ จันทรเจริญ**
ขณะที่การชี้แจงเป็นภาษาอังกฤษ มี
พ.อ.วิรัช สุขธนประภูภาค เป็นตัวหลัก

แต่ที่สเปคโหลต์ฉายโดดเด่นที่สุดก็
คือ **เสธ.ต๊อด - พ.อ.วินัย สุวารี** ที่มี
บทบาทสำคัญตั้งแต่การพูดแทนความรู้สึก
พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคสช. รวมถึง
มิติด้านความมั่นคง ซึ่งก็น่าสังเกตว่าห้วง
เวลาที่ **เสธ.ต๊อด** ออกทีวีวิทยุหลังรัฐประหาร
เป็นหนึ่งในสัปดาห์ก่อนที่ “ตำนานสมเด็จพระ
นเรศวร ภาค 5” ที่ตัวเขาร่วมแสดงจะเข้า
ฉายพอดิบพอดี

นอกจากนั้น คสช. ได้เชิญมืออาชีพ
อีก 2 คนอย่าง นพ.ยงยุทธ มัยลาภ อดีตผู้
ประกาศข่าวช่อง 5 และ ปฐมาภรณ์ รัตน
ดิกล ภูเก็ต อดีตผู้ประกาศข่าวช่อง 11 มา
ร่วมทีม โดยแบ่งงานให้ **เสธ.ต๊อด** พูดเรื่อง
ความมั่นคง **พ.อ.หญิงศิริจันทร์** และ **ปฐมา
ภรณ์** พูดเรื่องเศรษฐกิจ นพ.ยงยุทธ พูดเรื่อง
ต่างประเทศ ส่วน **พ.อ.วิรัช** รับหน้าที่แจ้ง
ผู้ช่วยทูตทหารและสื่อต่างประเทศ ขณะที่
พ.อ.ณัฐวัฒน์ ทำงานด้านปรองดอง

อีกคนที่แม้จะไม่ใช่ว่าโฆษกแต่มี
ประเด็นให้สัมภาษณ์นักข่าวทุกวัน คือ **“พี
เหลน” ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล** ปลัดสำนัก
นายกรัฐมนตรี ซึ่งทำให้ทำเนียบรัฐบาลมี

บรรยากาศไม่เงียบเหงา ในวันที่ทีมโฆษก
คสช. งดแกล่งข้าว

หลังจากนั้นไม่นาน มีการตั้ง “ไลน์กรู๊ป”
นักข่าวและทีมโฆษก คสช. ซึ่งเปิดได้ไม่นาน
ก็แน่นขนัดไปด้วยสมาชิกกว่า 200 คน ห้อง
แรก **“สื่อ คสช.1”** คราวคร่ำไปด้วยนักข่าว
การเมือง-สายทหาร และห้อง **“สื่อคสช. (2)”**
เต็มไปด้วยนักข่าวเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ของห้องไลน์ คือแจ้ง
กำหนดการ รวมถึงส่งต่อข่าวแจกจาก
ทีมโฆษก และยังมี **พ.ท.หญิงทักษดา
สังขจันทร์ หรือ “ฟิลิซซา”** หัวหน้า
แผนกแกล่งข้าว สำนักงานเลขาธิการ
กองทัพบก เป็นคนแจ้งกำหนดการให้นัก
ข่าวทราบด้วย

ข่าวแจกผ่านไลน์กรู๊ป มีตั้งแต่ เรื่อง
การตรวจสอบตึกข้าว การจับอาวุธสงคราม
การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว การจัดงาน
คืนความสุข ไปจนถึงการประชุมชูปเปอร์
บอร์ดรัฐวิสาหกิจ การประชุมคณะกรรมการ
กองทุนอนุรักษ์พลังงาน การประชุมบอร์ดบี
โอไอ หรือการประชุมโครงการน้ำ

คำถามที่นักข่าวถามไปยั้งทีมโฆษก
คสช. เป็นประจำก็คือ **“วันนี้มีแกล่งมั้ยคะ”**
หรือ **“วันนี้แกล่งกี่โมงคะ”**

“วันนี้ไม่มีแกล่งคะ ประชุมทั้งวันเลย”
เสียงตอบกลับจากฟิลิซซา ก่อนจะตามมา
ด้วยข่าว Press Release ตามมาในเวลา
ไม่นาน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเดิมๆ ก็ยังเกิด
ขึ้น เนื่องจากทีมโฆษกตอบคำถามได้เพียง
กรอบของการประชุม ไม่มีเบื้องหลัง-ปมหลัง
นโยบายเดิม คสช. จึงแก้ปัญหาดูด้วยการเชิญ
ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานมานั่งแกล่งข้าว
ด้วยตัวเอง ส่วนเรื่องข่าวแจก “ไม่มีประเด็น”

นั่น ทีมโฆษก คสช. ได้ให้แต่ละหน่วยงาน
ต้นสังกัดจากแต่ละกระทรวงเพิ่มเติมข้อมูล
ตัวเลข และประเด็นเรื่องที่เกี่ยวข้องจนสนใจ
เข้าไปในข่าวแจกให้มีน้ำหนัก และมีทิศทาง
ในการเดินเรื่องมากขึ้น

“ผู้บังคับบัญชาเน้นประเด็นการเติบโต
การลงทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมถึง
การนำเข้า-ส่งออก ที่เพิ่มขึ้น ส่วนน้ำ
หนักประเด็นที่ให้ลดน้อยลง ได้แก่ ความ
เคลื่อนไหวของกลุ่มด้านโดยเฉพาะกลุ่ม
“เสรีไทย” รวมถึงเรื่องที่ทำให้รายละเอียดไม่
ได้เลย ได้แก่เรื่อง ธรรมนูญการปกครอง
ชั่วคราว คณะรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี
โดยจะให้หัวหน้า คสช.เป็นผู้แกล่งด้วย
ตัวเองเท่านั้น” แหล่งข่าวใกล้ชิดหัวหน้า
คสช.กล่าว

ห้วงเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา สื่อในห้อง
แกล่งข้าวทั้งในพื้นที่จริง-ในพื้นที่ไลน์หลาย
ร้อยชีวิตปรับตัวได้ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่จำนวนไม่
น้อยก็ยังมีรู้สึกคิดถึงเสรีภาพที่เคยมี เพราะ
อย่างน้อยในรัฐบาลก่อนๆ สื่อมวลชนก็ยัง
“ตั้งคำถามแย้ง” หรือวิพากษ์วิจารณ์ได้ แต่
ตอนนี้กลับต้องรู้สึกระมัดระวังมากขึ้นเพราะ
นอกจากจะมีกฎหมายและคณะกรรมการ
จับตาสื่อแล้ว ผู้นำสูงสุดของประเทศยังดัก
เตือนทุกสัปดาห์ว่า... ขอให้สื่อทำหน้าที่เพื่อ
สร้างความปรองดองเท่านั้น

นักข่าวที่อายุงานสูงๆ อาจรู้สึก
ว่า “เวลาแห่งความสุข” นี้ จะผ่านไป
อีกไม่นาน แต่นักข่าวเด็กๆ ที่นั่งกันอยู่
เต็มทำเนียบรัฐบาลต่างก็พูดเป็นเสียง
เดียวกันว่า หากยังเป็นแบบนี้ไปอีก 5-6
เดือน นี่อาจเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับ
การ “ลาออก” เพื่อไปเรียนต่อ หรือหา
ประสบการณ์ด้านอื่นต่อไป □

ปะทะกรรม “พีร่าบ” บนปากกระบอกปืน

หน้าทึบของ “ผู้สื่อข่าว” คือการ “บันทึกประวัติศาสตร์” และการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ที่ผ่านมามีเป็นหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์ที่ถูกบันทึกไว้

การยึดอำนาจของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นั้นแน่นอนว่ามีผลกระทบต่อหน้าที่บันทึกประวัติศาสตร์โดยตรง โดยเฉพาะคำสั่งประกาศข้อห้ามต่างๆ ที่ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องปรับตัวขนานใหญ่... แม้แต่ “ราชดำเนิน” ก็ใช่ว่าจะอยู่เหนือข้อจำกัดนี้ไปได้

ในเมื่อหน้าที่ของเราคือการบันทึก

ประวัติศาสตร์ และ “อุปสรรค” ในการปฏิบัติหน้าที่ต่างก็เป็นประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่าต่อการบันทึก โดยเฉพาะที่เกิดขึ้นกับผู้สื่อข่าวภาคสนามและข้อจำกัดของกองบรรณาธิการด้วยแล้ว เราจึงต้องใช้พื้นที่แห่งนี้บันทึกเอาไว้

อุปสรรคการเข้าถึงแหล่งข่าว

วัฒนธรรมของเมืองไทยที่สืบต่อกันมา

คือการเคารพผู้อาวุโสและความเกรงใจต่อผู้มีอำนาจ โดยเฉพาะยามนี้ที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ทำให้ “แหล่งข่าว” รายอื่นๆ ไม่กล้าล้ำเส้นให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวจึงได้รับผลกระทบโดยตรง

การแถลงข่าวประจำวันของทีมงานโฆษก คสช. ที่ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งนำโดย พ.อ.วินัย สุวารี รองโฆษกกองทัพบก ก็มักไม่ตอบคำถามในประเด็นการเมืองและประเด็น

ที่เป็นอำนาจการตัดสินใจของ พล.อ.ประยุทธ์ เช่นเดียวกับ “บิกซาราชการ” ระดับปลัดกระทรวง อธิปัตย์ ที่ไม่กล้าให้รายละเอียดใดๆ เพราะหาก “ล้ำเส้น” ย่อมมีผลต่อตำแหน่ง

แม้แต่วัย พล.อ.ประยุทธ์ เอง นาทีนี้ผู้สื่อข่าวไม่สามารถเข้าไปสัมภาษณ์ได้เหมือนก่อน ได้แต่มองเห็นไกลๆ รวมถึงเหล่าบิกซีเซียว ตั้งแต่ระดับรองหัวหน้า คสช. ลงมา ก็ไม่มีทางที่ผู้สื่อข่าวจะเข้าถึงเพื่อขอสัมภาษณ์พิเศษได้

เมื่อแหล่งข่าวกลัวการสัมภาษณ์พิเศษ

ภายหลังการยึดอำนาจ “แหล่งข่าว” จำพวกนักการเมืองส่วนใหญ่ถูกเรียกเข้าไปรายงานตัวกับ คสช. และกลับออกมาพร้อมเงื่อนไข-ข้อจำกัด โดยเฉพาะการห้ามเคลื่อนไหวทางการเมือง และห้ามปลูกปั่นยั่ววู ที่ทำให้แหล่งข่าวเหล่านี้หวาดผวาในการให้สัมภาษณ์ เพราะทุกคำพูดสุ่มเสี่ยงจะถูกตีความให้เข้าเงื่อนไขต้องห้ามได้ทั้งสิ้น

72 ชั่วโมงหลังการยึดอำนาจ “นักวิชาการ” ผู้ที่ให้สัมภาษณ์ลงบนหน้าหนังสือพิมพ์ถูกเรียกให้เข้าไปรายงานตัว ส่วน “นักการเมือง” พรรคเพื่อไทยยินยอมที่จะพูดคุยแบบ “ออฟเรคคอร์ด” กับผู้สื่อข่าวประจำพรรคเท่านั้น แต่หากขอให้เปิดชื่อ-เปิดหน้าทุกรายล้วนปฏิเสธ... “อย่าเลย คสช.ปล่อยตัวมาก็บุญแล้ว”

กระทั่งเวลาล่วงเลยผ่านไปร่วม 1 เดือน เริ่มปรากฏความกล้าของ “แหล่งข่าว” มากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งข่าวที่บทสัมภาษณ์ไม่เป็นปฏิปักษ์กับ คสช. เช่น นักวิชาการที่ออกมาแสดงความเห็นด้านการปฏิรูป

“ส่วน “นักการเมือง” WSSK เพื่อไทยยินยอมที่จะพูดคุยแบบ “ออฟเรคคอร์ด” กับผู้สื่อข่าวประจำ WSSK เท่านั้น แต่หากขอให้เปิดชื่อ-เปิดหน้าทุกรายล้วนปฏิเสธ ... “อย่าเลย คสช.ปล่อยตัวมาก็บุญแล้ว”

การเซ็นเซอร์เนื้อหา – คำพูด

ผู้สื่อข่าวภาคสนามส่วนใหญ่บอกกับ “ราชดำเนิน” ในทิศทางเดียวกันว่า สำหรับ “ข่าว” นั้นไม่ได้ระมัดระวังในการใช้ภาษาหรือถ้อยคำอะไรมากนัก แหล่งข่าวสื่อสารมาอย่างใดก็พิมพ์ไปตามนั้น ซึ่งแตกต่างกับบทวิเคราะห์หรือรายงานพิเศษที่อาจต้องควบคุมความหวือหวา

แต่สำหรับกองบรรณาธิการ แม้ยังไม่ถูก คสช. ไล่ป้อนโดยตรง แต่จากประกาศและคำสั่งต่างๆ ก็ทำให้ “รีไรท์เตอร์” หรือหัวหน้าข่าว เลือกที่จะ “เซ็นเซอร์ตัวเอง” เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อครหาเรื่องความกระด้างกระเดื่อง โดยเฉพาะการใช้ถ้อยคำที่ “ล่อแหลม” เช่น “ยึดอำนาจ” “ปฏิวัติ” ที่จะเปลี่ยนมาเป็น “เข้าควบคุมอำนาจ”

รวมถึงคำว่า “ล้างบาง” ที่หนังสือพิมพ์หัวใหญ่ฉบับหนึ่งพาดหัวข่าวตัวไม้ หลัง

คสช. เริ่มโยกย้ายข้าราชการสายพรรคเพื่อไทย ก็ถูก คสช. ขอร้องให้เลิกใช้กลางวงประชุมระหว่าง คสช. กับบรรณาธิการสื่อ

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการเซ็นเซอร์เนื้อหา โดยลดพื้นที่การนำเสนอของ “กลุ่มต่อต้านรัฐประหาร” แต่เน้นกิจกรรมคืนความสุจริตชน นักเข้าถึงกับมีหนังสือพิมพ์บางฉบับที่เจ้าของกิจการส่งอีเมลภายในถึงทุกโต๊ะข่าวว่า “ห้ามลงข่าวที่กระทบต่อ คสช. และขอยกเลิกคอลัมน์สัมภาษณ์พิเศษแหล่งข่าวไปก่อน และหากเกิดเรื่องทางบริษัทจะไม่รับผิดชอบ”

ไม่ใช่แค่หนังสือพิมพ์เท่านั้นที่ต้องปรับตัว ... บนโลกออนไลน์ – เว็บไซต์ข่าวต่างๆ ก็ถูกกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) สอดส่องการนำเสนอข่าว

มีกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นกับเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งซึ่งได้นำเสนอข่าวของปวิณ ชำวลพงศ์พันธ์ นักวิชาการด้านเอเชียศึกษา ซึ่งถูกกระทรวงการต่างประเทศเพิกถอนหนังสือเดินทางและถูกออกหมายจับโดยทันทีที่ข่าวนำเสนอออกไป เจ้าหน้าที่ไอซีทีได้ติดต่อมายังผู้ดูแลเว็บไซต์ดังกล่าว เพื่อให้ลบข่าวชิ้นนี้ทิ้ง

แม้ว่าจะปรับตัวถึงขั้นยอมเซ็นเซอร์ตัวเอง แต่ก็ยังมีผู้สื่อข่าว – หัวหน้าข่าว – คอลัมนิสต์ บางรายที่ถูก คสช. เชิญในทางลับ เพื่อขอความร่วมมือ และสอบถามทัศนคติทางการเมืองเป็นรายบุคคล แม้แต่นักข่าวโทรทัศน์บางรายก็ถูก คสช. เชิญไปให้ข้อมูลด้วย

ทั้งหมดนี้คือข้อเท็จจริง ... คือชะตากรรมของเหล่า “พิราบ” บนปากกระบอกปืน □

เสียงจากภาคสนาม

แม้การทำหน้าที่สื่อมวลชนภายหลังการเข้ายึดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก ทว่าก็เผชิญกับข้อจำกัดอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งข่าวและการนำเสนอบทวิเคราะห์-วิพากษ์วิจารณ์การทำหน้าที่ของ คสช. ที่กลายเป็นเรื่อง “ผิดกฎหมาย” ภายใต้ประกาศ-คำสั่ง หลากหลายฉบับ

บุศรินทร์ วรสมิทธิ์ ผู้สื่อข่าวศูนย์ข่าวแปซิฟิก ฉายภาพความแตกต่าง “ก่อน-หลัง” การควบคุมอำนาจบริหารราชการของ คสช. ว่า ก่อนหน้านี้การ “เข้าถึง” แหล่งข่าวที่เป็นผู้นำทั้งในสังกัดของรัฐบาล หรือกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองจะง่ายกว่ามาก หากต้องการความคิดเห็นในมิติของกฎหมายและความมั่นคงก็สามารถถามจากนักวิชาการได้ทันที

แต่เมื่อ คสช. เข้ามากลายเป็นข้อจำกัดในการทำงาน การเจอหรือพบตัวผู้นำเป็นเรื่องยาก ทีมโฆษกก็เลือกแถลงหรือตอบคำถามในกรอบที่ตัวเองเตรียมมาเท่านั้น หากต้องการรายละเอียดก็ต้องให้เวลาทีมงานไปหาคำตอบ ซึ่งจะได้หรือไม่ได้ก็ไม่มีความหลักประกันใดๆ ขณะที่นักวิชาการก็ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในประเด็นการเมือง

“หัวหน้างานหรือบรรณาธิการบางท่านก็บอกว่าสถานการณ์จะเป็นเช่นนี้ในทุกๆ ครั้งที่เกิดรัฐประหาร ก็ต้องยอมรับ พอ คสช. เข้ามา เราก็ต้องซิงก์น้ำหนักก่อนเสนอ มันก็ทำงานยากขึ้นนะ หรือเวลาไปเฝ้ารอแถลงข่าวแล้วกลับถูกลั่นเลิก ไม่มีแถลง ยอมรับว่าหงุดหงิดเพราะมาทำงานแล้วไม่ได้งาน”

เช่นเดียวกับ ธัญวัฒน์ อภิภูมิต ผู้สื่อข่าวการเมือง เนชั่นทีวี ที่ต้องเผชิญกับข้อ

“
มองว่านี่คือความท้าทาย เราจะ
สามารถนำเสนอประเด็นที่ต้องการสื่อ
สารให้ประชาชนเข้าใจและตกผลึก
ได้อย่างไรภายใต้ข้อจำกัดที่มี

จำกัดในการทำงาน เขาเล่าว่า เมื่อ คสช. เข้ามายึดอำนาจทำให้ต้องเตรียมการในการทำงานมากขึ้น คือต้องมีแผนสำรองเผื่อไว้เสมอ หากเจอแหล่งข่าวที่ไม่สะดวกใจที่จะตอบคำถาม โดยส่วนใหญ่แหล่งข่าวจะไม่ค่อยตอบเรื่องการทำงานของ คสช. หรือแหล่งข่าวจากฝ่ายพรรคการเมือง รัฐบาลเก่า หรือนักการเมือง ก็สงวนท่าทีมากขึ้น

“เราก็เข้าใจเขานะ แต่บางอย่างมันแรงเกินไป เราก็คุณภาพที่กว้างขึ้น เช่น ตอนที่รัฐธรรมนูญชั่วคราว มาตรา 44 ที่ให้อำนาจ คสช.ทำอะไรก็ได้ พอเราไปถามความเห็นจากแหล่งข่าวหลายคน ทุกคนพยายามไม่ขอพูดเรื่องนี้ เราก็อาจเปลี่ยนเรื่อง หรืออาจจะเปลี่ยนคำถามให้เบาลง แต่ก็พยายามอ้างอิงประเด็นเดิม”

“มองว่านี่คือความท้าทาย เราจะ
สามารถนำเสนอประเด็นที่ต้องการสื่อ
สารให้ประชาชนเข้าใจและตกผลึกได้อย่างไร
ภายใต้ข้อจำกัดที่มี”

จีระพงษ์ ประเสริฐพลกรัง ผู้สื่อข่าวการเมือง สำนักข่าวเนชั่น ที่มีประสบการณ์ภาคสนามมากกว่า 10 ปี และเผชิญกับ

รัฐประหารมาแล้ว 2 ครั้ง ในปี 2549 และล่าสุดปี 2557 เล่าว่า ส่วนตัวยังคงทำงานตามปกติ เดินหน้าตรวจสอบและทำงานตามเส้นทางของตัวเอง แต่กระบวนการภายในองค์กรและกองบรรณาธิการก็ต้องปรับเปลี่ยนบ้างเพื่อไม่ให้กระทบต่อธุรกิจ แต่นั่นไม่ใช่การปรับเปลี่ยนเพื่อลดเสรีภาพของตัวเอง แต่เป็นการรู้จักใช้ศิลปะการสื่อสารของนิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์อย่างไรให้มีประสิทธิภาพมากกว่า

“ช่วงแรกๆ พวกเรากังวลว่าจะเล่นข่าวยัง
ไง เล่นข่าวนี้ได้ไหม ก็กังวลกันเองจนไม่กล้า
นำเสนอ มีการเซ็นเซอร์ตัวเองมากเพราะกลัว
เดี๋ยวจะปิด เดี่ยวจะเรียกไปรายงานตัว ไม่เอา
ดีกว่าไม่เล่นดีกว่า แต่พอ คสช. ที่เข้มงวดขึ้น
ก็เข้าใจได้ว่ามีสิทธิจะเล่นได้แต่ต้องอยู่ภายใต้
กฎอัยการศึก มีโอกาสถูกเรียกไปดำเนิน
แต่ก็ไม่ใช้สิทธิถอนสิทธิจนทำงานไม่ได้เลย”

สอดคล้องกับ ผู้สื่อข่าวการเมืองไทยรัฐออนไลน์ ที่อายุงานยังไม่ถึง 1 ปีเต็ม บอกไว้ว่า มองเห็นอุปสรรคในการทำงานในยุค คสช. เช่น การติดต่อขอสัมภาษณ์ความคืบหน้าของข่าวในแต่ละวัน รวมถึงประเด็นคำถามที่เข้าข่ายขัดคำสั่ง คสช. เช่น ถามถึงความเห็นต่อการกระทำต่างๆ ของ คสช. ก็มักจะถูกปฏิเสธ หรือหากเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงาน คสช. ก็ไม่สามารถติดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ หรือถูกปฏิเสธให้สัมภาษณ์เป็นประจำ

นอกจากนี้ ยังต้องระวังเรื่องการพาดหัวข่าวด้วย เช่น ถ้ามีคนมาร้อง คสช. ก็ต้องเซ็นเซอร์คำพูด ขณะที่เนื้อหาจากฝ่ายตรงข้าม คสช. ก็อาจนำเสนอได้ไม่หมด หรือไม่ก็ห้ามนำมาเสนอเลย □

สัมภาษณ์

อุปนายก เหล็กเพชร

ถอดสลักอุดมการณ์สื่อ 2 ปี “หนุน-ต้าน” รัฐประหาร

สถานการณ์สื่อในประเทศไทยถูกผ่าซีกแบ่งเป็น 2 ปีชัดเจนมากขึ้น เมื่อเกิดปะทะแย้งความคิดทางการเมืองลูกโซ่รุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

และแล้วเมื่อผ่านนาฬิกาชิงไหวชิงพริบ ตัวแทนฝ่ายแรกยื่นคำขาดว่า “วินาทีนี้ไม่ลาออก” ไม่ขอลาออกจากการเป็นรัฐบาลรักษาการ อ้างกติกาชัดเจนให้อยู่ต่อจนกว่าจะมีรัฐบาลชุดใหม่มาจากการเลือกตั้ง ... ตัวแทนฝ่ายที่สองตัดสินใจเด็ดขาดว่า “ฉันผมนี่ดื้ออำนาจ” หลังขับกล่อมให้ฝ่ายแรกจำยอมคลายอำนาจ คาดหวังจะเข้าไปหย่าศึกป้องกันเกิดสงครามกลางเมือง

ทางแพ่งแบ่งออกเป็นสอง ... ความคิด-อุดมการณ์สื่อมวลชนก็เช่นกัน

ปรากฏชัดขึ้นเมื่อสื่อมวลชนซีกหนึ่ง “สนับสนุนการรัฐประหาร” รู้ลึกว่าไม่ถูกจำกัดสิทธิ์ใดๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ สื่อมวลชนซีกซีกหนึ่งกลับ “ต่อต้านหัวชนฝา” มองว่าเสรีภาพถูกจำกัด-ลิดรอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาเอก(นิเทศศาสตร์และนวัตกรรม) คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ไขกุญแจเปิดประตูสู่โลกของข้อเท็จจริงอธิบายให้เห็นภาพชัด

» เกิดอะไรขึ้น ทำไมอุดมการณ์สื่อมวลชนถูกแบ่งออกเป็น 2 ซีก

“ขอย้อนสุดดีถึงพัฒนาการของสังคมไทยตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ

ปี 2475 ถึงปี 2535 ตัวผู้เล่นหรือกลุ่มก้อนทางสังคมชัดเจน สลับไปมาแย่งชิงอำนาจ ความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นระหว่างรัฐกับประชาชน ชัดเจนว่ามีประชาชนหัวเดียวไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายมากนัก”

“ขณะที่สื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งเหมือนเป็นองค์กรที่เป็นตัวแทนประชาชนอย่างเต็มที่ 100 เปอร์เซ็นต์ ในการจับจ้องสภาพความเป็นไปของประเทศ เมื่อระบบการเมืองเดินออกนอกวิถีทางจากที่เข้าใจ

สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นตัวแทน

ของสังคมเรียกร้องต่อสู้กับผู้ที่มีอำนาจ แต่พอประชาชน

กลายเป็นหลายกลุ่ม-หลายสีชัดเจน บทบาทของสื่อมวลชนจากเดิมที่พูดในนามประชาชน จะมีคำถามตามมาว่าพูดแทนประชาชนกลุ่มไหน มวลชนกลุ่มไหน”

“ถ้าใช้แว่นกรอบเดิมๆ ส่องมองก็จะเห็นสื่อมวลชนทำหน้าที่เหมือนสุนัขเฝ้าบ้านคอยตรวจสอบ มีเรื่องไม่ชอบมาพากลจะส่งเสียงดังในนามประชาชน เจ้าของเพื่อกระตุกคนมีอำนาจ แต่เมื่อถอดแว่นกรอบนี้โยนทิ้งไป ตามทฤษฎีนี้ถือเป็นเชิงหน้าที่นิยม คือรายงานความจริง ไม่เอนเอียง เป็นกลาง และถ้าถอดแว่นกรอบนี้แล้วใส่แว่นกรอบใหม่

เข้าไป องค์การสื่อหรือสถาบันสื่อจะเป็นส่วนหนึ่งในสังคมที่มีปฏิกริยามีสภาพความเป็นไปในอำนาจในสังคม”

“จะเริ่มเห็นว่าไม่ใช่แค่ประชาชนที่มีความแตกต่างแบ่งเป็นเจดสีเท่านั้น ทางองค์การสื่อยังมีผลประโยชน์หรือจุดยืนที่แตกต่างกันแต่ละองค์กรด้วยเช่นเดียวกัน เมื่อมองแว่นตามกรอบนี้เราเริ่มรู้สึกว่ามีความเป็นไปได้และเข้าใจได้ มันอาจมีเหตุผลที่ทำให้ข้อของสื่อมวลชนที่ทำวิชาชีพถึงไม่เหมือนกัน และในความเป็นจริงไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเป็นเจ้าของหรือจุดยืน ความเชื่อทางอุดมการณ์เป็นตัวหลักให้การทำหน้าที่ของสื่อแต่ละชนิดและองค์กรไม่เหมือนกัน แต่ขอให้แยกสื่อการเมืองที่มีเหยื่อชัดเจน มีหน้าที่สื่อประชาสัมพันธ์ หรือเป็นกระบอกเสียงอย่างเต็ม การมองในกรอบแบบใหม่ช่วยให้เราไม่ต้องมาตั้งคำถามว่าสื่อมวลชนเป็นกลางหรือไม่”

» การแบ่งสีของประชาชนเป็นปัจจัยหลักทำให้สื่อกระแสหลักเลือกแบ่งข้างหรือสื่อบางแห่งเลือกข้างไปตามกระแส

“ผมว่า 2 หลักเหตุผลประกอบกัน คือในเชิงองค์กร ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นเหตุผลที่หนึ่งที่ทำให้สื่อมีท่าทีเลือกข้างอาจจะมาจากปัจจัยการเมือง ผลประโยชน์ทางธุรกิจ หรือปัจจัยทางเศรษฐกิจนโยบายขององค์กร แต่เหตุผลที่สองที่สนับสนุนไปในทางเดียวกันว่าสื่ออยู่ที่ผู้รับ ถ้าไม่มีคนอ่านไม่มีคนดู สื่อก็อยู่ไม่ได้ ซึ่งถูกในแง่ที่ว่าความแตกต่างภายในสังคมตราบได้ทีกลุ่มก้อนนั้นๆ เข้มแข็งเพียงพอรองรับ และสนับสนุนการทำงานของสื่ออยู่ได้ เขาจะเป็นพลังอีกก้อนหนึ่งที่ทำให้เกิดสื่อที่แตกต่างกันไปมากมาย”

“หากพูดถึงสื่อที่เป็นวิชาชีพ ถ้าถึงวันหนึ่งเขาบอกว่านำเสนอแนวนั้นแล้วผู้อ่านหรือผู้ชมเริ่มปฏิเสธ ต่อให้มีความเข้มแข็ง

ทั้งองค์กรรองรับ ไม่ช้าไม่นาน สื่อเหล่านี้ก็จะกลายเป็นกระบอกเสียงหรือสื่อประชาสัมพันธ์ไปเลย และล้มหน้าที่ทางวิชาชีพไป ถ้าสูญเสียความนิยมจากผู้อ่านหรือผู้ชม อาจจะมีผู้มีอำนาจหรือจากฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายธุรกิจใหญ่ให้การสนับสนุนต่อ”

» ถ้าสาเหตุสื่อแบ่งข้างมาจากปัจจัยนโยบายขององค์กร ปัจจัยเชิงธุรกิจ และปัจจัยผู้รับสาร จะนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างความปรองดองหรือไม่ อย่างไร

“เป็นอุปสรรคแน่นอนในยุคที่ความแตกต่างถูกกระพือตอกย้ำผ่านช่องผ่านทางเทคโนโลยีและการสื่อสารที่เอื้อให้กับทัศนคติแบบนี้ สังคมใหญ่ที่จะยึดโยงร่วมกันได้อย่างน้อยต้องมีค่านิยมร่วมกันระดับหนึ่ง แต่ปัญหาค่านิยมร่วมตอนนี้มันเป็นชุดเก่าและเริ่มโยกคลอน ผู้ฟังลงไปพอสมควรถ้าเทียบกับอดีตมันเคยทำงานได้”

“ขณะเดียวกันค่านิยมร่วมนี้ไม่มีการพยายามสร้างความคิดชุดใหม่ๆ มาเติมทดแทน ที่ซ้ำร้ายค่านิยมร่วมบางส่วนก็ถูกหยิบยกมาเป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อต่อสู้ที่มุ่งฝ่ายตรงข้ามด้วย ตรงนี้จะทำให้อุปสรรคความปรองดองเกิดขึ้นแน่นอน แม้ คสช.คุมเข้มสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน กำปั้นเหล็กที่ทุบลงมาอาจได้ผลในช่วงขณะหนึ่ง กฎเหล็กที่ใช้นานมากเกินไปจะเกิดปฏิกริยาจากสังคมที่ไม่มีที่ระบาย ย้อนกลับมา คสช.ต้องเปิดช่องเปิดดูระบายนโยบายย้อนกลับไปที่กฎเหล็ก”

» การปฏิรูปสื่อเป็นหนึ่งในหัวข้อที่ คสช.ต้องดำเนินการนำไปสู่การปฏิรูปประเทศ เมื่อปฏิรูปสื่อแล้วในอนาคตสื่อมวลชนจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้วอย่างไร

“เชื่อว่าทิศทางของประเทศไทยใน

อนาคต ยังมีแนวทางอนุรักษ์พยายามรักษาและย้อนอดีตชัดเจน อีกแนวทางจะนำไปสู่สิ่งใหม่เปิดกว้าง การขับเคลื่อนแนวทางหลังย่อมกระทบต่อแนวทางแรก หากนำทฤษฎีมาจับอาจจะเกิดข้ออนุรักษ์นิยม กับข้อเสรีนิยมอย่างชัดเจน ในที่สุดอยู่ที่สื่อมวลชนชั่วใดชั่วหนึ่งอาจจะต้องหาพื้นที่ตรงกลางเพื่อรักษาประเทศนี้เอาไว้”

“ประชาชนที่อยู่ตรงกลางจะเป็นตัวชี้ณ จุดใดจุดหนึ่ง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของสังคมไทยว่า เราควรอนุรักษ์นิยมมากกว่าเสรีนิยม เพื่อเป็นตัวเชื่อมทั้ง 2 ขั้วไม่ให้ขาดจากกัน ถ้าถามว่าในอดีตเราทำไม่อยู่กันไม่ได้วันนั้นมันไม่เหมือนกาลก่อน ความแตกต่างทางสังคมได้ขยายตัวออกมามากขึ้น สิ่งเสียงเรียกร้องผ่านโทรทัศน์ ผ่านนทพืด ผ่านผ่านสื่อใหม่ ฉะนั้นค่านิยมหรือสิ่งที่มียู่เดิมต้องยอมรับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสังคมทั้งประเทศจะเดินต่อไปด้วยกันได้ไม่ว่าเราไปด้านใดด้านหนึ่งแล้วบัดอีกฝั่งทิ้งไป ทำไม่ได้”

“ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนี้จะลือไปกับสภาพทางการเมือง เช่น ในต่างประเทศทั้งยุโรป อเมริกา เอเชีย มีหลายกรณีให้เห็นภาพแบบนี้ อยู่ที่ค่านิยมหลักของสังคมในประเทศเหล่านั้นยึดอะไร เช่น อเมริกาถอดคัมภีร์เสรีภาพเอาไว้ เสรีภาพต้องมาก่อน ต่อให้พรรคีพัวพันกันหรือพรรคเดโมแครตชนะการเลือกตั้ง เสรีภาพต้องมาก่อน ทั้ง 2 พรรค มีความแตกต่างกันหลายเรื่อง สิ่งหนึ่งที่แตกต่างกันคือ เสรีภาพ”

“ถ้าเป็นประเทศในยุโรปมีค่านิยมหลักด้านประโยชน์สาธารณะ ไม่ว่ารัฐจะเข้มแข็งหรือทุนธุรกิจเติบโต ทั้งสองด้านต้องสะท้อนประโยชน์สาธารณะ เจกเช่นสื่อมวลชนทำหน้าที่หลากหลายรูปแบบ แต่ด้านหลักคือมองประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง” □

มรดกรัฐประหาร

เมื่อ “ป๊อ” มา ... “สื่อ” ก็เจียบเสียลง

“ในยามแห่งอาวุธ กฎหมายถูดยับเสียลง”

คำกล่าวของ **ซีเซโร** นักกฎหมายชาวโรมันโบราณ เป็นวลีที่มักถูกอ้างถึงเมื่อเกิดรัฐประหารขึ้นไม่ว่าในประเทศใด

แต่ไม่ว่าจะมีเฉพาะกฎหมายเท่านั้น ... “เสรีภาพของสื่อ” ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ต้อง “หวั่นไหว” เมื่อคนถืออาวุธก้าวขึ้นมาคุมอำนาจในบ้านเมือง

แทบทุกครั้งที่เกิดการยึดอำนาจขึ้นในประเทศไทย “สื่อมวลชน” มักเป็นคนกลุ่มแรกที่ถูกลิดรอนจาก “ประกาศ - คำสั่ง” ที่ออกโดยรัฐบาลปิตัย

เพราะการ “ควบคุมข้อมูลข่าวสาร” เป็นปัจจัยสำคัญในการ “ควบคุมบ้านเมือง” ที่อยู่ในภาวะไม่ปกติ หลังการเข้ามาวันวรรคระบอบประชาธิปไตยของคณะนายทหาร

สำคัญไปกว่านั้น ก็คือ “ประกาศ-คำสั่ง” ปิดปากสื่อ ยังมีผลบังคับใช้ไปอีกหลายปี แม้ “คณะรัฐประหาร” จะสิ้นอำนาจไปแล้ว

เป็น “มรดกรัฐประหาร” ที่ต้องใช้เวลานับทศวรรษ กว่าที่จะแก้ไขจนทำให้ประชาชนกลับมามี “เสรีภาพในการรับรู้ข่าวสาร” อีกครั้ง ผ่านการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนดังที่ควรจะเป็น

ที่ผ่านมา มีมรดกรัฐประหาร อย่างน้อย 2 ฉบับ ที่สร้างความเจ็บช้ำ สร้างรอยแผลเป็นให้กับวงการสื่อไทย

เริ่มจาก “ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 17” หรือ ปว.17 ที่ออกมาในปี 2501

แม้ประกาศที่ออกในสมัย **จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์** เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติฉบับนี้ จะมีเนื้อหาสั้นๆ เพียง 4 ข้อ

แต่ความสั้นของเนื้อหาประกาศกลับยังเป็น “อันตราย” เพราะเปิดโอกาสให้ทางการใช้เจ้าหน้าที่รัฐใช้ “ดุลยพินิจ” ในการเซ็นเซอร์สื่อ โดยอ้างเหตุผลเพื่อความ

มั่นคงและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้อย่างเต็มที่

โดยเขียนกฎเหล็กไว้ 8 ข้อ อาทิ ห้ามวิพากษ์วิจารณ์การเมือง เพราะจะทำให้ชาวต่างชาติเสื่อมความเคารพเชื่อถือในรัฐบาลไทย ห้ามเสนอข่าวที่อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฯลฯ

แถมยังมีบทลงโทษค่อนข้างรุนแรง ตั้งแต่ยึดหนังสือพิมพ์ ยึดแท่นพิมพ์ไปจนถึงเพิกถอนใบอนุญาต!

เมื่อ “ปว.17” ถูกบังคับใช้ มีหนังสือพิมพ์หลายฉบับถูกปิด สร้างบรรยากาศความหวาดกลัวให้กับคนในวงการสื่ออยู่ถึง 16 ปี กว่าจะถูกยกเลิก ในปี 2517 เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ถูกแต่งตั้งโดยรัฐบาล **สัญญา ธรรมศักดิ์** ออกพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ยกเลิก

ทว่า เสรีภาพสื่อไทยก็เบ่งบานอยู่ได้เพียง 3 ปีเศษ ก็ต้องกลับไปเจียบเสียลงอีกครั้ง เมื่อ **พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่** หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เข้ายึดอำนาจและออกกฎหมายปิดปากสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงกว่า ปว.17 โดยการนำ ปว.17 มาดัดแปลง และเพิ่มเติมเนื้อหาอีกหลายประการ

กลายเป็น “คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42” หรือ **ปร.42** ที่ออกมาในปี 2519

ซึ่งไม่เพียง 8 กฎเหล็กของ “ปว.17” จะถูกยกเลิกไว้ใน “ปร.42” ยังมีการให้อำนาจเจ้าพนักงานการพิมพ์ในการปิดหนังสือพิมพ์ พร้อมกำหนดโทษอาญากับผู้ฝ่าฝืน ให้รวมถึงการจำคุก ตั้งแต่ 6 เดือน-3 ปี หรือปรับ 5,000-50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

รัฐบาล **ธานินทร์ กรัยวิเชียร** ใช้อำนาจ **ปร.42** ถึง 22 ครั้ง หนังสือพิมพ์ชื่อดังหลายฉบับถูกอิทธิฤทธิ์ของ **ปร.42** เล่นงานทั้งสิ้น

ไม่ว่าจะเป็น “นสพ.มติชน” ถูกตำรวจเข้าตรวจค้น “นสพ.บ้านเมือง” ถูกสั่งปิดเป็นเวลา 5 วัน เจ้าของ “นสพ.ไทยรัฐ” ถูกเพิกถอนใบอนุญาต ฯลฯ

ส่งผลให้หนังสือพิมพ์ต้องเปลี่ยนท่าทีจากการวิจารณ์วิจารณ์รัฐบาล หันไปเสนอข่าวอาชญากรรม เรื่องการฆาตกรรม และนวนิยายแทน

กระทั่งยุคประชาธิปไตยครึ่งใบผ่านพ้นไป ผู้ประกอบวิชาชีพข่าวทั่วประเทศก็รวมตัวกันเคลื่อนไหวในนาม “สมัชชานักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย” เรียกร้องให้ยกเลิก **ปร.42** จนมีการออกพระราชกำหนด (พ.ร.ก.) ยกเลิกในปี 2533 สมัยรัฐบาล **พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ** ปลดใช้ตรวนเผด็จการที่พันธนาการสื่อมา 14 ปีเต็ม สำเร็จ

เฉพาะ “ปว.17” และ “ปร.42” ที่ผู้นำรัฐประหารเพียงคนเดียวเห็นออกมามีบังคับใช้ก็ต้องใช้เวลาถึง 16 ปี และ 14 ปี ตามลำดับในการยกเลิก

ที่สำคัญการจะยกเลิกต้องออกเป็นกฎหมายระดับ พ.ร.บ. หรืออย่างน้อย พ.ร.ก. ขึ้นไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2 ฉบับหลังสุด ทั้งฉบับปี พ.ศ.2540 และปี พ.ศ. 2550 ถึงต้องให้การรับรองสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนไว้อย่างชัดเจน

แต่เมื่อ “กระบอกปืน” ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการ “ยึดอำนาจ” อีกครั้ง

“กฎหมายสูงสุดของประเทศ” ที่รับรองสิทธิ-เสรีสื่อ ถูกฉีก

“ประกาศ-คำสั่ง” หลายฉบับ ถูกประกาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ

ในยามแห่งอาวุธ... เสรีภาพสื่อก็ต้องทรุดเจียบลงอีกครั้ง □

ในม่านหมอก แห่งความกลัว... 'กุหลาบ-อิศรา' ไม่เคยนิ่งเฉย

ภาพจากนิตยสาร WAY

ทุกครั้งที่เกิดรัฐประหาร “เสรีภาพสื่อ” (ในที่นี้เน้นความร่วมมือ “เสรีภาพของประชาชน”) ย่อมถูกจำกัดอย่างมีอวาทสิทธิ์

ประชาชนไม่มีสิทธิแสดงออกซึ่งการคัดค้าน ไม่มีสิทธิแสดงความเห็นต่อต้าน แม้ว่าจะยึดหลักการหรือตรรกะใดก็ตาม ในขณะที่สื่อมวลชนไม่มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์ ยิ่งเป็นบทบาทการตรวจสอบยิ่งไม่มีทางทำได้เหมือนรัฐบาลประชาธิปไตย

สองเดือนที่ผ่านมา ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ออกประกาศคำสั่งต่างๆ ที่เข้าข่ายปิดกั้นสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นปิดโทรทัศน์จอดับ-เปิดเพลงปลุกใจกล่อมนาน 3 วัน บล็อกเฟซบุ๊ก เรียกบุคคลเข้ารายงานตัว ห้ามนักข่าวสัมภาษณ์นักวิชาการ รวมถึงตั้งคณะกรรมการเซ็นเซอร์สื่อ

แม้จะยังไม่ถึงขั้นปิดหนังสือพิมพ์-เว็บไซต์ หรือระงับการออกอากาศวิทยุและโทรทัศน์ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าวันนี้ บุคคลในวิชาชีพสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวต้องทำงานภายใต้บรรยากาศที่ปกคลุมด้วยความกลัว

“

เก่าที่ได้สัมผัส นักข่าวภาคสนามยังพยายามที่จะทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด แต่สิ่งที่เขาน่าเสนอต้องไปถึงชั้นบรรณาธิการ ซึ่งอยู่ที่ตัวบรรณาธิการหรือเจ้าของสื่อจะเป็นผู้ตัดสิน

“เป็นยุคที่จะเกิดสิทธิเสรีภาพร้ายแรงที่สุดในรอบ 20 ปี”

เป็นคำกล่าวของ สฤณี อาชวานันทกุล นักวิชาการอิสระ-นักคิด-นักเขียน และผู้ร่วมก่อตั้งสำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิก้า ที่เฝ้าจับตามองแวดวงสื่อมาอย่างต่อเนื่อง

เธอ มองว่า สื่อมวลชนกำลังอยู่ภายใต้บรรยากาศแห่งความกลัว จนไม่สามารถพูดคุยอย่างตรงไปตรงมาได้

“สังเกตว่าช่วงแรกๆ หลังเกิดรัฐประหาร ก็มีคำสั่งอย่างชัดเจน เช่น ห้ามไปสัมภาษณ์นักวิชาการ ห้ามแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของคณะรัฐประหาร เนื้อหาข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อคนเสียข่าวถือว่าน้อยลงเยอะ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการทำงาน ก็เห็นใจนักข่าวเหมือนกัน คงต้องไปถามนักข่าวภาคสนามว่าตอนนี้สามารถทำข่าวได้อย่างเป็นอิสระมากน้อยแค่ไหน”

ความหวาดกลัวที่ก่อตัวขึ้นจนกลายเป็นบรรยากาศที่ระงับ ชวนอึดอัด เธอวิเคราะห์ว่า อาจจะตกไปอยู่ที่บรรณาธิการหรือเจ้าของสื่อ มากกว่าตัวผู้สื่อข่าว

“เท่าที่ได้สัมผัส นักข่าวภาคสนามยังพยายามที่จะทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด แต่สิ่งที่เขาน่าเสนอต้องไปถึงชั้นบรรณาธิการ ซึ่งอยู่ที่ตัวบรรณาธิการหรือเจ้าของสื่อจะเป็นผู้ตัดสิน ยกตัวอย่างกรณีของ ภิญญ ไตรสุริยธรรมา ที่เพิ่งเปิดรายการทีวีใหม่ได้แค่สัปดาห์เดียวแต่ก็ทำต่อไม่ได้ ซึ่งอาจไม่ใช่แรงกดดันโดยตรง

จากคณะรัฐประหาร แต่เห็นได้ชัดว่าเกิดความขัดแย้งขึ้นกับเจ้าของสื่อ มุมมองและจุดยืนของเจ้าของสื่อไปด้วยกันไม่ได้กับสื่อที่พยายามจะทำงานอย่างตรงไปตรงมา ... ตรงไปตรงมาในที่นี้หมายถึงเปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายได้มีเวทีในการแสดงออก”

สถณี เปรียบเทียบให้เห็นภาพถึงการหน้าที่ของสื่อมวลชนในช่วงสมัยรัฐบาลที่มาจากประชาธิปไตยกับยุคบริหารราชการแผ่นดินของ คสช.ว่าแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

“ก่อนรัฐประหาร ประชาชนมองว่าสื่อเลือกข้าง สื่อการเมืองชอบใช้ Hate speech สื่อเซ็นเซอร์ตัวเอง เรื่องไม่ดีของฝั่งที่เราเชียร์เราไม่ลงข่าว จะลงแต่เรื่องดี ๆ ของฝ่ายตัวเอง สื่อเหลืองดำแดง สื่อแดงดำเหลือง คนอ่านเบื่อแต่ก็ทำอะไรไม่ได้ นอกจากพยายามอ่านทุกค่าย ทุกสี แม้จะเหนื่อยแต่ท้ายที่สุดก็ยังมีทางออก แต่ตอนนี้ไม่มีสองฝั่งอีกต่อไปแล้ว เมื่อ คสช.เข้ามา ทำให้

“

อย่างน้อยต้องแสดงจุดยืน ต้องสื่อสารให้ประชาชนรู้ว่าการมีคำสั่งเหล่านี้อยู่ มันจะส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ยังไถ่ ไบ่กับหน้ากับตาทำงานไปเหมือนไบ่มีอะไรเกิดขึ้น

ต้องตั้งคำถามว่าทุกวันนี้ยังเหลือสื่อที่คานอำนาจ สามารถจะให้เนื้อหาต่างๆ ได้รอบด้านครบถ้วนมากแค่ไหน”

“สมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถูกโจมตีว่าเป็นเผด็จการรัฐสภา แต่ถึงอย่างไรสื่อก็ยังสามารถทำหน้าที่ตรวจสอบ แสดงความคิดเห็น ได้เถียงอภิปรายกับนักวิชาการหลายฝ่ายได้ แต่ตอนนี้บรรยากาศมันดูสงบอย่างน่ากลัว ราบรื่นจนเหลือเชื่อ (หัวเราะ) เป็นภาวะที่คนธรรมดาที่สามารถสัมผัสได้ถึงความไม่ปกติ เช่น ผลโพลล์ที่ออกมามันเป็นไปได้ยังไงที่ได้รับความนิยมตั้ง 90 % มันเยอะมาก ผลโพลล์มันอาจจะจริงก็ได้ แต่ในเมื่อมันยังมีคำสั่ง คสช.ที่ปิดกั้นการวิพากษ์วิจารณ์ ได้เถียงกัน มันจะทำให้เราเชื่อได้อย่างไร”

เธอ ยอมรับตรงๆ ว่า รู้ลึกผิผดหวัง ... สื่อมวลชนน่าจะพยายามต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพให้มากกว่านี้

“อย่างน้อยต้องแสดงจุดยืน ต้อง

สื่อสารให้ประชาชนรู้ว่าการมีคำสั่งเหล่านี้ อยู่ มันจะส่งผลกระทบต่อการทำงานไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น”

เห็นได้ชัดว่าภายใต้สถานการณ์เดียวกัน แต่สื่อหลายสำนักแสดงออกถึงจุดยืนที่ผิดแผกแตกต่างกันไปตามเหตุผล วิจาร์ณญาณ ความเชื่อ บ้างต่อต้านรัฐประหาร บ้างเชียร์รัฐประหาร หลายค่ายเลือกที่จะ “เพเล่เซฟ” เพื่อความปลอดภัย

“ถ้าให้เดา สื่อบางแห่งจะเชื่อตามวาทกรรมว่ารัฐประหารครั้งนี้เป็นรัฐประหารที่พิเศษ ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่มีทางเลือกอื่น ดังนั้นจึงต้องจำยอมสละเสรีภาพบางส่วนไปชั่วคราว (เน้นคำ) คณะรัฐประหารขอให้ร่วมมือกัน ก็ต้องแสดงความร่วมมือในฐานะที่ตัวเองก็เป็นพลเมืองไทย เพื่อให้ประเทศเดินหน้า”

“อีกกลุ่มหนึ่งอาจจะมีคนทีรอรับผลประโยชน์ ทุกครั้งที่มีการล้มโต๊ะและเปลี่ยนอำนาจกันใหม่ มันก็เป็นโอกาสเสมอในการแบ่งปันผลประโยชน์ ต้องยอมรับว่าสื่อเป็นธุรกิจที่มีผลประโยชน์เยอะ จนยอมที่จะไม่พูดอะไร เพิกเฉยเรื่องสิทธิเสรีภาพ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์อะไรบางอย่าง”

“มันน่าเศร้าจริงๆ คนที่อายุเยอะมันน่าจะผ่านสถานการณ์มามากกว่าคนหนุ่มสาว น่าจะเห็นผลดีผลด้อยมามากกว่า รู้ผลพวงของการที่สื่อไม่มีเสรีภาพ น่าจะพยายามต่อสู้ให้มากกว่านี้”

“และในขณะที่สถานการณ์เสรีภาพสื่อล่งเลยมมาถึงขั้นนี้ แต่บุคคลากรในวงการสื่อกลับยังมานั่งเถียงกันเองอยู่ มันก็คงไปไม่รอด ก่อนหน้านั้นเคยเชื่อกันว่าเมื่อใดที่สื่อมวลชนถูกละเมิดคนในแวดวงสื่อจะรวมตัวกันต่อสู้ ซึ่งก็พิสูจน์แล้วว่ามันไม่ได้เกิดขึ้น นี่คงหมดหนทางเยียวยาแล้วจริงๆ”

ความน่าสนใจอีกอย่างหนึ่งก็คือ ในวันที่สื่อกระแสหลักถูกกดดัน สื่ออิสระอย่างโซเซียลมีเดีย เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ กลับโดดเด่นขึ้นมาอย่างมีนัยยะสำคัญ

“คิดว่าเป็นจุดแข็งของสื่อกระแสรองเวทีที่โซเซียลมีเดียมีความสำคัญมากขึ้น อย่าลืมว่ารัฐประหารรอบที่แล้ว เราไม่มีโซเซียลมีเดียไม่มีเฟซบุ๊กหรือทวิตเตอร์ มีแต่บล็อกมีแต่เว็บพันทิป อย่างไรก็ตามคนก็ยังมีการรวมตัวกันจับกลุ่มในอินเทอร์เน็ต วิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นด้วย แต่พอมาถึงวันนี้เราผ่านเหตุการณ์มามากมายผ่านเมษาเลือด ผ่านรัฐบาลมาแล้วไม่รู้กี่ชุด โซเซียลมีเดียมันเติบโตเร็วมาก”

“แม้เพิ่งเกิดมาเมื่อปี 2008-2009 มันก็มีความสำคัญยิ่งขึ้นในการเป็นช่องทางของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน เพราะว่ามันจัดการง่าย ทุกคนก็ใช้ไม่เฉพาะแต่ประชาชน ผู้มีอำนาจก็ใช้ ไม่อย่างนั้นตอนที่ คสช.สั่งให้บล็อกเฟซบุ๊ก มันคงไม่ใช่แค่ 45 นาทีเท่านั้น ในความเป็นจริงเขาคงตั้งใจจะนานกว่านั้น แต่โดนกระแสตีกลับแรงมาก ดังนั้นเป็นข้อพิสูจน์อย่างหนึ่งว่ามันเป็นเวทีที่เปิดและไม่สามารถปิดกันได้ง่ายๆ”

“ความกังวลของสื่อมืออาชีพ เวลาพูดถึงโซเซียลมีเดีย หลายคนพูดว่ามันเป็นเวทีที่ปล่อยอะไรก็ได้ มั่ว ไม่มีวิจาร์ณญาณ ข้อมูลจะจริงเท็จก็ไม่รู้ โอเค ไม่เถียง แต่มีดีกว่าไม่มี แทนที่สื่ออาชีพจะมาตรวจสอบ หรือประณามคนใช้โซเซียลมีเดียอย่างไม่รับผิดชอบ ควรจะช่วยประชาชนในการตรวจสอบหรือเช็คข้อมูล เช่น สื่อกระแสหลักรู้ว่าตัวเองมีข้อจำกัดในการทำข่าว ก็อาจต้องให้คนที่โซเซียลมีเดียช่วยในการตรวจสอบข้อมูลช่วยกันพิทักษ์ช่องทางสื่อสารที่ยังเปิดกว้าง ไม่ใช่พอ คสช.สั่งบล็อกเฟซบุ๊ก ก็ไม่มีการตั้งคำถาม ไม่มีการเรียกร้องสิทธิให้ประชาชน”

นักวิชาการอิสระรายนี้ กล่าวทิ้งท้ายว่า ที่สุดแล้วสิ่งสำคัญที่สื่อต้องกลับมาทบทวน

ตัวเองคือความเป็นมืออาชีพ

“โดยเฉพาะสื่อการเมือง พวกที่ใช้ Hate speech ปลุกกระดมอย่างชัดเจน เช่นคำว่า ทรราช ควาย สลิม เหี้ย อะไรต่างๆในการโจมตีฝ่ายตรงข้าม นี่คือนิสัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรง ก่อให้เกิดความเกลียดชัง สื่อเหล่านี้ต้องหันมาทบทวนว่าถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะต้องกลับมายึดมั่นในมาตรฐานวิชาชีพ”

“การที่สื่อเลือกข้าง หรือมีจุดยืนทางการเมืองไม่ใช่เรื่องผิด สื่อหลายๆประเทศก็เป็น อย่างในอเมริกา ใครอ่านเดอะ การ์เดียนก็รู้ว่าอยู่ค่ายไหน ใครอ่านนิวยอร์ก ไทม์ วอลสตรีท เจอร์นัลก็รู้ว่าธงคืออะไร แต่เขามีความเป็นมืออาชีพ ไม่ใช่ Hate speech ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง เวลาจะนำเสนอเรื่องอะไรก็ให้รอบด้าน เมื่อสื่อการเมืองต้องทบทวนว่าถึงเวลาที่จะเป็นมืออาชีพหรือยัง เพราะถ้าคุณไม่มีความเป็นมืออาชีพแล้วประชาชนก็ไม่รู้จะไปหาที่พึ่งจากไหน”

“เมื่อก่อนเราบอกว่าสื่อเป็นกระบอกเสียงแทนสังคม ตอนนี้ไม่จำเป็นแล้ว เพราะคนก็พูดกันได้ ตะโกนกันเองได้แล้วในโซเซียลมีเดีย แต่สื่อไม่ได้เป็นเพียงแค่กระบอกเสียง แต่สื่อเป็นเวทีสำคัญที่จะสืบสวนหาข้อเท็จจริงในเรื่องที่ประชาชนทำไม่ได้ ทักษะของนักข่าวที่เราเชื่อว่าคนธรรมดาไม่มี นักข่าวมีความสามารถในการจับประเด็น แยกประเด็นรู้ว่าอะไรจริงอะไรไม่จริง มีวิธีการสืบหาข้อเท็จจริง ภายใต้มุมมองที่รอบด้าน สิ่งเหล่านี้ยังสำคัญอยู่”

“และที่สำคัญที่สุด ต้องไม่ยอมรับเวลาสิทธิเสรีภาพสื่อถูกละเมิด สมาคมนักข่าวมีรางวัลตั้งเยอะแยะที่ตั้งชื่อตามนักหนังสือพิมพ์นักต่อสู้ คุณไปดูวิธีการของคุณกุหลาบ สายประดิษฐ์ คุณอิศรา อมันตกุล ว่าท่านเหล่านี้ไม่ได้อยู่นิ่งเฉยทันทีที่สิทธิเสรีภาพสื่อถูกละเมิด ทันทีที่เขียนไม่ได้ ทั้งหมดนี้คือความเป็นมืออาชีพของสื่อมวลชน” □

ย้อนรอย ‘อารยะ’ บัดขึ้น (นัก) หนังสือพิมพ์ในอ้อมกอดเพด็จการ

ตลอดการรัฐประหาร 13 ครั้ง ทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่สำเร็จ กระบวนการหนึ่งที่ “คณะปฏิวัติ” ต่างยึดเป็นแบบแผนคือการควบคุมสื่อให้เป็นไปในทิศทางที่ผู้ครองอำนาจต้องการ โดยในอดีตรุนแรงถึงขั้นควบคุมทั้งกระบวนการผลิต เริ่มตั้งแต่ข่มขู่ คุกคาม ยึดแท่นพิมพ์ ไปจนถึงจับกุมคุมขังนักหนังสือพิมพ์

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ รัฐประหารแย่งชิงอำนาจจาก **จอมพลถนอม กิตติขจร** เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 จากนั้นมีคำสั่งควบคุมการนำเสนอข่าว ส่งผลให้หนังสือพิมพ์หลายสำนักถูกปิด **อิสรา อมัญกุล** กับพวกถูกจับกุม

ขณะนั้น **อิสรา** ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์ และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางกอกเดลิเมล์ เขาถูกจับกุมด้วยข้อหาการกระทำความผิดคอมมิวนิสต์ ถูกคุมขังนานถึง 5 ปี 10 เดือน ก่อนจะถูกล่อลวงตัวโดยไม่มีการส่งฟ้องศาล แม้ว่าในสมัยนั้นผู้ครองอำนาจจะกระทำอย่างรุนแรงเพียงใด นักหนังสือพิมพ์กลับยื่นหยัดประกาศจุดยืนต่อต้านการยึดอำนาจโดยไม่สยบยอม

นิตยสารสารคดีฉบับเดือนเมษายน 2554 ที่ทำสารคดีประวัติของ **ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช** อ้างอิงไว้ตอนหนึ่งว่า ปลายเดือนมิถุนายน พ.ศ.2494 หลังความพยายามก่อรัฐประหารของกลุ่มทหารเรือ ที่ต่อมาเรียกกันว่า “กบฏแมนฮัตตัน” ล้มเหลว รัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ประกาศกฎอัยการศึก พร้อมกับมีนโยบายให้ตรวจข่าว (เซ็นเซอร์-censor) หนังสือพิมพ์ทุกฉบับก่อนจะส่งโรงพิมพ์อย่างเข้มงวด

“สยามรัฐ” ประกาศการตรวจข่าวด้วยการหันไปลงข่าวที่ “ปราศจาก” การเมือง ผู้ที่เสียเงิน 50 สตางค์ชื่อ “สยามรัฐรายวัน” จะได้อ่านข่าวที่หาไม่ได้จากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นใด เช่น ต้นหมากที่หลังโรงพิมพ์มีที่ดินหน้าต่างตึกกระทรวงกลาโหม มีที่บาน ทราบจำนวนเมฆคิวมูโลนิมบัสที่ลอยผ่านพระนครไปเมื่อวานนี้ หรือรู้กระทั่งว่าตุ๊กแกของไทยร้องไม่เหมือนกับตุ๊กแกฝรั่ง และตุ๊กแกไหนหลาอย่างไรบ้าง

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์สยามรัฐไม่พอใจอย่างยิ่ง ประกาศหยุดคอลัมน์ประจำที่เคยเขียนทั้งหมด รวมทั้งนิยาย “สี่แผ่นดิน”

พร้อมกันนั้น “สยามรัฐ” ประท้วงการตรวจข่าวด้วยการหันไปลงข่าวที่ “ปราศจาก” การเมือง ผู้ที่เสียเงิน 50 สตางค์ชื่อ “สยามรัฐรายวัน” จะได้อ่านข่าวที่หาไม่ได้จากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นใด เช่น ต้นหมากที่หลังโรงพิมพ์มีที่ดินหน้าต่างตึกกระทรวงกลาโหม มีที่บาน ทราบจำนวนเมฆคิวมูโลนิมบัสที่ลอยผ่านพระนครไปเมื่อวานนี้ หรือรู้กระทั่งว่าตุ๊กแกของไทยร้องไม่เหมือนกับตุ๊กแกฝรั่ง และตุ๊กแกไหนหลาอย่างไรบ้าง

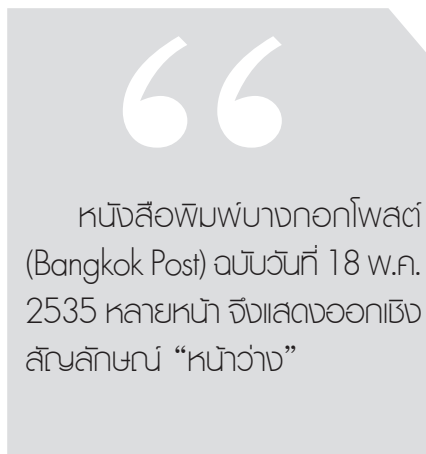
ข่าวพาดหัวหน้า 1 ที่เป็นที่จดจำกันมากที่สุดคือฉบับวันที่ 10 กรกฎาคม 2494 “รายงานข่าวด่วนจากคึกฤทธิ์

พระอาทิตย์ที่หัวหินขึ้นผิดทางกับศรีราชา สงสัยพระอาทิตย์มี 2 ดวง” เมื่อข่าวกล่าวว่า **ม.ร.ว. คึกฤทธิ์** ซึ่งอยู่ระหว่างเดินทางไปสังเกตการณ์ทางธรรมชาติวิทยาที่หัวหิน ค้นพบว่าอาจมีพระอาทิตย์มากกว่า 1 ดวง เพราะที่ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พระอาทิตย์ขึ้นจากภูเขาและตกในทะเล ต่างจากที่ชายหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่พระอาทิตย์

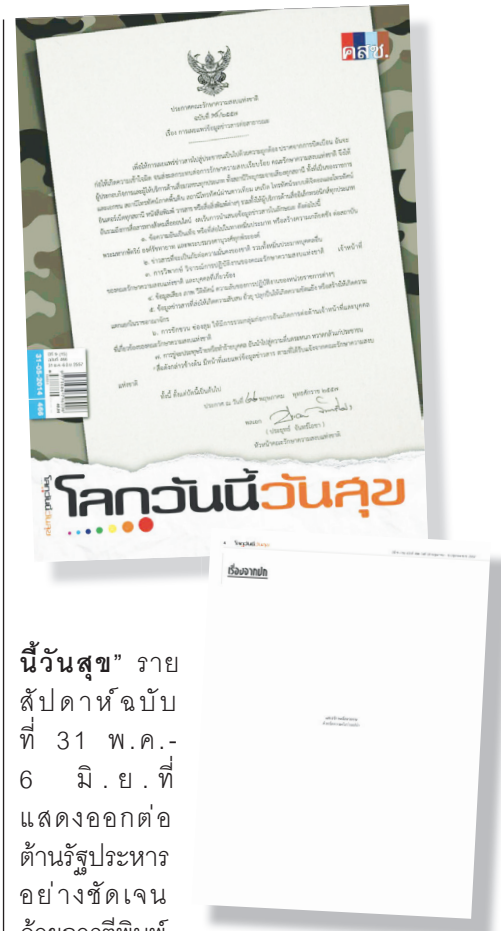

กลับขึ้นจากทะเลแล้วตกไปทางภูเขาแทน แต่ยืนยันว่า ทั้งสองดวงนี้เป็นดวงโต-กลม-ร้อนเหมือนกัน

ย้อนกลับไป 2534 นับแต่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) นำโดย พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดขณะนั้น รัฐประหารยึดอำนาจ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 ก.พ. 2534 ต่อมามีการเสนอชื่อ พล.อ.สุจินดา คราประยูร จากผบ.ทบ.ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี เหตุการณ์เริ่มทวีความรุนแรง ผู้คนออกมาประท้วง สื่อทีวีถูกตี

หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ (Bangkok Post) ฉบับวันที่ 18 พ.ค. 2535 หลายหน้า จึงแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ “หน้าว่าง”

คณะทหารที่ใช้กำลังสลายผู้ชุมนุม และบ่งบอกถึงการไม่ยอมรับการเข้ามาควบคุมทิศทางการเสนอข่าว หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ (Bangkok Post) ฉบับวันที่ 18 พ.ค.2535 หลายหน้า จึงแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ “หน้าว่าง”

รัฐประหารครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2557 ดูเหมือนว่ามีเพียง “โลกวันนี้

วันนี้วันสุข” รายสัปดาห์ฉบับที่ 31 พ.ค.- 6 มิ.ย. ที่แสดงออกต่อต้านรัฐประหารอย่างชัดเจน ด้วยการตีพิมพ์ “หน้าว่าง” จำนวน 10 หน้า และได้นำประกาศ คสช.ฉบับที่ 18 เรื่องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ขึ้นหน้าปก

กรอบให้นำเสนอแต่ด้านบวกของ รสช.

เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ ก็ถูกตีกรอบจำกัดสิทธิเสรีภาพ ต้นฉบับต้องผ่านการตรวจสอบจากนายทหาร จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงสลายผู้ชุมนุมถนนราชดำเนิน เมื่อวันที่ 17 พ.ค.2535 อันเป็นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ หนังสือพิมพ์แม้จะถูกจำกัดการนำเสนอ แต่ก็มีหนังสือพิมพ์บางฉบับที่แสดงจุดยืนต่อต้าน

อย่างไรก็ดี ท่ามกลางความซับซ้อนในสถานการณ์บริบทการเมือง ต่างคนต่างมีชุดอธิบายจุดยืน ประชาชนแบ่งออกเป็นสองฝั่ง ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดีอันเป็นอำนาจอมาจากประชาชน แต่อีกส่วนก็มองเผด็จการว่า แม้ไม่ได้มาจากประชาชนแต่รูปแบบที่ทำได้เร็วยุบายเสมอไป

เช่นเดียวกับความคิดเห็นผ่านการนำเสนอของสื่อก็มีความเห็นที่แตกต่างในจุดยืน เราจึงไม่ได้เห็นมุมมองที่พร้อมใจอารยะชัดขึ้นเหมือนในอดีต □

“โปรดกระชับกันพอไต่ยืนต่อๆ ไปด้วยว่า ... ยืนอยู่บน
แผ่นดินอย่างอาทาทิยา ต้องอ่านสยามรัฐ”

คือถ้อยความบรรทัดสุดท้ายที่กองบรรณาธิการ
“สยามรัฐ’๑๕” จารึกไว้ในหนังสือรวบรวมงานเขียนทรงพลัง
จาก 22 นักหนังสือพิมพ์ชั้นครู ภายใต้บรรยากาศ “เผด็จการ
เรื่องอำนาจ” หลัง จอมพลถนอม กิตติขจร ยึดอำนาจตัว
เอง เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2514

หนังสือ “สยามรัฐ’๑๕” หน้าปกสีเหลือง ราคา 8 บาท
จัดพิมพ์ออกมาในเดือนธันวาคม 2514 หรือหลังจากเกิดการ
รัฐประหารเพียง 1 เดือน

บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาที่ประกาศชื่อไว้ในหน้า
รองปกคือ นพพร บุญยฤทธิ์ ขณะที่ผู้จัดทำนายชื่อ ขรรค์
ชัย บุญปาน

“บทนำเรื่อง” โดย “ขรรค์ชัย บุญปาน” คือสาระแรกที่
สื่อสารตรงกับผู้อ่าน เสมือนหนึ่ง “บทบรรณาธิการ” ที่อธิบาย
รกรากความเป็นมาของ “สยามรัฐ’๑๕”

“หนังสือสยามรัฐ’๑๕ เล่มนี้ เกิดขึ้นด้วยความอยู่ไม่สุข
ของพวกเรา เหมือนฝนตกโดยไม่ตั้งเค้า เหมือนการปฏิวัติ
ที่ไม่มีใครรู้ล่วงหน้ามาก่อนว่า น้ำหน่อมจะแอบปฏิวัติน้ำ
หน่อม อย่างไรวางนั้นเขียนหนา จะบอกให้”

“... คุยกันไปคุยกันมาวันนั้นก็ได้เรื่อง ว่าปีใหม่นี้เรา
นำทำหนังสืออะไรสักเล่มหนึ่งเป็นการพักผ่อน และเป็นของ
ขวัญสำหรับท่านผู้อ่านสยามรัฐ”

“... ระหว่างที่จับกลุ่มคุยกันอยู่นั้น มีเสียงที่พวกเรา
คุ้นเคยที่สุดเสียงหนึ่งลอยเข้ามาว่า “จะทำหนังสืออะไรกัน
ไม่ขอไม่เขียนให้หนา บอกให้รู้เสียก่อน” พอสิ้นเสียงนั้นเสียง
พวกเราก็แข็งแสร้ง จับความได้ว่าแย้งกันขอ”

“หลังจากนั้นไม่กี่วัน ต้นฉบับ ถ้าผมปฏิวัติ-
คิกฤทธิ์ ปราโมช ก็เสร็จเรียบร้อย”

“ถ้าหนังสือพิมพ์สยามรัฐเป็นกองทัพ ทหารประจำการ
ของเราก็เตรียมพร้อมเสมอ ตั้งแต่แม่ทัพจนกระทั่งลงมาถึง
ทหารชั้นประทวน กองทัพของเราจะต้องทำศึกกับใครหรือ
อะไรบ้าง เห็นจะไม่ต้องบอกในที่นี้”

“ความไม่ดี ความไม่เสมอภาค ความอยุติธรรม
 ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นศัตรูของเรา และหน้าที่ของเราทุก
คนคือทำความจริงให้ปรากฏเท่านั้น หน้าที่อื่นนอกจาก
นี้ ไม่มี”

“ราชดำเนิน” ฉบับเดือนกันยายน ขอคารวะบรมครู
นักหนังสือพิมพ์ และใคร่ขออนุญาต “คัดลอก” บทความใน
สยามรัฐ’๑๕ มาเผยแพร่อีกครั้ง

ท่ามกลางบรรยากาศของ “รัฐประหาร” เหมือนกัน
แต่มีบางสิ่งผิดแผกไปชนิดไม่หลงเหลือร่องรอยเดิม

สยามรัฐ’๑๕ ‘ถ้าผมปฏิวัติ’

‘ถ้าผมปฏิวัติ’
คิกฤทธิ์ ปราโมช

เปล่าครับ ผมไม่เคยคิดที่จะปฏิวัติกับท่านจอมพลถนอม กิตติขจร หรือ
คณะของท่าน หรือปฏิวัติกับใครทั้งนั้น

ความคิดต่อไปนี้เป็นความคิดเล่นสนุกๆ

ตั้งเป็นโจทย์ขึ้นมาก่อนว่า “ถ้าผมปฏิวัติสำเร็จ มีอำนาจปฏิวัติอยู่ในมือ
ผมจะทำอย่างไร?”

คำตอบนั้นเห็นจะต้องทำเป็นข้อๆ ไป จะอ่านสะดวกกว่า

๑. สิ่งแรกที่ผมจะต้องคิดถึงก็คือความแตกต่างกันระหว่างคนที่อยู่ใน
ชนบทอันหมายถึง ชาวไร่ ชาวนา และคนที่อยู่ในเมือง ซึ่งได้แก่คนที่มีอาชีพ
รับจ้าง ทำราชการ ทำงานอุตสาหกรรมหรือธุรกิจเอกชน

ความแตกต่างที่สำคัญก็คือรายได้

คนในเมืองนั้นมีรายได้สูงกว่าคนในชนบทมาก อาจสูงกว่าเท่าตัวหรือ
กว่านั้น

ผมจะต้องพยายามทำทุกทางที่จะทำให้ความแตกต่างนี้หายไป ให้คนใน
ชนบทมีรายได้ทัดเทียมกับคนในเมือง

นี่คือเป้าหมายอันแรก

เมืองไทยเรานั้นถึงอย่างไรก็เป็นประเทศกสิกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มี
รายได้จากการกสิกรรมซึ่งเป็นรายได้ที่ต่ำและต้องขึ้นอยู่กับฟ้าดิน ปีไหนดิน

ฟ้าอากาศไม่อำนวยให้ก็ต้องประสบความเดือดร้อน

เมื่อความจริงเป็นเช่นนี้ การอุตสาหกรรมก็กิจการอื่นๆ ในบ้านเมืองของเราก็ดี ตลอดจนงานราชการจะต้องหันเหให้เข้ากับการกสิกรรมให้หมด

เพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกสิกร

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอุตสาหกรรมและการเงินไม่ว่าเป็นทางด้านธนาคารหรือในด้านใดๆ จะต้องมิไว้และดำเนินการเพื่อสนับสนุนการกสิกรรม

การผลิตทุนไม่ว่าจะเป็นในรูปใดๆ ต้องเป็นไปเพื่อการกสิกรรมส่วนใหญ่

แม้แต่สินค้าบริโภคก็ต้องผลิตเพื่อกสิกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ

การศึกษา การสาธารณสุขต้องเบนนโยบายมาเพื่อกสิกรทั้งสิ้น

การสาธารณสุข การอนามัย การแพทย์จะต้องกระจายออกไปให้ทั่วถึงในชนบทถึงจะยากเย็นอย่างไรก็ต้องทำให้ได้

การศึกษาต้องวางหลักสูตรกันใหม่เพื่อให้ในชนบทรับได้ และต้องขยายออกไปให้ทั่วถึง

การศึกษาแบบชี้ให้ชมดาวเดือนในท้องฟ้าของเมืองฝรั่งเห็นจะต้องเลิกทันที

มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ จะต้องปิดเทอมให้ตรงกับเวลาที่กสิกรต้องทำงานหนัก คือหน้าไถ หน้าหว่าน และหน้าเก็บเกี่ยว มีหลักสูตรบังคับไว้เลยว่าในระหว่างมหาวิทยาลัยปิดนั้น นิสิตนักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยจะต้องออกไปทำงานร่วมกับกสิกร

ต้องอยู่กินเช่นเดียวกับกสิกร

ต้องทำงานหนักเช่นเดียวกับกสิกร

ปีหนึ่งใครไม่ได้ออกไปทำงานกสิกรรมครบ ๕ เดือน ไม่ให้ปริญญา

ทั้งหมดนี้ไม่ใช่การอาสาพัฒนา แต่เป็นการออกไปทำงานหนักกับกสิกร และใช้ชีวิตกสิกรจริงๆ

ประสบการณ์นี้จะเป็นประโยชน์เมื่อสำเร็จปริญญาแล้ว และออกไปเป็นปัญญาชน หรือผู้นำชุมชน หรืออะไรต่ออะไรอื่นๆ ที่

ชอบพูดกัน

บัณฑิตเมืองไทยทุกคนจะได้เผชิญกับปัญหาของคนไทยส่วนใหญ่ในประเทศมาแล้วก่อนที่จะเริ่มทำงาน คือปัญหาทางสังคม ทางเศรษฐกิจ ทางการศึกษา และสวัสดิการ

๒.การที่ผมจะปฏิบัติสำเร็จได้นั้น ผมจะต้องคบกับทหาร มีทหารเป็นพวก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพบก

เมื่อปฏิบัติสำเร็จแล้ว ผมก็ต้องอยู่กับทหารตลอดไป เพื่อทหารจะได้รักษาอำนาจปฏิบัติของผมไว้

ผมจึงต้องยกย่องทหาร และทำให้คนทั้งประเทศนิยมทหาร เห็นว่าทหารเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของประเทศ

ผมจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับประชาชนให้แน่นแฟ้นที่สุด ทั้งนี้มิใช่ทำให้ทหารกลายเป็นพลเรือนไป

ทหารยังจะต้องเป็นทหาร จะเป็นอื่นไปไม่ได้

วิธีที่จะทำอย่างนี้ได้ก็คือขยายการปฏิบัติของผมออกไปให้ถึงประชาชนทั่วประเทศ

ไม่เก็บการปฏิบัติไว้ในวงอันแคบ

ไม่มีคณะปฏิวัติอันจำกัดจำนวน

หรือรับขุนนางที่วิ่งมาประจบก่อนว่าเป็นคณะปฏิวัติ

แต่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิวัติด้วย

ทุกหมู่บ้าน ทุกตำบลจะต้องมีกรรมการปฏิวัติซึ่งมาจากคนในท้องถิ่นเท่านั้น

มีทหารเข้าร่วมด้วย

กรรมการจังหวัดทุกจังหวัดจะต้องมีตัวแทนของคณะปฏิวัติและทหารเข้าร่วมด้วย

อิทธิพลของคณะปฏิวัติ และทหารจะต้องเข้าไปถึงในโรงงานอุตสาหกรรมทุกโรง และโรงเรียนทุกโรงเรียน

ครบ และในวัดทุกวัด

ทหารจะต้องได้รับการศึกษาอบรมทั้งในทางสังคมและในทางการเมือง

ศีลธรรมและวินัยของทหารจะต้องอยู่ในระดับที่เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนทั่วไปได้

และทหารนั้นเองก็จะต้องเข้าร่วมทำงานหนักกับกสิกร และกรรมกรตามโรงงานอุตสาหกรรม จะไม่มีเวลาอยู่ในกรมกองเฉยๆ

ผมจะต้องทำให้ทหารเข้าใจว่าทหารเป็นส่วนสำคัญของการปฏิวัติ

แต่ไม่ใช่การปฏิวัติ

ซึ่งเป็นของประชาชนทั้งประเทศ

ทหารจะต้องมีส่วนในการเมืองอย่างแน่นนอน แต่ผู้นำทางการเมืองของประเทศนั้นจะต้องเป็นผมและคณะปฏิวัติ

๓.กรรมการปฏิวัติซึ่งมีอยู่ทั่วไปทุกแห่งและในทุกกิจการจะต้องเข้ามีส่วนร่วมในการปกครอง และการบริหารเพื่อที่จะได้สร้างการนำแบบใหม่ขึ้น ตัดระเบียบราชการเก่าๆ ให้น้อยลงและยอมรับฟังความเห็น และคำแนะนำจากผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชา และจากประชาชนให้มากขึ้น คณะกรรมการปฏิวัติตามหมู่บ้านหรือตามโรงงานนั้นให้เลือกกันเอง แต่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะปฏิวัติกลาง คือผมเสียก่อน

นโยบายต่างๆ จะมาจากคณะปฏิวัติ แต่จะเปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานปลีกย่อยได้พิจารณานโยบายหรือโครงการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับตน ว่าจะได้ทำได้ไม่ได้เพียงไร และมีผลดีผลเสียเพียงไร

๔.สิ่งที่ผมจะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ก็คืออภิสิทธิ์ชน ไม่ว่าจะเป็นในทางการเมือง หรือทางเศรษฐกิจ หรือในทางใดๆ ทั้งสิ้น

๕.ปรัชญาแห่งการปฏิวัติของผมก็คืออนัตตา ทุกคนจะต้องไม่มีตน จะต้องไม่ถือว่าตนสำคัญ แต่จะต้องถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นใหญ่

๖.ผมเองจะต้องมีความเป็นอยู่เท่ากับกรรมกรในโรงงานคนหนึ่งในขณะที่อยู่ในเมือง เวลาออกไปในชนบทก็ต้องมีฐานะความเป็นอยู่เท่ากับกสิกรที่ต้องใช้แรงงานของตนเองคนหนึ่งเท่านั้น

๗.การปฏิวัติของผมจะต้องเป็นทั้งเหตุและผล ผมจะไม่ปฏิวัติเพื่อนำระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบอื่นใดมาสู่เมืองไทย แต่จะปฏิวัติเพื่อการปฏิวัติ และเก็บการปฏิวัตินั้นให้มีอยู่ในเมืองไทยตลอดไป

เป็นการปฏิวัติตลอดไปไม่มีที่สิ้นสุดเพื่อประโยชน์ของคนไทย

๘.หนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ผมจะสั่งปิดคือ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ □

‘คืบปฏิวัด’

นิยายสะท้อนภาพความขมขื่นของบุคคลที่ก่อวิน โดย สด ฐมระโรหิต เรื่อง “คืบปฏิวัด” เป็นหนึ่งใน 12 เรื่องสั้น ชุด “เรื่องสั้นสยาม หมายเลข ๑” ของสำนักพิมพ์สยาม ตีพิมพ์เมื่อ 9 ธันวาคม 2512

“สด ฐมระโรหิต” ประพันธ์นิยายขนาดสั้นเรื่องนี้ไว้ เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2492 หลังเกิดเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ “กบฏวังหลวง” เพียง 2 วันเท่านั้น

ล่วงผ่านเลยมาราว 65 ปี แม้ว่าบริบทในนิยายจะแปรเปลี่ยนไป หากแต่ “ตัวละคร” ในงานประพันธ์ชิ้นนี้ยังโดดเด่นข้ามกาลเวลา

“ในเมื่อคนใหญ่ๆ เขาแย่งอำนาจกัน ราษฎรซึ่งไม่เคยมีตำแหน่งดีกว่าหญ้าแพรกก็ต้องแหลกลาญไป”

ราชดำเนินถือวิสาสะนำวรรณกรรมชิ้นนี้มาถ่ายทอดอีกครั้ง

‘คืบปฏิวัด’

สด ฐมระโรหิต

หมอกมล เวชกุล ญาติมอริสของเขาอย่างกะทันหัน ชะโงกหน้ามองออกไปข้างนอกก็เห็นเงาดำของบุรุษในยูนิฟอร์มวิ่งพรวดเข้ามาพร้อมด้วยอาวุธ ในพริบตาเดียวรถของเขาที่ถูกล้อมไว้รอบ

“คุณไปไหน?” คนหนึ่งถามขึ้นด้วยน้ำเสียงอันแข็งกร้าว และในเวลาเดียวกันก็ยกปืนสั้นขึ้นพาดกับประตูรถได้ระดับกับอกหมอกมลพอดี

นายแพทย์แห่งโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มองดูปากกระบอกปืนพกอย่างไม่สบายใจ เขาไม่เคยกลัวตาย เพราะประวัติการรบครั้งอินโดจีนได้เป็นพยานอยู่ แต่ในขณะนั้นเขาจะตายไม่ได้ เพราะชีวิตของเขามีค่าสำหรับผู้หญิงคนหนึ่ง และเด็กไทยอีกคนหนึ่ง ซึ่งอาจเติบโตไปเป็นนายก

รัฐมนตรีผู้สามารถในอนาคตก็ได้

หมอกมลยกสายตาขึ้นจับอยู่ที่ใบหน้าอันเต็มไปด้วยหยาดเหงื่อภายใต้หมวกเหล็กซึ่งกำลังจะชะงักเข้ามาเพื่อดูว่าเขาคือใคร

“คุณเอาปืนออกเสียก่อนได้ไหม อย่าจ่อผมเช่นนั้นมันอันตราย”

“คุณคือใคร? จะไปไหน?” บุรุษในยูนิฟอร์มผู้นั้นถามต่อไป

“ผมเป็นหมอ” เขาตอบอย่างพยายามสงบอารมณ์โกรธ

“คุณจะไปไหน?” อีกฝ่ายหนึ่งย่ำคำถามต่อไปด้วยน้ำเสียงอันกร้าวและแหบแห้ง

“ผู้หญิงคนหนึ่งกำลังจะตาย” หมอกมลพูดเสียงค่อนข้างดัง “นี่คุณจะทำอะไรให้ผม?”

“คุณผ่านไปได้ไม่ได้” เป็นคำตอบสั้นๆ อย่างเอាកารเองงาน

“เอ๊ะ! ทำไม? ผมทำผิดอะไรหรือจึงผ่านไม่ได้?”

“อย่าบ้าไปหน่อยเลย” เสียงของผู้พูดดังจนเกือบจะกลายเป็นตวาด “ผมบอกว่าคุณไม่ได้ก็ต้องไปไม่ได้สิ”

“ทำไม?” หมอกมลพยายามใช้สิทธิในการพูดของเขาต่อไป

“คุณไม่ต้องถาม คุณฟังคำสั่งผม”

“คนไข้ของผมกำลังจะตาย คุณเข้าใจไหม?” หมอกมลขึ้นเสียงเอะบาง

“นั่นไม่ใช่เรื่องของผม ผมได้รับคำสั่งให้ปิดถนนสายนี้ คุณผ่านไปได้ไม่ได้”

“ปิดทำไมกัน?”

บุรุษในยูนิฟอร์มมองหน้าเขาอย่าง

โกรธ เพราะดูเหมือนจะเป็นมนุษย์คนแรกที่พูดกันไม่รู้เรื่อง

“คุณ-ไม่รู้หรือว่าเกิดปฏิวัดเมื่อตอนหัวค่ำ?”

“ปฏิวัด! ใครปฏิวัด?”

“อย่าพูดมากดีกว่า ผมไม่มีหน้าที่จะอธิบาย ผมบอกคุณได้คำเดียวว่า คุณต้องเอารถจอดไว้ที่นี่ แล้วคุณลงมาข้างล่าง”

“นี่มันยังงัยกัน” หมอกมลบ่มพึมพำ “คุณรู้ไหมว่าผู้หญิงคนหนึ่งกำลังจะตาย ถ้าผมไปไม่ทันแก่ก็ตายแน่ คุณต้องเข้าใจผมบ้างสิ”

“เอ คุณนี่พูดไม่รู้เรื่องเสียแล้ว” บุรุษในยูนิฟอร์มผู้นั้นส่งเสียงดัง “ถ้าคุณไม่ลงจากรถ ผมจะออกคำสั่งให้ลากคุณลงมา คุณอยากเจ็บตัวหรือ?”

คำพูดและท่าทางอันซึ่งขึงของบุรุษหน้าเหลี่ยมผู้มีดาวบนบ่าสองดวงทำให้หมอกมลเริ่มเอาใจใส่กับความปลอดภัยของตัวเอง ความสำนึกในหน้าที่ของแพทย์ซึ่งกำลังรับผิดชอบต่อชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่งได้ลดน้อยลงไป เขาเปิดประตูรถแล้วก้าวออกมาข้างนอก กวาดตามองดูพลทหารอีกสามคนซึ่งถือปืนยืนมองดูเขาอย่างดิ่งมึง

หมอกมลไม่ต้องการจะพูดอะไรอีกพอจะก้าวเท้าเดินหลีกออกไปด้วยอารมณ์โกรธ ก็นึกถึงกระเป๋าเครื่องมือขึ้นมาได้ จึงหันไปที่รถเปิดประตู แล้วหยิบเอากระเป๋าใบใหญ่ออกมา

“นั่นอะไร?” นายร้อยโทหน้าเหลี่ยมถามด้วยน้ำเสียงที่เต็มไปด้วยความหึงแค้น “เครื่องมือ” หมอกมลตอบสั้นๆ

“ขอบคุณ” อีกฝ่ายหนึ่งพูดเร็วและกระซกกระเบาขึ้นมาจากมือของผู้ถืออย่างไม่ต้องคำนึงถึงพิธีรีตอง เขาเปิดกระเป๋านั้น ออกแล้วกราดไฟฉายตรวจดูเครื่องมือทุกชิ้นอย่างละเอียดลออ เมื่อแน่ใจแล้วว่าไม่มีอาวุธก็ปิดประเป่าเสียอย่างเดิมแล้วส่งคืนให้แก่เจ้าของ

“คุณไปได้ แล้วอย่ากลับมาอีก” เขาออกคำสั่งอย่างเฉียบขาด

ทันใดนั้นเสียงปืนกลก็ดังขึ้น ๑ ตับ บุรุษในยูนิฟอร์มทั้ง ๔ วิ่งเข้าประจำรังปืนของตนอย่างว่องไว ต่อจากนั้นปืนกลหนักก็ฟันไฟตอบออกไปทันที

หมอกมลูรู้ดีว่าการยืนแก๊งอยู่เช่นนั้นไม่มีประโยชน์อันใดเลย เขาหมอบลงโดยเร็ว แล้วลากกระเป๋าสองมือคลานลงไปในคูข้างถนน

ปืนรถถังดังขึ้นในทิศที่หนึ่งซึ่งห่างออกไปไม่เกิน ๓๐๐ หลา ปืนเล็กยาวและปืนกลก็ดังตามเป็นจังหวะๆ การยิงได้ตอบระหว่าง

คนไทยต่อคนไทย ได้ดำเนินไปอย่างดุเดือดตลอดสองชั่วโมงต่อมา หมอกมลูหมอบอยู่ตรงที่เดิม แท้ทั้งสองข้างแช่อยู่ในโคลนรู้สึกหนาวเย็นจนเป็นเหน็บ

สองชั่วโมงที่ผ่านไปช่างนานอะไรเช่นนั้น! เขารู้สึกคล้ายกับว่ากำลังอยู่ในเมืองนรก กระเป๋าสองมือที่วางไว้ข้างตัวทำให้เขานึกถึงคนไข้หญิงคนนั้นเขาได้รับรายงานจากนางพยาบาลผู้เฝ้าใช้ทางโทรศัพท์ เมื่อเวลา ๑๙ นาฬิกา ๑๕ นาที ว่าคนไข้กำลังอาการหนัก ทารกไม่คลอด และตกโลหิตมาก ซึ่งเป็นอาการที่ผิดปกติอย่างน่าวิตก เขาถูกร่งให้รีบไปโดยด่วน ทุกๆ นาทีมีค่าสำหรับชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่ง และของทารกอีกคนหนึ่ง

หมอกมลูนึกถึงเวลาสองชั่วโมงที่ผ่านมาไปด้วยเสียงปืนกลและปืนรถถังแล้วกระวนกระวายใจอย่างบอกไม่ถูก เขาจะต้องผ่านแนวด่านทานที่สละปทุมไปจนถึงซอยนานาใต้ แล้วตลอดถนนอันยาวเหยียดนี้ ลูกปืน

กำลังปลิวไปปลิวมาเหมือนก้อนกรวดที่ถูกพายุพัด

ขณะนั้นเป็นเวลาราวตีสาม อากาศเริ่มเย็นมากขึ้นท้องฟ้าบนศีรษะแม้จะมีแต่ดาว แต่เมฆฝนทางทิศใต้ก็ทำให้เกิดแสงแปลบปลาบอยู่ตลอดเวลา แสงฟ้าแลบที่วาบขึ้นเป็นระยะๆ ทำให้หมอกมลูนึกไปถึงการทิ้งระเบิดสมัยสงคราม ถ้านั้นไม่ใช่แสงฟ้าแลบ ก็ต้องเป็นแสงที่เกิดจากการระเบิด คนไทยกำลังฆ่ากัน เขานึกอยู่ในใจรู้สึกเจ็บปวดที่ทรวงอกอย่างบอกไม่ถูก ในที่สุดคนไทยตัวเล็กๆ ที่ไม่รู้เรื่องอะไรเลย ก็ต้องฆ่ากันอีกเหมือนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖

คนไทยกำลังยิงกระสุนลงกำลังแหวกอากาศไปเด็ดชีวิตของราษฎรทั้งเด็ก ผู้หญิง และคนแก่ ซึ่งซุกหัวอยู่ในบ้านอย่างตัวฉันทันจันทัน เขายังกันเพื่ออะไร? หมอกมลูถามตัวเองเบาๆ ขณะที่กระสุนปืนลูกหนึ่งแล่นหัวอข้ามศีรษะไป กระทบวิ่งลงกะสีข้างหลัง คนกำลังตาย เลือดกำลังนอง อนิจจา! เมืองไทย!

อนิจจา! ราษฎรที่ควรเป็นเจ้าของแผ่นดินไทย!

หมอกมลถอนใจยาว นึกไม่ออกว่าจะกล่าวกับตนเองว่าอะไรดี ในที่สุดราษฎรก็ยังคงรับปออยู่ตามเคย เราเสียภาษีก็เพื่อจะซื้อลูกปืนมาให้เขายิงกันเล่น และเพื่อเราจะได้ทดลองกับกระสุนหลงว่ามีฤทธิ์เดชอย่างไรหรือไม่ มันช่วยไม่ได้ ในเมื่อคนใหญ่ๆ เขาแย่งอำนาจกัน ราษฎรซึ่งไม่เคยมีตำแหน่งดีกว่าหญ้าแพรกก็ต้องแหกก้นไป

“ระบบอภิชน!” หมอกมลกล่าวกับตนเองแล้วก็ถอนใจยาวอีกครั้งหนึ่ง

เวลาผ่านไปอีก ๑ ชั่วโมงกว่า เสียงปืนที่ยิงต่อสู้กันเบาบางไปบ้าง หมอกมลไม่สามารถจะทนหมอบอยู่ในคูต่อไปอีกได้ เพราะชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่งกำลังรอเขาอยู่ที่บ้านบางกะปิ เขาค่อยๆ ทรงตัวลุกขึ้น มองซ้ายมองขวาคล้ายกับจะดูว่าจะมีกระสุนหลงแล่นแหวกอากาศมาอีกหรือไม่ ขณะที่เขาก้าวเท้าขึ้นมาจากคู ก็มีมือมือหนึ่งมาแตะที่แขน

“คุณจะไปไหน?” เจ้าของมือกระซิบเบาๆ

“คุณถามทำไม?” หมอกมลถามอย่างไม่พอใจ เข้าใจว่าจะถูกกักตัวอีกแบบเมื่อสามชั่วโมงก่อน

“ผมเข้าใจว่าคุณคงมีธุระร้อน” บุรุษผู้นั้นตอบ “ผมเห็นคุณกระสับกระส่ายมาชั่วโมงกว่าแล้ว ผมเป็นพวกหนังสือพิมพ์เป็นพวกเดียวกับคุณ”

“อ้อ” หมอกมลเริ่มมองหน้าเขาอย่างพิลึกพิลั่น “ผมกำลังจะไปเอาเด็กออกไปานนี้อาจตายแล้วก็ได้”

“คุณเป็นหมอหรือครับ? คุณจะไปทางไหน-ผมหมายความว่า-เอ้อ-บ้านคนไข้ของคุณ?”

“บางกะปิ ซอยนานาใต้ เยื้องบ้านเลขานุการทูตจีน” หมอกมลตอบค่อนข้าง

“

หมอกมลพิมพ์ปากกล่าวคำขอบใจพลางยื่นมือไปสับพลัแสดงความเป็นมิตรและเป็นการอำลาในตัว “ผมต้องรีบไป” พูดได้เท่านั้นเขาก็หัวกระป๋องมือเดินเก้ก้งผ่านสี่แยกสะพานปูนไป ขณะนั้นทหารคนที่คุมรั้วปืนกลอยู่ได้หายตัวไปแล้ว คงจะเคลื่อนย้ายไปอีกมุมหนึ่ง แต่หมอกมลมิได้อาใจใส่ต่ออะไรเลย

เร็ว “แต่คงไม่มีหวัง ถนนถูกยึดหมดแล้ว”

“มีครับ” มิตรหน้าใหม่กล่าวอย่างมั่นใจ

“มีอะไร?”

“มีหวัง ผมมีบัตรหนังสือพิมพ์ผ่านแนวได้ตลอด”

หมอกมลแม้ริมฝีปาก

“แล้วคุณเล่า?”

“ผมก็กลับโรงพิมพ์ไปเขียนข่าว”

“ขอบคุณ แล้วผมจะคืนบัตรคุณได้ที่ไหน?”

“ที่อิสระ-หนังสือพิมพ์อิสระ” เขาตอบแล้วคว้าบัตรยื่นให้

หมอกมลพิมพ์ปากกล่าวคำขอบใจพลางยื่นมือไปสับผัสแสดงความเป็นมิตรและเป็นการอำลาในตัว “ผมต้องรีบไป” พูดได้เท่านั้นเขาก็หัวกระป๋องมือเดินเก้ก้งผ่านสี่แยกสะพานปูนไป ขณะนั้นทหารคนที่คุมรั้วปืนกลอยู่ได้หายตัวไปแล้ว คงจะเคลื่อนย้ายไปอีกมุมหนึ่ง แต่หมอกมลมิได้อาใจใส่ต่ออะไรเลย นอกจากจะรีบเดิน-

เดิน-เดิน-เพื่อให้ถึงซอยนานาได้อย่างเร็วที่สุดที่จะเร็วได้ “เราอาจไปไม่ทันก็ได้” เขานึกในใจ

ที่สามแยกถนนสนามม้า มุมรั้วสันติบาล หมอกมลถูกเรียกให้หยุดอีกครั้งหนึ่ง

“คุณจะไปไหน?” บุรุษในเครื่องแบบสีเทาที่อ่อนตามอย่างกรรโชก

“หนังสือพิมพ์” หมอกมลรู้สึกตัวว่าพูดไม่ค่อยจะเต็มปากนัก เพราะตั้งแต่เกิดมาก็ได้อ่านหนังสือพิมพ์เท่านั้น ไม่เคยเขียนหนังสือพิมพ์สักบรรทัดเดียว

“ขอดูบัตร” บุรุษผู้นั้นแบมือออกมาทันที

หมอกมลคว้าบัตรออกยื่นให้ พอเห็นเป็นบัตรหนังสือพิมพ์เท่านั้น เขาก็คืนให้

“คุณไปได้ แต่โปรดเดินแอบๆ นะครับ คุณกำลังอยู่ในทางกระสุนตลอดถนน”

“ขอบใจมาก” หมอกมลพูดค่อนข้างเร็ว ขณะที่เงยหน้าออกเดินต่อไป ก็มีอะไรมาสะกิดใจ เขาจึงหันไปถามบุรุษในยูนิฟอร์มผู้นั้นว่า

“คุณทราบไหมว่าเขาอีกจะทำอะไร?”

“ไม่ทราบครับ”

“แล้วคุณมาyingกับเขาทำอะไร?”

“ผมทำตามคำสั่ง”

หมอกมลผละออกเดินทันที “ทำตามคำสั่ง” เขาพิมพ์เบาๆ “คนเราอาจยิงกันได้โดยไม่รู้เรื่องอะไรเลย ชีวิตมนุษย์ช่างมีราคาน้อย เสียเหลือเกิน มันเป็นเรื่องของระบบอภิชน” แล้วเขาก็หัวเราะอยู่ในคอ

นายแพทย์ผู้สำนึกในหน้าที่มากกว่าความตาย ยังคงเดินต่อไปลัดเลาะไปตามใต้ต้นมะฮอกกานี เขาถูกบังคับให้หยุดและขอดูบัตรตลอดทาง แต่ก็ได้รับอนุญาตให้ผ่านได้ทุกระยะ พอหน้าพิภพที่ ๕ กว่าๆ เขาก็ไปถึงปากซอยนานาใต้ เมื่อได้ตอบคำถามแก่ทหารยามคนสุดท้ายแล้ว หมอกมลก็เดินตัวปลิวมุ่งหน้าไปยังบ้านคนไข้ที่กำลัง

รอความตายอยู่

เพียง ๕ นาที เขาก็ไปหยุดอยู่ที่หน้าประตูรั้วเก่าๆ ทางด้านขวามือ คล้ายหะดิงพบก็ลงมือกด แต่ไม่มีเสียงดังเลย จึงลงมือทุบประตูดังสนั่น

ผู้หญิงคนหนึ่งวิ่งลงมาจากเรือนปั้นหยา พอมาถึงประตูก็ถามว่า

“คุณหมอหรือคะ?”

“ฉันเอง-กมล นั่นเธอหรือประไพ?”

ประตูเปิดออกอย่างรีบร้อน ประไพนางพยาบาลที่เขาส่งมาเข้าใช้เมื่อวาน ยืนนิ่งขณะที่เขาก้าวเท้าเข้าไปข้างใน

“อาการเป็นอย่างไรบ้าง?”

“เข้าไปหน่อยค่ะ” เสียงของหล่อนค่อนข้างลั่น แม้จะคุ้นกับเหตุการณ์แบบนี้มาหลายปีแล้วก็ตาม

หมอกมลไม่พูดอะไรต่อไปอีก หัวกระเป๋าคือมือเดินโซเซขึ้นไปบนเรือนในห้องนอนที่อยู่ติดห้องรับแขก เขาพบคนไข้ของเขานอนแน่นิ่งอยู่บนเตียง หน้าซีดขาวเป็นกระดาศ เพราะโลหิตไหลออกมาตลอดเวลา ๔-๕ ชั่วโมง ที่เขาถูกกักตัวอยู่ตามถนนซึ่งคนไทยกำลังยิงกันเอง

หมอกมลเข้าไปจับชีพจร มือนั้นเริ่มเย็นเสียแล้ว ไม่มีสิ่งใดที่แสดงว่าชีวิตยังแฝงอยู่ในร่างอันน่ารักนั้น

“สิ้นใจเมื่อไหร่?” เขาหันมาถามประไพ

“ดีสามกับสิบเจ็ดนาที่ค่ะ”

เขาพะยักหน้า

“ดีสามกับสิบเจ็ดนาที่! เขากำลังยิงกันอย่างสนุกทีเดียว”

ขณะที่แสงอรุณเริ่มส่องขึ้นที่ขอบฟ้า หมอกมลก็เตรียมตัวจะกลับ เขาได้ดื่มกาแฟหนึ่งถ้วยซึ่งคนในบ้านนำมาให้ รู้สึกสดชื่นขึ้นนิดหน่อย

ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงตบประตูอย่างถี่รัว ประไพรีบวิ่งลงไปเปิดพร้อมกับคนใช้ในบ้าน สักครู่หนึ่งหล่อนก็วิ่งกลับขึ้นมาอย่างหน้าตื่น

“คุณชวลิตคะ-ร้อยโทชวลิตสามีคุณวิภาคะ”

“ทำไม?”

“คุณชวลิตถูกยิงค่ะ แก้วฝานวเข้ามาทางท้ายทุ่งมาถูกยิงที่ทางรถไฟ แกเป็นหว คุณวิภาคะ”

หมอกมลชบครามแน่มองดูร่างของวิภาซึ่งนอนเหยียดยาวอยู่บนเตียงเหมือนท่อนไม้ท่อนหนึ่ง แล้วก็ถอนหายใจยาว

ขณะที่ร้อยโทชวลิตเดินโซเซเลือดอาบเสื้อเข้ามาในห้องนอน หมอกมลก็มองดูเขาอย่างตกตะลึง

บุรุษผู้นี้คือร้อยโทหน้าเลี่ยมซึ่งกักตัวเขาไว้ที่สี่แยกสะพานมื่อตอนนาฬิกาตี๑!

“วิภาเป็นอย่างไรบ้างครับ?” ร้อยโท

ชวลิตเงยหน้าขึ้นถามเขา หลังจากที่ได้มองร่างของภรรยาแวนหนึ่ง ทันใดนั้นสีหน้าของนายทหารผู้นี้ก็ซีดลงไปอีกนิดใจ

“คุณคือ-ขอโทษ-ผมไม่รู้เลยว่า คุณจะมารักษาวิภา”

“ครับ-ผมคือหมอกมลที่คุณกักตัวไว้ที่สะพานมื่อ” หมอกมลพูดด้วยน้ำเสียงเป็นปกติ

“แล้ว-วิภา-เป็นอย่างไรบ้างครับ?” เขาถามอย่างกระวนกระวาย ตาจ้องดูสีหน้าอันซีดขาวของภรรยาที่นอนแน่นิ่งอยู่บนเตียง

หมอกมลมองหน้าเขาด้วยแววดตาที่บอกความจริงทุกสิ่งทุกอย่าง อาการนิ่งและแววดตาผู้นั้นทำให้นายทหารผู้มีเลือดอาบเสื้อยืนตะลึงเหมือนกำลังเผชิญหน้ากับสิ่งที่น่ากลัวที่สุด

ครั้นแล้วร้อยโทชวลิตก็โผล่ไปที่เตียงคุกเข่าลงทอดศพรายาอดรักไว้ในวงแขน เขาขบหน้าลงกับดวงหน้าอันขาวซีดนั้นแล้วก็สะอื้น น้ำตาของลูกผู้ชายซึมออกมาเปียกแก้มอันเย็นของหญิงสาวที่ชีวิตได้ทอดทิ้งไปแล้ว

หมอกมลเดินเข้าไปใกล้วางมือลงบนบ่าเขาแล้วก็พูดว่า

“ไม่มีประโยชน์อะไรดอกคุณชวลิต คุณกับผมเป็นเพียงหญ้าแพรก เมื่อพวกอภิชนเขาแย่งกันเป็นใหญ่ บาปก็ตกอยู่กับเราเสมอไป” □

เปิดคำตอบแทน “นักข่าวยุคดิจิทัล”

ปี 2557 ถือเป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของวงการโทรทัศน์บ้านเรา เป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านการออกอากาศจากสัญญาณ “อนาล็อก” ก้าวไปสู่สัญญาณในระบบ “ดิจิทัล” ซึ่งพลิกโฉมครั้งสำคัญของอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทย

แน่นอนว่า เมื่อสื่อโทรทัศน์กลายเป็นระบบดิจิทัล “คนข่าว” ก็มีพื้นที่ที่ไหลลวดลายเพิ่มขึ้น นั่นเพราะมีช่องเกิดใหม่รวมแล้ว 48 ช่อง

แม้ว่า “ดิจิทัลทีวี” จะยังออกอากาศได้ไม่สมบูรณ์ 100% และยังไม่ได้รับความนิยมมากนัก แต่แทบทุกช่องธุรกิจมีการฟอร์มทีมผลิตเนื้อหาในส่วนของคนข่าวด้วยตัวเอง ทำให้เราได้เห็นฝีมือลายมือ “คนทำสื่อฯ” ที่หลากหลายมากขึ้น อย่างในพื้นที่ภาคสนามที่ “คนสื่อฯ ยุคดิจิทัล” พยายามประดิษฐ์ประเด็น-ค้นหาข้อมูล รวมไปถึงการประยุกต์วิธีการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ

อย่างไรก็ดี สิ่งที่ยังคงอยู่เช่นเดิมไม่

“

คำถามหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ เมื่อโจทย์ในการทำงานเริ่มยากมากขึ้น รูปแบบการทำงานมีความซับซ้อนขึ้น ... แล้ว “คำตอบแทน” ของ “คนข่าว” จะเป็นอย่างไร?

ได้รับการยกระดับตามภาระงานด้วยหรือไม่?

เปลี่ยนแปลงนั่นคือคนข่าวทุกคนต้องทำงานเพื่อสนองวัตถุประสงค์ขององค์กรต้นสังกัด ขณะเดียวกันโจทย์สำคัญในยุคที่การแข่งขันด้านข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างเข้มข้นคือการสร้างผลงานที่สามารถแข่งขันระหว่างสื่อด้วยกันเอง หรือแข่งขันโซเชียลมีเดีย

ต่างๆ ที่ผุดขึ้นราวดอกเห็ดได้

เมื่อโจทย์เป็นเช่นนี้ ดูเหมือนว่าคนทำข่าวต้องพัฒนาตัวเองมากขึ้น ต้องปรับตัวเองให้ทันยุคทันสมัย-ทันต่อเทคโนโลยีที่เข้ามาให้ได้ และปรับตัวกับช่องทางการนำเสนอที่เปลี่ยนไป

คำถามหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ เมื่อโจทย์ในการทำงานเริ่มยากมากขึ้น รูปแบบการทำงานมีความซับซ้อนขึ้น ... แล้ว “คำตอบแทน” ของ “คนข่าว” จะเป็นอย่างไร?

ได้รับการยกระดับตามภาระงานด้วยหรือไม่?

“ทีมงานราชดำเนิน” ลงพื้นที่สำรวจเบื้องต้นในส่วนของการได้คำตอบแทน “คนข่าวภาคสนาม” ที่สังกัดทีวีดิจิทัลช่องต่างๆ แบบตัวต่อตัว พบข้อมูลที่น่าสนใจว่าฐานเงินเดือนแรกเข้าแต่ละแห่งไม่ต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่จะอยู่ระดับเดียวกันตามฐานค่าแรงขั้นต่ำตามกฎหมายกำหนดคือ 15,000 บาท

ส่วนสวัสดิการพิเศษอื่นๆ จะขึ้นอยู่กับ

กับศักยภาพขององค์กร หรือบริษัทผู้ผลิตสื่อฯ รวมถึงข้อคำนึงต่อการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานในองค์กรต่อการวัดศักยภาพการทำงานเพื่อสนององค์กรของตนเองด้วย (ดูรายละเอียดได้จากตาราง)

จากตัวเลขที่ปรากฏชี้ให้เห็นว่ารายได้ของวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ได้สูงมากหากเทียบกับวิชาชีพสาขาอื่นๆ แต่ในวงการสื่อฯ ตัวเลขที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยก็มีส่วนช่วยในการตัดสินใจที่จะเข้าไปอยู่ในสังกัดใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่องค์กรธุรกิจเกี่ยวกับสื่อฯ ขยายตัวมากขึ้น แต่บุคลากรด้านนี้ยังมีค่อนข้างจำกัด และไม่เพียงพอกับภาวการณ์ในปัจจุบัน

เมื่อคำตอบแทนไม่พอใจ บุคลากรมีจำกัด ก็ต้องถามว่าส่งผลไปถึงคุณภาพของงานด้วยหรือไม่

เรื่องนี้ ก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า สื่อมวลชนฐานะ Gate-Keeper ในปัจจุบันถูกเบียดเบียนไปด้วยเรตติ้งข่าวที่คนหนุ่มมากสนใจ เพื่อหวังสร้างยอดค่าโฆษณา ทำให้ภูมิทัศน์ของสื่อฯ เปลี่ยนไป โดยประเด็นนี้แม้จะมีผลต่อการกำหนดทิศทางข่าวแล้ว เรายังพบว่าความก้าวหน้าของเทคโนโลยีก็มีผลเช่นกัน

“ดังนั้นสื่อฯ ต้องปรับตัวอย่างมากต่อช่องทาง การนำเสนอที่เพิ่มและปริมาณข่าวสารที่เพิ่มเป็นเงาตามตัว ทำให้ถูกตั้งคำถามกับคุณภาพของงานที่นำเสนอออกมาว่าให้คุณค่าอะไรกับสังคม”

ในยุคที่พื้นที่สื่อฯ ที่เปิดกว้างมากขึ้น สิ่งที่คุณทำข่าวต้องตระหนักให้มันคือคุณภาพของงาน และผลสะท้อนที่กลับมาต่อสังคมว่าได้สร้างประโยชน์อันใดหรือไม่ โดยส่วนหนึ่งขององค์กรต้องให้การสนับสนุน ทั้งด้านสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสมเพื่อให้กรรมกรข่าวอยู่ได้ □

ฐานเงินเดือนแรกเข้า-ค่าตอบแทนสื่อมวลชนภาคสนาม
สายการเมือง ของกวีนิติธอล บางส่วน
ใช้วิธีสอบถามจากพนักงานขององค์กร

รายชื่อสื่อฯติดต่อ	เงินเดือนแรกเข้า	สวัสดิการ พิเศษ นอกเหนือตามกฎหมาย	หมายเหตุ
ช่อง 3 SD/HD	17,000 บาท* มีประสบการณ์ (ปสภ.) 1ปี	ค่าอ่าน OBวันละ 1,000 บาท	
ช่อง ททบ.5	15,000 บาท*	ค่าอยู่เวร ค่าอ่านข่าววิทยุ	
ช่อง7 HD	15,000 บาท*	ค่าโทรศัพท์เดือนละ 800 บาท ค่าอ่าน OB เบิกค่ารถได้ตามการใช้งานจริง	ถ้ามีปสภ.จะได้ ฐานเงินเดือน 18,000 บาท
ช่อง 9 (MCOT HD)	15,000 บาท	มีโทรศัพท์ให้ยืม / ค่า OT /	หากมีปสภ.ปรับ เงินเดือนเพิ่มให้ปี ละ500บาท
ช่อง 11 (NBT)	15,000 บาท	ค่าล่วงเวลา วันราชการ 200 บาท :วัน/ วันหยุด 400 บาท:วัน	
ThaiPBS	17,500 บาท* กรณีสอบบรรจุ เป็นพนักงาน	ค่าโทรศัพท์ / ค่ารถ / ค่าทำงาน ล่วงเวลา (OT)	*มีการจ้างงาน แบบปี-ปี ค่าตอบแทนตาม ตกลง
ช่อง TNN24	15,000 บาท*ช่วงทดลองงาน	มีโอที / ประกันชีวิต	หากผ่านการ ทดลองงานจะ ปรับเงินเดือน เพิ่มขึ้น
ช่อง Nation ช่อง Now	15,000 บาท	ค่าเช่าโทรศัพท์ เดือนละ 1,500 บาท / ค่าโอที	มีปสภ. จะได้ เงินเดือน 16,000- 18,000 บาท
ช่องไทยรัฐทีวี	15,000 บาท	ค่าโอที	
ช่องวอยซ์ทีวี	15,000 บาท		มีปสภ.ปรับ เงินเดือนให้ปีละ 1,000 บาท
ช่องสปริงนิวส์	18,000 บาท	ค่าโทรศัพท์เดือนละ1,000 บาท/ เบิกค่ารถตามการใช้งานจริง	
ช่องอมรินทร์ทีวี	16,000 บาท	มีโอที / มีเบี้ยเลี้ยงทำงานวันหยุด 150 บาท	ฐานเงินเดือนรวม ค่ารถ-ค่าโทรศัพท์
ช่องPPTV HD	15,000 บาท		ฐานเงินเดือนรวม ค่ารถ-ค่าโทรศัพท์

Investigative Reporting ปฐมบทลัมรัฐบาล นิยาม ‘ข่าวเจาะ’ ที่เปลี่ยนแปลงไป

“การหยุดยั้งการคอร์รัปชันที่ชะงัดที่สุดคือการทำหนังสือพิมพ์เชิงสืบสวนสอบสวน ... คอร์รัปชันไม่กลัวความเห็น แต่กลัวความรู้ ความจริงทำให้นักคอร์รัปชันจนมุมกลางกระดานได้” คำกล่าวของ นพ.ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส เราให้สื่อมวลชนตระหนัก และต้องหันกลับมาสอบสวนบทบาทหน้าที่ของตัวเอง

ยิ่งเมื่อสอดคล้องกับความคิดเห็นของ กล้านรงค์ จันทิกอดีตรองกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ใน การบรรยายโอกาสครบรอบ 17 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ยิ่งฉายภาพบทบาทสื่อกับการตรวจสอบคอร์รัปชันในสังคมไทยให้ชัดเจนขึ้น

กล้านรงค์ บอกว่า แม้ประชาชนจะตื่นตัวกับคอร์รัปชันแต่ต้องยอมรับว่าประชาชนไม่ได้รู้ตื่นกลัวอะไร นั่นเพราะคอร์รัปชันไม่ได้

กระทบต่อประชาชนโดยตรง ทุกคนยังได้รับประโยชน์จากนโยบายประชานิยม ข้าราชการยังได้รับเงินเดือนและโบนัสเหมือนเดิม

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่นี่ถือเป็นโอกาสที่ดี เพราะภัยจากการคอร์รัปชันแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น โครงการรับจำนำข้าวที่สร้างความเดือดร้อนให้ชาวนาถึงขั้นฆ่าตัวตาย จึงต้องใช้วิกฤตครั้งนี้ระดมให้คนรังเกียจคอร์รัปชัน ซึ่งแน่นอนว่า “สื่อมวลชน” มีบทบาทสำคัญที่สุด

“รัฐธรรมนูญมาตรา 45-48 ให้เสรีภาพสื่อมวลชนมาก มีหมวดที่ 7 เรื่องสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นซึ่งตามบทบัญญัตินี้ช่วยปกป้องไม่ให้ถูกใครแทรกแซง แต่ถามว่าในความเป็นจริงแล้วสื่อมีเสรีภาพจริงหรือ ... แน่นอนว่าสื่อมวลชนดำรงอยู่ได้

เพราะโฆษณาไม่ใช่ยอดขาย และผู้ที่มีอำนาจลงโฆษณามากที่สุดคือรัฐบาล เนื่องจากมีงบประมาณสัมพันธของหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นรัฐบาลจึงมีบทบาทเป็น “หางเสือ” กุมทิศทางสื่อว่าจะไปทางไหน”

กล้านรงค์ ตั้งคำถามว่า หากสื่อตรวจสอบองค์กรใด องค์กรหนึ่งอย่างเข้มข้น ที่สุด

แล้วก็จะถูกองค์กรนั้นถอดโฆษณาใช้หรือไม่ นี่คือข้อจำกัดที่ทำให้ “หางเสือ” ของสื่อถูกกำหนดโดยทุน

สำหรับบทบาทของสื่อมวลชน กล้านรงค์ บอกว่า สื่อต้องให้ความรู้แก่ประชาชน ต้องนำเสนอเหตุและผลเสียของการคอร์รัปชัน นำเสนอให้ประชาชนรู้ นั่นเพราะสื่อเป็นองค์กรเดียวที่เข้าถึงประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล จึงต้องทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเมื่อเกิดการคอร์รัปชันจะมีผลเสียหายและทำให้

ชีวิตตกต่ำอย่างไร

“คดีสำคัญหรือคดีใหญ่ๆ ของ ป.ป.ช. หลายครั้งที่เกิดจากการทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน (Investigative Reporting) ของสื่อมวลชน และส่งข้อมูลหลักฐานมาให้ จนนำไปสู่การเอาผิดผู้กระทำการได้”

พัวพันเม็ดเงินรัฐ-ละเว้นการตรวจสอบ

จักรกฤษ เพิ่มพูล ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์คมชัดลึก แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ที่ผ่านมาสื่อมวลชนรับรู้เรื่องราว-ทราบถึงข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมากมาย มีการแสดงความคิดเห็นและเติมไปด้วยข้อวิพากษ์วิจารณ์ ทว่าความรู้สำหรับการจัดการคอร์รัปชันกลับปรากฏน้อยมาก

“ที่ผ่านมาสื่อมวลชนเข้าไปพัวพันกับผลประโยชน์-งบประมาณจากภาครัฐจำนวนมาก เราจึงไม่ค่อยเห็นบทบาทในการตรวจสอบของสื่อในสังคม” จักรกฤษ กล่าวและว่า ในปี 2557 สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจึงรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันของหน่วยงานต่างๆ ภายใต้บรรยากาศที่เขาจริงใจ

“การทำข่าวชุดเดียวความจริงต้องมีมากขึ้น เจ้าของสื่อหรือสำนักพิมพ์อาจจะต้องทบทวนนโยบายมหาสมุทรข่าวสาร โดยเน้นคุณค่าความเป็นข่าวมากกว่าพื้นที่โฆษณา” ทุกวันนี้อยู่ในยุค “Media Industrial” ที่เน้นเงินทองมากขึ้น ยึดเอารายได้หรือธุรกิจเป็นประเด็นหลักโดยไม่สนใจเรื่องผิดถูก ซึ่งขัดแย้งกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสื่อ ... คุณค่าของอาชีพปฏิญาณที่เป็นเป้าหมายหลักหายไป

“คุณพงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร ครูหนังสือพิมพ์รุ่นใหญ่ กล่าวถึงคำว่า “อาชีพปฏิญาณ” บ่อยครั้ง คือ การปฏิญาณตนต่อ

สรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะประกอบอาชีพตามธรรมเนียมที่วางไว้เป็นบรรทัดฐาน หาใช่เป็นการทำมาหากินหรือทำมาหาเลี้ยงชีพแต่เพียงอย่างเดียว”

ดังนั้นการประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนจึงต้องวางตัวให้ถูกระหว่างการประกอบธุรกิจกับอุดมการณ์ ต้องมีเส้นแบ่งที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคนข่าวให้เป็นมืออาชีพ และต้องสร้างสัจจริยธรรมในองค์กรวิชาชีพ

จักรกฤษ เพิ่มพูล

นิยาม “ข่าวเจาะ” เปลี่ยนแปลงไป

สอดคล้องกับความเห็นของ **ภัทร คำพิทักษ์** บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ที่ยอมรับอย่างชัดเจนว่า กลุ่มทุนและภาคธุรกิจมีบทบาทต่อการทำงานของสื่อมวลชนมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารสื่อเปลี่ยนไป-คนทำงานข่าวเปลี่ยนไป และผู้อ่าน

ก็เปลี่ยนไปเช่นกัน

“ในสภาพภูมิศาสตร์ของสื่อที่เปลี่ยนไป วิธีการทำงานสื่อจึงไม่เหมือนเดิม และคงอยู่แบบเดิมคงไม่ได้”

ภัทร อธิบายว่า ข่าวสืบสวนสอบสวน นอกจากจะอาศัยความมุ่งมั่นตั้งใจแล้วและการลงพื้นที่แล้ว ยังต้องมีพื้นที่ในหน้าสื่อรองรับ มีการตีพิมพ์ที่ต่อเนื่อง มีการขยายประเด็น และเมื่อนำเสนอไปถึงจุดๆ หนึ่ง จำเป็นต้องรีวิวเรื่องราวทั้งหมดอีกครั้งเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าเรื่องราวดำเนินมาถึงตอนไหนแล้ว

อย่างไรก็ดี รูปแบบการทำข่าวในเชิงสืบสวนสอบสวนในช่วงที่ผ่านมาน่าสนใจมาก มีหลายกรณีที่สังคมร่วมกันตรวจสอบผ่านทาง Social Network จนทำให้นิยามข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนเปลี่ยนไปไม่เหมือนเดิม ที่

สำคัญยังพบหลุมพรางที่ทำให้ข่าวสืบสวนสอบสวนไม่หลงเหลือในพื้นที่สื่อ นั่นคือ “การจัดคิวเวทีทางการเมือง”

ภัทร กล่าวต่อไปว่า สภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อาจทำให้ผู้สื่อข่าวจำนวนมากกลายเป็นผู้ชมและผู้เสพข่าว นั่นหมายความว่ากลายเป็นคนดูว่าคนอื่นเล่นเฟกบุ๊กอะไร ดูว่าศูนย์รวมข่าวอย่างนิวส์เซ็นเตอร์มีอะไร

“ปัจจุบันเราต้องให้เขาเลิกเป็นผู้ชม ผู้ดู แม้ยังไม่ได้ทำข่าวสืบสวนสอบสวนอย่างเต็มรูป แต่ต้องเลิกห่อหุ้มคือ เอาข่าวจากนิวส์เซ็นเตอร์มาห่อของ ตกแต่งแล้วเอาไปขาย คือต้องไปหาวัตถุดิบมาเอง ฟังคนอื่นให้น้อยลง เอาของคนอื่นไว้เพื่อตกข่าวแต่เราต้องมีประเด็นของเราที่ไปหา ผมจึงต้องไล่หัวหน้าข่าวเพื่อให้ไปกระตุ้นนักข่าว”

“การซื้อข่าวจากที่อื่นทำให้บรรณาธิการไม่เดือดร้อนเท่าไร เมื่อนักข่าวตกข่าวเราก็ไม่รู้ด้วยซ้ำ เพื่อแก้ปัญหา นักกองบรรณาธิการโพสต์ทูเดย์จะมีการกระตุ้นกันในเวลาประชุมโต๊ะข่าว หัวหน้าข่าวต้องรู้จักเปรียบเทียบกับเล่มอื่นว่าเขาแหลมเรื่องอะไร ประเด็นคนอื่นดีกว่าเพราะอะไร นักข่าวเราอยู่ในพื้นที่หรือไม่ ตรงนี้ต้องหาสาเหตุให้เจอ”

สำหรับการตรวจสอบการทำหน้าที่ของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากรัฐประหาร เราก็ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบ แต่สิ่งที่เป็นปัญหาไม่ใช่เป็นเพราะรัฐบาลมาจากการเลือกตั้งหรือมาจากรัฐประหาร สิ่งที่เราต้องรู้ลึกมากๆ คือ ทำอย่างไรไม่ให้เราเป็นนักห่อของ ถ้ารัฐประหารมาก็ยังห่อของอยู่ แสดงว่านักข่าวมีปัญหาหลากหลายอย่างเดียว

“ผมว่าปัญหาใหญ่คือ พวกเราไม่ได้รับบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น กองบรรณาธิการจำนวนมากไม่ได้เข้มงวดกับนักข่าว หัวหน้าข่าวจำนวนมากก็ไม่

ภัทร คำพิทักษ์

อ่านหนังสือพิมพ์ทั้งที่ตัวเองทำหนังสือพิมพ์ เข้าขึ้นมาไม่ตรวจสอบผลผลิตของตัวเองเพื่อเปรียบเทียบกับพรรคพวกแล้วดีกว่าหรือ ด้อยกว่าอย่างไร แพ้ชนะด้วยเหตุผลอะไร”

“ข้อจำกัดที่มีอยู่ภายใต้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นักข่าวยังทำงานตรวจสอบได้ แต่เราจะทำได้ดีไหม เพราะคสช.มีการปรับปรุงและรื้อระบบอะไรหลายมากมาย ถามว่าเราทำตามทันไหม ตรวจสอบทันไหม โดยสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป จึงต้องการมืออาชีพมากขึ้น”

เปิดคัมภีร์ข่าวตรวจสอบ “ไทยรัฐ”

ธนดล มีถม หัวหน้าข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อธิบายว่า สามารถจำแนกข่าวตรวจสอบได้ 3 รูปแบบโดยความเข้มข้นขึ้นอยู่กับข้อมูลและโอกาสที่ได้รับ

รูปแบบแรกคือข่าวที่ริเริ่มโดยผู้สื่อข่าว โดยชุดคืบจากข้อมูลที่รับจากแหล่งข่าว หรือเบาะแสจากชาวบ้าน รูปแบบต่อมาคือการต่อยอดจากประเด็นจากที่ชาวบ้านเดือดร้อน-ร้องเรียน-ประท้วง หรือยื่นหนังสือต่อหน่วยงานรัฐ ส่วนรูปแบบสุดท้ายคือการติดตามเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปตรวจสอบ

“แบบแรกถือว่าเป็นข่าวที่โชว์ความสามารถของนักข่าวแต่อาจจะมีน้อย เพราะต้องมีหลักฐานชัดเจน ไม่อย่างนั้นอาจถูกฟ้องร้อง แบบที่สองนั้นมีอยู่เรื่อยๆ แต่บางครั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สนใจที่จะดำเนินการข่าวก็เลยไม่ต่อเนื่อง ส่วนรูปแบบที่สามมีการนำเสนออยู่บ่อยๆ ดังนั้นข่าวตรวจสอบจะเข้มข้นมากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับความชัดเจนของข้อมูลและโอกาส”

“แม้ว่าสื่อจะมีรายได้หลักจากการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ แต่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตรวจสอบและความเป็นกลางน้อยมาก เพราะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่รับลงโฆษณาหน่วยงานของรัฐ หรือหากรับก็ มีน้อยมาก”

ตรวจสอบเข้มข้น-โฆษณาวิ่งเข้าหาเอง
มาถึงความเห็นของหนังสือพิมพ์ใน

ภูมิภาคอย่างหนังสือพิมพ์เพชรภูมิซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายปักษ์ จำหน่ายในเขตพื้นที่ จ.เพชรบุรี และ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ต่อเนื่องยาวนานกว่า 30 ปีโดย **ศักดิ์สิทธิ์ วิบูลย์ศิลป์โสภณ** บรรณาธิการ เล่าว่า ในยุคเริ่มต้นที่มี ปรง สุนทรวาทะ เป็นบรรณาธิการ ได้แสดงบทบาทนำเสนอข่าวการบริหารงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐบาลและองค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.) อย่างเข้มข้น โดยเฉพาะองค์กรท้องถิ่นที่มีนักการเมืองมาจากการเลือกตั้งมีพฤติกรรมแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐและนายทุนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

การนำเสนอข้อเท็จจริงเช่นนี้ นำมาซึ่งความสูญเสีย บรรณาธิการอย่าง “ปรง” ถูกมือปืนสังหารถึงแก่ความตาย

ท่ามกลางบรรณาธิการเพชรภูมิยังคงสานต่ออุดมการณ์ ด้วยเชื่อว่าการเป็นปากเสียงแทนชาวบ้านด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยยึดประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเป็นหลักเท่านั้น จะสามารถสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนได้

ปัจจุบันเป็นยุคที่สื่อนานาชาติมีการแข่งขันกันสูงมาก การนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะจึงปะปนไปด้วยข้อเท็จจริงและข้อเท็จ ขาวจริงและข่าวเท็จ ความเข้มข้นของข่าวในการนำเสนอจึงจำต้องเจาะให้ลึกกว่าเด่นกว่า และสำนวนการเขียนข่าวจำต้องมีศิลปะมากกว่า ไม่เช่นนั้นจะยืบบนเส้นทางนี้อย่างยั่งยืนได้ลำบาก

“แม้รายได้จากการโฆษณาประชาสัมพันธ์จะมีความสำคัญยิ่งต่อความอยู่รอดของสื่อ แต่เพชรภูมิยึดแนวคิดที่ว่าหากสื่อมีความน่าเชื่อถือและเป็นปากเสียงแทนประชาชนได้ อย่างแท้จริง กระทั่งสามารถรองยอดจำหน่ายได้สูงกว่าฉบับอื่น จะไม่ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการโฆษณาประชาสัมพันธ์”

“การทำหน้าที่สื่ออย่างมืออาชีพ ภาวนา สามารถเป็นกระจกเงาส่องสะท้อนปัญหาของบ้านเมืองและชาวบ้าน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหามาให้พวกเขาได้ ส่งผลต่อยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์และรายได้จากการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้นอย่างน่าสนใจ ประเด็นนี้สื่อจำนวนมากมักไม่คำนึงถึง หากหวังรายได้จากค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์โดยละเว้นหรือบิดเบือนการนำเสนอข่าวเพื่อผลประโยชน์เฉพาะหน้าเป็นการไม่ซื่อตรงต่อวิชาชีพนักข่าวทำนองคดกินไม้นาน”

หลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 หนังสือพิมพ์เพชรภูมิเคยถูกรัฐบาลสมัยธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี สมัคร สุนทรเวช เป็น รมว.มหาดไทย สั่งปิดและเก็บหนังสือพิมพ์ไปทำลายมาแล้ว เพราะนำเสนอข่าววิพากษ์รัฐบาลที่มาจากเผด็จการทหาร

อย่างไรก็ตามการรัฐประหารโดยเผด็จการทหารในยุคต่อมา หนังสือพิมพ์จำต้องระงับตามสมควรเนื่องจาก “กฎอัยการศึก” และ “คำสั่ง” ของคณะรัฐประหารถือเป็นกฎหมายไม่เข้าใครออกใคร สิทธิเสรีภาพในยุคที่คนถือปืนคุมหนังสือพิมพ์ก็เหมือนน้ำเชี่ยวไม่ควรเอาเรือเข้าไปขวาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคณะรัฐประหารหรือรัฐบาลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งจะมีที่ทำผอนปรนมากน้อยเพียงใด

การแข่งขันและการเพิ่มจำนวนของสื่อในยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดความท้าทายในแง่ของการนำเสนอ ดังนั้นเพชรภูมิ จำต้องแสวงหาข่าวในลักษณะเอ็กซ์คลูซีฟ หรือข่าวเจาะเพื่อให้มีประเด็นข่าวที่เหนือกว่าสื่อคู่แข่ง การวางตัวบุคคลทำหน้าที่ “นักข่าวประจำ

อำเภอ” และ “นักข่าวพลเมือง” ในทุกพื้นที่ที่รับผิดชอบจึงมีความสำคัญยิ่งในงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน □

ศักดิ์สิทธิ์ วิบูลย์ศิลป์โสภณ

เพลงปลุกใจในวันที่เพลงเพื่อชีวิตตายแล้ว

บทเพลง “**คืนความสุขให้ประเทศไทย**” กลายเป็นเพลงฮิตอย่างช่วยไม่ได้ซึ่งเป็นผลพวงจากการเปิดผ่านสื่อหรือกระบอกเสียงของภาครัฐหรือราชการครบทุกสื่ออย่างรอบด้าน โดยใช้ความถี่ในการที่คนจะได้ยินอย่างตั้งใจหรือไม่ก็แล้วแต่ในทุกช่วงเวลา รวมถึงการบอกต่อในกระแสโซเชียลมีเดียที่สร้างความสนใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ยิ่งได้นักร้องในระดับหรือคสตาร์ที่อยู่ในระดับตำนานของเมืองไทย **อัสนี โชติกุล** นำบทเพลงนี้มาขับร้องใหม่ในแบบของตัวเอง ซึ่งมีทั้งแบบขนาดสั้นกระชับและแบบเต็มเพลง ทำให้ช่วยกระพือโหมเป็นวงกว้างมากยิ่งขึ้น

หลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ใช้วิธีการ “แบบเก่า” คือเปิดเพลงปลุกใจเพื่อคั่นเวลาและสร้างจิตสำนึกให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีในหมู่ประชาชนคนไทย ซึ่งก็เป็นวิธีคิดแบบพิมพ์นิยมสูตรสำเร็จในการทำรัฐประหารแต่ละครั้งตั้งแต่ในอดีต และบทเพลงปลุกใจเหล่านี้ก็ถูกหยิบมาพูดถึงเป็นวาระแห่งชาติกันอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะเลือนหายไปอย่างรวดเร็ว

สิ่งที่เปลี่ยนไปและน่าสนใจในการทำรัฐประหารของ คสช. ในมุมของการใช้เพลงเพื่อรับใช้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละวัน มีมุมให้พูดถึงในวิถีคิดของบทเพลง “**คืนความสุขให้ประเทศไทย**” อยู่ใช้อยู่

บทเพลงนี้มีแนวความคิดในแนวเดียว

“แน่นอน การกลับมาของบทเพลงปลุกใจแนวรักชาติในรูปแบบประยุกต์สู่ความร่วมมือของ บทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่เกินความคาดหมายของการใช้อำนาจผ่านสื่อบันเทิงเพื่ออุดมการณ์ชาตินิยม

กับเพลงปลุกใจ ซึ่งเป็นสกุลเพลงในแนวรักชาติ (Patriotic music) การเขียนเนื้อร้องที่ได้ใจหทัยถ้อยความและถ้อยคำมาจาก พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้า คสช. ถูกนำมาเรียบเรียงคำร้องและทำนอง โดย วิเชียร ตันติพิมลพันธุ์ ซึ่งใช้ดนตรีแนวโลทออร์เคสตรา ที่สร้างความรู้สึกอลังการทว่าไพเราะนุ่มนวลและมีทางเพลงแบบป๊อปเข้ามาเพื่อให้คนฟังติดหูได้ง่าย ถือว่าเป็นการตอบใจที่ถูกต้องและทำให้ร่วมสมัยอย่างที่ต้องการ

แน่นอน การกลับมาของบทเพลงปลุกใจแนวรักชาติในรูปแบบประยุกต์สู่ความร่วมมือของ บทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่เกินความคาดหมายของการใช้อำนาจผ่านสื่อ

บันเทิงเพื่ออุดมการณ์ชาตินิยม ซึ่งทำมาอย่างต่อเนื่อง

ในทางกลับกัน บทเพลงเพื่อชีวิตของไทย ซึ่งถือว่าเป็นบทเพลงประท้วงและรับใช้อุดมการณ์เพื่อสังคมเพื่อประชาชน มีความเป็นอิสระและเปี่ยมด้วยเสรีภาพในการนำเสนอศิลปะการทางดนตรีอย่างมีจำกัดขอบเขตและไม่มี การเซ็นเซอร์ตัวเองเพื่อเอาใจอำนาจหนึ่งอำนาจใด แต่เป็นไปเพื่อมุ่งถึงความเป็นธรรม ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม มีจิตวิญญาณด้านดีงามอยู่เต็มเปี่ยม แม้ยุคหลังจะทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อหนึ่งในอุตสาหกรรมดนตรีและบันเทิงก็ตาม

ปรากฏการณ์ของบทเพลง “**นาวารัฐบุรุษ**” โดย ยืนยง โอภากุล หรือ แอ๊ด คาราบาว ได้ทำลายนิยามความเป็นบทเพลงเพื่อชีวิตที่เคยเป็นมาในอดีตลงไปอย่างสิ้นเชิง แม้กระทั่งนักคิดนักเขียน นักวิพากษ์ สังคมนักวิจารณ์เพลงร่วมสมัยหลายคนถึงกับลงหมุดหมายไว้ว่า

วันที่ 26 พฤษภาคม 2557 ที่บทเพลงนี้ถูกอัปโหลดเผยแพร่ลงในเว็บไซต์ยูทูบ ถือเป็นการปิดฉากของความสำคัญของบทเพลงเพื่อชีวิตที่มีผลกระทบต่อสังคมและผู้คนในสังคมไทยลงอย่างสิ้นเชิง และสามารถชี้ได้ว่า “เพลงเพื่อชีวิตตายแล้ว” ได้อย่างสมบูรณ์แบบ

นี่เป็นเพียงการบันทึกความเป็นไปของประวัติศาสตร์ดนตรีร่วมสมัยในระดับปรากฏการณ์หลังรัฐประหาร 2557 ที่เพิ่งผ่านไปเพียง 2-3 เดือนเท่านั้น □

ประชาธิปไตย ใน ‘รัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย’

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านของการรื้อฟื้นประชาธิปไตยให้กับประชาชน แนวนอนในระบอบประชาธิปไตย มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

มีผู้เข้าใจผิดว่าประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญ ประเทศนั้นก็มีการปกครองแบบประชาธิปไตย อันที่จริงนั้นรัฐธรรมนูญเป็นเพียงระเบียบการที่เขียนเป็นกฎหมายว่าประเทศ (รัฐ) นั้นๆปกครองกันแบบใด แทนที่จะปล่อยให้ผู้มีอำนาจปกครองกระทำตามความพอใจของตนโดยไม่มีข้อกำหนดไว้

รัฐธรรมนูญแต่ลำพังยังไม่เป็นแบบการปกครองประชาธิปไตยเสมอไป อาทิ บางประเทศปกครองตามแบบเผด็จการก็มีรัฐธรรมนูญเผด็จการของตน ฉะนั้นต้องพิจารณารายละเอียดในตัวบทของรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ

ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับใดให้ถ้อยมติปวงชนเป็นใหญ่และให้สิทธิของมนุษย์ชนแก่ประชาชน รัฐธรรมนูญนั้นก็จะเป็นประชาธิปไตย ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับใดถือตามความเห็นชอบของอภิสิทธิ์ชนและจำกัดสิทธิมนุษยชนที่ประชาชนพึงมีได้ รัฐธรรมนูญนั้นก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย

ระหว่างการรื้อฟื้นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของปวงชนชาวไทย หยิบหนังสือ “รัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย” ขึ้นมาอ่านอย่างมีความหวัง เพราะมีนัยยะสำคัญหลายอย่างที่ส่งผลสะท้อนถึงความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญในช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดอีกครั้งสำหรับสังคมไทย ภายหลังรัฐประหาร 2557 และอยู่ในช่วงปกครองประเทศของคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติ (คสช.)

เพราะการที่จะเข้าใจลักษณะการ

ปกครองและรูปแบบ

ของรัฐบาลในแต่ละยุค

แต่ละสมัย ควรที่จะดู

จากตัวรัฐธรรมนูญที่

บังคับใช้อยู่ในแต่ละ

สมัย เจตจำนงที่เด่น

ชัดมักปรากฏในตัว

รัฐธรรมนูญ และ

การดูอย่างเพ่งพินิจ

พิจารณาเพื่อ นำ

ไปสู่การวิเคราะห์

สังเคราะห์องค์ความ

รู้ต่างๆ ถือเป็นการ

ดูการเมืองตามนัย

ของรัฐธรรมนูญ

หนังสือเล่มนี้

“รัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย” เป็น

งานเขียนของ **รองศาสตราจารย์ นรนิติ เศรษฐบุตร** อดีตคณบดีคณะรัฐศาสตร์ และ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สองช่วง

สมัย (พ.ศ.2534-2537 และ พ.ศ.2538-2541)

รวมถึงเคยเป็นวุฒิสภา เลขาธิการสถาบันพระ

ปกเกล้า กรรมการกฤษฎีกา และประธานสภา

ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550

เพราะ รศ.นรนิติ เป็นผู้สอนทางด้าน

รัฐศาสตร์ ถือเป็นผู้เชี่ยวชาญอาวุโสของ

ศาสตร์ด้านการเมืองการปกครอง และมี

ส่วนร่วมโดยตรงในการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

2550 แม้หนังสือเล่มนี้จะเขียนขึ้นก่อนการ

รัฐประหาร พ.ศ.2549 ก็ตาม แต่ก็สะท้อน

การคืนประชาธิปไตยที่ผ่านรัฐธรรมนูญ

ฉบับใหม่ที่จะเกิดขึ้นตามอย่างแน่นอน และ

เหมือนหน้าฉายซ้ำหรือปรากฏการณ์เกิด

ซ้อนซ้ำแบบเดจา วู (Deja Vu)

รัฐธรรมนูญกับการพัฒนาการทางการเมือง

หากคิดตั้งแต่

เวลาเปลี่ยนแปลงการ

ปกครอง พ.ศ.2475

เป็นต้นมา การศึกษา

โดยมากจะเพ่งจุด

ศูนย์รวมในแง่มุมมอง

กฎหมายมากกว่าแง่

มุมมองการเมือง และ

มีน้อยมากที่จะศึกษา

ถึงความสัมพันธ์กับการ

พัฒนาการเมืองไทย

ทั้งๆที่การเมืองเรื่อง

ของรัฐธรรมนูญนั้นเป็น

เรื่องที่จะต้องศึกษา

กันให้รอบด้าน

การ ร ร ค ค ย

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 19

ของประเทศไทย จึงอยู่ในความในความ

ประดักประเดิดเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ

พ.ศ.2550 เนื่องด้วยไม่ได้อยู่ในภาวะปกติ

แต่อยู่ในการควบคุมดูแลของ คสช.จึงมีแรง

เหวี่ยงปะทะในสังคมและเดิมพันสูงอีกครั้ง

ของสังคมไทยที่จะนำไปสู่รัฐธรรมนูญอีก

ฉบับหนึ่งในอนาคต เพื่อผดุงรักษาระบอบ

ประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็น

ไปได้...

ลองหา “รัฐธรรมนูญกับการเมือง

ไทย” มาอ่านแบบไตร่ตรองอย่างครุ่นคิด

จะพบมุมใหม่ๆ ของรัฐธรรมนูญแบบ

ไทยๆ ที่คาดไม่ถึงและไม่เหมือนใคร

ในโลก เพราะนี่คือประเทศไทยและ

ประชาธิปไตยที่ไม่เคยก้าวไปสู่จุดสมดุล

อย่างลงตัวในทุกฝ่ายในสังคม □

Underground : เบื้องล่างมาตุภูมิ

นำแสดงโดย Miki Manojlovic, Slavko Stimac, Lazar Ristovski
กำกับการแสดงโดย : Emir Kusturica

ในภาวะสงคราม บัจเจกชนถูกทวงถามความรับผิดชอบที่มีต่อมาตุภูมิ ภาวะความเป็นตัวเรากับแผ่นดินเกิดตั้งอยู่บนความเปราะบาง เงื่อนไขความสัมพันธ์นี้แต่ละแผ่นหลังเราให้ออกไปทำสงคราม สละชีวิต... สิ้นแผ่นดินเกิด บัจเจกชนก็อยู่ไม่ได้

ยอซีป บรอซ ประธานาธิบดีของยูโกสลาเวีย หรือที่เรียกอีกชื่อว่า “ตีโต” สมญานามที่แปลว่า “นั่น-นี่” จากการอุปนิสัยชอบสั่งการของเขา ครองอำนาจยาวนานตั้งแต่ พ.ศ. 2496-2523

“ตีโต” สร้างวีรกรรมไว้มากมาย โดยเฉพาะเมื่อ พ.ศ. 2484 เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เขาได้จัดตั้งกองกำลังต่อต้านฝ่ายอักษะสู้รบกับเยอรมันที่เข้ายึดครองประเทศ กองกำลังที่ไม่มีความพร้อมในทุกด้านของเขา กลับสามารถเอาชนะข้าศึกได้อย่างน่าอัศจรรย์อย่างไม่น่าเชื่อ

หลังสงคราม เขาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีคอมมิวนิสต์คนแรก ต่อมาได้เพิ่มอำนาจตัวเองด้วยการเปลี่ยนเป็นประธานาธิบดี ชาวยูโกสลาเวียจำนวนไม่น้อยยกให้เป็นมหาบุรุษที่พาประเทศให้รอดพ้นวิกฤตมาได้หลายครา แต่กระนั้นเมื่อเวลาผ่านไป... เส้นทางอำนาจอันยาวนานก็ทำให้เขาถูกมองว่าเป็น “เผด็จการ”

เรื่องของ “ตีโต” เป็นภาระของประวัติศาสตร์ หากแต่ระยะทางระหว่างก้าวขึ้นเป็นรัฐบุรุษยูโกสลาเวียของเขายังมีเรื่องเล่าอื่นๆ ทาบทัບอยู่ในช่วงเวลาเดียวกันมากมาย เป็นเรื่องของบัจเจกผู้ร่วมชะตาไปกับ “ตีโต” เช่นเดียวกับบางส่วนของปรากฏอยู่ใน Underground

ภาพยนตร์เปิดเรื่องด้วยความสัมพันธ์ของสองสหาย “แบลคกี้” และ “มารีโก” ที่ใช้ชีวิตวัยหนุ่มตามประสา จนกระทั่งบ้านเมืองถูกรุกรานเข้ายึดครองโดยกองทัพนาซี สองสหายเริ่มจับอาวุธขึ้นมต่อสู้กับผู้รุกราน ตั้งองค์กรลับๆ ขึ้นโดยมีฐานกำลังอยู่ใต้ดิน เป็นเหมือนโลกอีกใบหนึ่งที่คอยสนับสนุนการชุมนุมโจมตีและผลิตอาวุธ

“แบลคกี้” ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบู๊และคุมโรงงานผลิตอาวุธ ขณะที่ “มารีโก” ทำหน้าที่เป็นสายลับแทรกซึมกองกำลังนาซี คอยรายงานและส่งสัญญาณให้กองกำลังใต้ดินทราบก่อนวางแผนโจมตี

กาลเวลาผันผ่านและบ่มเพาะสองสหายให้เติบโตตามเส้นทางระหว่างสงคราม “แบลคกี้” กลายเป็นวีรบุรุษในตำนานผู้นำแห่งโลกใต้ดิน “มารีโก” กลายเป็นพ่อค้าอาวุธที่มีเส้นทางที่มีการเมืองช่วยหนุนหลัง

สงครามโลกสิ้นสุดลงใน พ.ศ.2488 แต่ “มารีโก” ก็ยังแอบหลอก “แบลคกี้” ว่ายังคงดำเนินอยู่ เพื่อที่จะให้ผลิตอาวุธแก่เขานำไปขายเป็นต้นทุนทางการเมือง จนกระทั่งวันหนึ่ง “แบลคกี้” ทราบความจริงว่าถูกเพื่อนหลอก สายสัมพันธ์ของสองสหายจึงขาดสะบั้นลง

แม้จะแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ประวัติศาสตร์ แต่ “จอมพลตีโต” ก็เคยรวม 6 สาธารณรัฐ ยูโกสลาเวียได้อย่างเป็นเอกภาพเหนียวแน่น กระทั่ง พ.ศ.2523 เมื่อ “ตีโต” ถึงแก่อสัญกรรมเอกภพนั้นก็เริ่มมีอันเป็นไป ปัญหาที่สะสมและซ่อนตัวมาอย่างยาวนานเริ่มไหลออกมาจากรอยร้าว

เริ่มจาก พ.ศ.2532 โครเอเชียและสโลวีเนียประกาศเอกราชหลังการล่มสลายของระบอบคอมมิวนิสต์ในรัสเซีย จากนั้นอีกเพียงปีเดียว บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา ก็ประกาศแยกตัวเป็นเอกราชเช่นกัน

ปัญหาทางการเมืองรอบใหม่ในยูโกสลาเวีย ดิพยศให้ “แบลคกี้” กลายเป็นผู้นำทหารทำสงครามเช่นฆ่าพี่น้องร่วมชาติ ลูกหลานจนกลายเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ผู้ที่มีเชื้อชาติ-ความเชื่อแตกต่างกัน สูญชีวิตคนทุกเพศวัยรวมกันนับแสน ขณะที่ “มารีโก” ยังเป็นนักการเมืองที่หาผลประโยชน์จากสงครามนี้

ความแตกต่างที่ซ่อนตัวอยู่มีอำนาจเหนือความเป็นบัจเจกที่มี และเป็นตราประทับจากอดีตที่ทั้งคู่ต่างเลือกไม่ได้ และแล้วสหายที่รักกันประดุจพี่น้องร่วมสายเลือดก็ต้องมาฆ่ากันเอง

Underground เป็นภาพยนตร์ที่จับเอาประวัติศาสตร์มาผสมผสานกับเรื่องเหนือจริงตามแนวทางเดียวกับนิยายแบบ เมจิค คอลเรียลิส หรือสัจจะนิยมเหนือจริง ถ่ายทอดภาพความโหดร้ายผสมปนเปกับเรื่องราวผิดธรรมชาติและอุปนิสัยของชาวคาบสมุทรบอลข่าน ซึ่งร้อนรุ่มได้กับแทบทุกเรื่อง อันเป็นวิถีที่สงครามไหนๆ ก็ทำลายลงไม่ได้

สถานะของตัวเรากับแผ่นดินเกิดตั้งอยู่บนความเปราะบาง ภายใต้เงื่อนไขที่ทุกคนต่างพาตัวเองไปข้างหน้าตามเส้นทางที่ความคิดความเชื่อทางการเมืองกำกับไว้ เช่นเดียวกับเรื่องราวของสองสหายที่ลงเอยตามที่ “แบลคกี้” ได้ย้ากับ “มารีโก” ในโลกหลังความตายว่า “อภัยได้ แต่ลืมไม่ได้” □

ปฐวิวัตติ คนข่าว อภิวิวัฒน สอ

ในความเคลื่อนไหว สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

17 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ผ่านไปด้วยดีจากงาน “ครบรอบ 17 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2557 โรงแรมเดอะสุโกศล กรุงเทพฯ โดยการนำของ **จักรกฤษ เพิ่มพูล** ประธานสภาฯ คนที่ 7 ประจำปี 2554 - 2558 กับ ผู้สืบทอดตำแหน่ง รองประธานสภาฯ ในฐานะประธานจัดงานพร้อม คณะกรรมการ-คณะอนุกรรมการ-สมาชิก องค์การ-ตลอดหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุก ภาคส่วน ได้ร่วมงานคับคั่งทั้งภาคเช้าและ ภาคบ่าย

เริ่มจากภาคเช้า ปาฐกถาพิเศษและพิธี มอบรางวัลบทนำและคลิปหนังสั้น โดย พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร ประธานมูลนิธิอิศรา อมันตกุล และอดีตประธานสภาการฯ ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “บทบาทสื่อกับการตรวจสอบคอร์รัปชันในสังคมไทย” โดย **กล้านรงค์ จันทิก** อดีตกรรมการ ป.ป.ช. และโฆษก

ป.ป.ช. ได้กล่าวสรุปตอนท้ายว่า สาเหตุของการคอร์รัปชันเกิดจาก เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม แต่ในปัจจุบันจากผลสำรวจ ออกมามีสาเหตุ 5 ประการ คือ วัฒนธรรม บริโภคนิยม โครงสร้างสังคมไทยเป็นระบบอุปถัมภ์ กระบวนการยุติธรรมไม่เข้มแข็ง ถูกแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพล และเกิดจากความ เบื่อหน่ายของประชาชน

สำหรับบทบาทของสื่อที่จะต้องทำการ ตรวจสอบคอร์รัปชันนั้น “กล้านรงค์” เสนอว่า สื่อต้องให้ความรู้ประชาชน โดยต้อง นำสาเหตุและผลเสียของคอร์รัปชันมา ให้ประชาชนรับรู้ เพราะสื่อจะเป็นองค์กรเดียว ที่เข้าถึงประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล จึงต้อง ทำให้เขาเข้าใจและให้รู้ว่าการดำรงชีวิตของเขา เมื่อเกิดคอร์รัปชันมีผลเสียและจะมี ชีวิตตกต่ำอย่างไร

“ยืนยันว่าไม่ต้องการให้สื่อเกลียดชัง

การคอร์รัปชัน เพราะคำว่าเกลียดชังเป็นเรื่องในใจของตัวเอง แต่ต้องการให้สื่อสร้าง บทบาทประชาชนให้รับรู้ถึงเสียหาย” โดยเฉพาะการทำข่าวสืบสวนต้องให้ทุกฝ่าย ชี้แจง ทั้งนี้การทำข่าวเชิงสืบสวนสื่อต้อง ยึดข้อเท็จจริงและความถูกต้อง อีกทั้งต้อง เสนอข่าวที่ให้โอกาสแก้แค้นหรือบุคคล ที่สื่อตรวจสอบให้เขามีสิทธิชี้แจงหรือแสดง เหตุผลข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่าคนที่ถูกลงข่าว อ้างเหตุผลรับฟังไม่ได้ เรายึดเหตุผลอย่างอื่น ที่จะหักล้างได้ แต่ไม่ควรลงข่าวก่อนโดยที่ไม่ให้เขาชี้แจงข้อเท็จจริง เพราะสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดพลาดจะมีผลกระทบต่อดูแลตัวเอง จึงขอฝากประธานสภาการฯ ควรเอามาสานต่อ เพราะการทำข่าวสืบสวน ต้องดูแลสื่อจากการฟ้องหมิ่นประมาท

กล้านรงค์ สรุปตอนท้ายว่า การทำ ข่าวเชิงสืบสวนต้องมีจริยสุจริตไม่ตกเป็น

เครื่องมือใคร แก่งใคร ช่วยเหลือใคร และ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ ใจท่านต้องบริสุทธิ์จริงๆ ท่านต้องกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ฉะนั้น สิ่งเหล่านี้จะมีความสำคัญอย่างที่สุด “ถ้า ทรายโดยยังมีหางเสือหรือติดยึดกับเงินที่ได้ จากการประชาสัมพันธ์ ยากเหลือเกินที่สื่อ จะทำข่าวจากการสืบสวนได้” คิดว่าสิ่งที่ได้ พุดให้ท่านฟังนั้นมีสาระสำคัญ สิ่งที่สำคัญ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ ทำเป็นสิ่งที่ยาก แต่ก็ เป็นสิ่งที่ต้องทำ เพราะสื่อจะเป็นหนทาง เดียวที่จะเข้าถึงประชาชนได้และเจ้าของสื่อ ทั้งหลายต้องร่วมมือทำ สภาการจะทำคนเดียวไม่ได้ เพราะถึงเวลาแล้วที่จะต้องชี้ให้เห็นว่าการทุจริตคอร์รัปชันนั้นเป็นการทำลาย บ้านเมืองอย่างไร

สำหรับ พิธีมอบรางวัล บท บรรณาธิการ (บทนำ) ดีเด่นประจำ 2556 รางวัลบทบรรณาธิการดีเด่น “หนังสือพิมพ์ ส่วนกลาง” ได้แก่ บทบรรณาธิการเรื่อง ก.ม.ป้องกันรัฐประหาร นสพ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 27 กรกฎาคม 2556 รางวัลชมเชย 2 รางวัล ได้แก่ บทบรรณาธิการเรื่อง ปฏิรูปการเมือง ทางออก-ประเทศไทย นสพ.คมชัดลึก ฉบับ วันที่ 12 ธันวาคม 2556 และบทบรรณาธิการ เรื่อง เมืองไทยไม่ใช่สนามรบของคนไทย นสพ. เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 8 ธันวาคม 2556

รางวัลบทบรรณาธิการดีเด่น “หนังสือพิมพ์ ส่วนภูมิภาค” ได้แก่ บทบรรณาธิการเรื่อง หายไปไหน? นสพ. เสียงสวริกา จ.นครนายก ฉบับวันที่ 1

ตุลาคม 2556 รางวัลชมเชย 2 รางวัล ได้แก่ บทบรรณาธิการเรื่อง ความหวังของลำน้ำ วัง นสพ.ลานนาโพสต์ ฉบับวันที่ 14-20 มิถุนายน 2556 และบทบรรณาธิการเรื่อง หน้าทีของ “ข้าราชการ” นสพ. ประชามติ จ.ตราด

รางวัลบทบรรณาธิการดีเด่น “หนังสือพิมพ์ฝึกปฏิบัติมหาวิทยาลัย” ได้แก่ บทบรรณาธิการเรื่อง จิตกรที่เรียกว่า “สื่อ” และกระดาดขาวที่ชื่อ “วัยรุ่น” นสพ. บ้านกล้วย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ฉบับ เดือนพฤศจิกายน 2556 รางวัล ได้แก่ บทบรรณาธิการเรื่อง วิชา ทำประชามติเพื่อให้นักศึกษาหาข้อยุติใน สังคม? นสพ.มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ฉบับ 24-30 กรกฎาคม 2556 และบทบรรณาธิการเรื่อง เยาวชนต้องรู้เท่า ทันโลกออนไลน์ นสพ. หอข่าว มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย ฉบับวันที่ 26-31 มกราคม 2556

รางวัลศิลปหนังสือส่งเสริมจริยธรรม วิชาชีพสื่อ ยอดเยี่ยมประจำปี 2556 ครั้งที่ 1 ผลการพิจารณาตัดสินรางวัลศิลปหนังสือ ส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพยอดเยี่ยม ประจำปี 2556 คณะกรรมการพิจารณาตัดสินในปี นี้ ไม่มีผู้ได้รับรางวัลศิลปหนังสือ ยอดเยี่ยม มติที่ประชุมจึงมอบรางวัลดีเด่น 2 รางวัล และ รางวัลชมเชย 2 รางวัล ประกอบด้วย รางวัล ศิลปหนังสือ ดีเด่น ได้แก่ ผลงานเรื่อง “เชื้อ หรือคิด” จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม กับผล

งานเรื่อง “1+X=X” จากมหาวิทยาลัยศิลปากร รางวัลศิลปหนังสือ ชมเชย ได้แก่ ผลงานเรื่อง “จรรยาบรรณ” จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กับ ผลงานเรื่อง “ประชาชนบนปลายปากกา” จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำหรับภาคบรรยายการ เสวนาเรื่อง “ภูมิทัศน์สื่อยุคใหม่” โดย จักรกฤษ เพิ่ม พูล ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ก่อเขต จันทลิลักษณ์ ประธานสภาวิชาชีพ ข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สุภาพ คล้ายฉาย ประธานชมรมผู้ประกอบการโทรทัศน์ระบบ ดิจิทัล ชัยประนิน วิสุทธิผล นายกิตติมศักดิ์ สมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย ดำเนิน รายการโดย มานะ ตรียาภิวัฒน์ รองคณบดี ฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เสวนาเรื่อง “จริยธรรมในมุมมองคน รุ่นใหม่” จากนักศึกษาคณะวารสารศาสตร์- นิเทศศาสตร์ ประกอบด้วย การะเกด นร เศรษฐาภรณ์ คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ัญญา เทอเนอร์ คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ เอกราช ธรรมชัย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย สุวิวัฒน์ รัตนพล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พรพรม เรื่องแสง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ดำเนิน รายการโดย สุปณีย์ เอียดศรีไชย ผู้ช่วย บรรณาธิการข่าว 3 มิติ โทรทัศน์ช่อง 3 □

ปฐวิติคนข่าว อภวิตนิสือ

๖๐ ปี สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
60th Anniversary Thai Journalists Association

สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

โทร. 02-668-9422 โทรสาร. 02-668-7505

E-mail : tjareporter@gmail.com

สำนักเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

โทร. 0-2668-9900, 0-2243-5697

โทรสาร. 0-2243-5697 E-mail : info@presscouncil.or.th

เลขที่ 538/1 ถนนสามเสน ดุสิต กทม. 10300